ပဋိညာဉ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြိ
အဝဲလစော်(၁)ကေုာံ(၂)

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ် အစိတ်အပိုင်း (၁) နှင့် (၂)

FEDERAL DEMOCRACY CHARTER
PART : I - 2

M
S
I
C
C

မာတိကာ

Mon

ပဍိုညာဉ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြ္ၜ အဝဲလစၞောဲ (၁) ကေုာံ (၂)
လိက်လလောင်တြး ကိုန်ချူင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြ္ၜ
သ္ဂံ ၂၀၂၁ — 4 - 59

Myanmar

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်အစိတ်အပိုင်း (၁) နှင့် (၂)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ကြေညာစာတမ်း
၂၀၂၁ ခုနှစ် — 60 - 111

english

Federal Democracy Charter Part - I and I I
Declaration of Federal Democratic Union
2021 — 112 - 150

ပဋိညာဉ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီ
အဝဲလစေ့် (၁)
လိက်လလောင်တြး ကိုန်ချုင်ပံင်ကော်
ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီ
သ္ဂာံ ၂၀၂၁

Federal Democracy Charter
Part - I
Declaration of Federal Democratic Union
2021

လလောင်ပတိတ်ကျုင်လဝ် ပွဲ့ဂိတုမာတ် ၃၁၊ သ္ဂာံ ၂၀၂၁ ရောင်။ ပွဲ့သဘင်သီကို့ ညးချုင်ကွာန် အလန်ပထမ မေက္ဂာန်ဗဒ္ဒိကျုင်လဝ် နူဂိတုဂျာန္နဝါရဳ ၂၇ စိုံ ၂၉၊ သ္ဂာံ ၂၀၂၂ ဂှ် ပဒတန်ကျုင်လဝ် နကိုတင်ပလေဝ်ပလေတ် ရနက်ဗပေင်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

မာတိကာ

နိဒါန်

အခန် (၁) — တင်ပတဝ်ကိုုပ်၊ တင်ရန်တၟအ်

အခန် (၂) — ဂကောံဂမ္ဘိုင် မပါလုပ် ပွဲပၚိုညာဲ (Members of the Charter)

အခန် (၃) — လ္ပောင်ကေမ္ဂာန် ကြက်မဗမံက်ရပ်ရ (ဟွံသေင်မ္ဂး) ဗီုတိမေစွာန် ဂွံင်ပရေင်ချူင်ကွာန်

အခန် (၄) — ပွမချူဓဇက် သ္ဒောဝ်သဖိုင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ ဒီမဝ်ကရေဇြီ

ဒကုတ် (၁) — တင်ရန်စိုဝ် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ကော်ံ အစာံင္ဂုပ်ဟ်မး

ဒကုတ် (၂) — မူသဖိုင်စ္ဒောန်ဂွံင် မဆေင်စပ်ကိုဝ် ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ

ဒကုတ် (၃) — မူဝါဒသဖိုင် မဆေင်စပ်ကိုဝ် ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ ဒီမဝ်ကရေဇြီ

အခန် (၅) — တင်ဒုင်ဝန်ကိုဝ်ကတိပါင်

နိဂီု

ပၚင်ႏညာဥ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြိ

Federal Democracy Charter

နီဒါန်

ဂကူကောန်ချင်အရင် မတန်တ်မံင်စံင်ကျ်ုင် ပွဲတ္ဂဟ်ခြာ ပ္ဍဲမွဲဒမြိပ်ဝင်တအ်ဂှ် ကာလရုန်ဂစာန်ကျ်ုင် သ္ဂက်ပရေင်ဗ္ုးစးဂှ်လေဝ် ပါလုပ်ကျ်ုင်မွဲစွံ၊ ဂွံကျ်ုင်ဗ္ုးစးမွဲစွံတဲ့ ရုန်ဂစာန်ကျ်ုင် သ္ဂက်ဂွံပံင်ကော်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြိအိုတ်ရ။ စိုန်ဂှ်လေဝ် သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၁၉၄၇၊ သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၁၉၇၄ ကော့ သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၂၀၀၈ မချူခွံပ်ညပ်စ္ဂောန်ဒ္ဂေတ်စကာကျ်ုင်လဝ် ကြံနူအခိင်ကလိဂွံ ပရေင်ဗ္ုးစးတဲ့တအ်ဂှ် ဟိုတ်နူဗမံက်ရုပ်ရ် ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင်ဟွံမာန် ကုပရေင်ဒီမဝ်ကရေဇြိ၊ ပရေင်ဂကူအဆံင်တုပ်သ္ုဟ် ကော့ အခေါင်အရာ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ်ကံကုသိုဇကု မတုပ်ကျ်ုင်လဝ်စိုတ် ပ္ဍဲလိက်ကသုက်ပေန်လုင်တအ်ဂှ်ရ ပ္ဍဲကိုန်ချင်ဂၠာအ် ပေါ်ပ္ဂာန်အပ္ဍဲချင် က္ဍိုဒ္ဒိကျ်ုင်မံင် လုက် (၇၀) သ္ကာံပြင်ပြင်တဲ့ ပရေင်ဒပ်ပ္ဂာန်မသီအဝိုလေဝ် ကတိုဒ္ဒိကျ်ုင် ဂိုင်ကိုဝ်ဝါရ။ အလုံမာဇန်ကောန်ညးချင်က္ဂာန်တအ်လေဝ် ဒးဒုင်ကျ်ုင်ဘဲ ဖိုပရေံပရေံ မကတိုဒ္ဒိကျ်ုင် နူသ္ဇာတ်တ္ုအဝိုပ္ဂာန် ကော့ သ္ဇာဝ်တ္ုအဝိုမွဲဇော်တအ်ရ။

သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၁၉၇၄ နူဂကော်ဒပ်ပ္ဂာန်တအ် မချူခွံကျ်ုင်လဝ် သ္ဂက်ဂွံဒက်ပ္တန် သ္ဇာတ်တ္ုအဝိုမွဲဇော်ဂှ် နကိုပရေင်ကလိုက်ကို့ ဒစာံပန်မ အလုံမာဇန်ကောန်ညးချင်က္ဂာန်တအ် ပလီထော်ဍေံမာန်ကျ်ုင်တဲ့၊ သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၂၀၀၈ မချူခွံကျ်ုင်လဝ်ဗွဲအဓမ္မ သ္ဂက်ဂွံဒက်ပ္တန် သ္ဇာတ်တ္ုအဝိုပ္ဂာန် မဟွံမွဲကိုဆန္ဒကောန်ညးချင်က္ဂာန်တအ်ဂှ်လေဝ် ပလီထော်ဍေံမာန်ကျ်ုင် နကိုပရေင်ချိုဒရာင် ဒြဟတ်ကောန်ညးချင်က္ဂာန် မဒစိုဒစးကို ပရေင်ပ္ဂာန်မသီအဝိ မကတိုဒ္ဒိကျ်ုင် ပ္ဍဲဂိတုဖေဗဝ်ဝါရိ (၁)၊ သ္ကာံ ၂၀၂၁ ဂှ်ရ။ ကံင်ဖြိုပ္ဂာန်ဂွံ သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် အလိုညးတအ် မချူခွံကျ်ုင်လဝ်ဂှ် ညးတအ်ဟွံရှ်သေ္ုတဲ့ ဟိုတ်နူသီကျ်ုင်အဝိုဂှ်ရ ပရေင်သီအဝိုဂၠာအ်ဂှ်ပေင် ပလီထော် သ္ဇာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ကိုန်ချင် သ္ကာံ ၂၀၀၈ ဂှ်ရောင်။

ပရေင်ပ္ဍာန်သီအဝ်ိ မထွ်းဟိုတ်ကိ ၜရင်မာဲဗ္ဒတ်မှာ ပ္ဍဲပေါဲရုဲမာဲ မေက္ဍာန်ဗဒှ်ကျုင် ပ္ဍဲဂိတုနဝ်ဝေမ်ဗာ သ္ၚာံ ၂၀၂၀ ဂှ် ဒစိုဒစးကေုံဍေံတဲု ကောန်ညးဍုင်ကွာန်တအ်ဂှ် ထွ်းကျုင် ဆန္ဒ ဗွဲမစိုပ်ဟ်လလံ မဟွံမွဲကိုပရေင်ပကီပရာပ်အိုတ်ရ။ ပရေင်ၜိုဒရာင် CDM၊ ပ္ဍမဒက်ပ္တန် ကမ္မတီမသ္ပစ္ဍးကိ က္ဍတ်ထဝ်ကိုန်ဍုင်ကီ၊ ပပ္တံနူ သ္ၚတ်၊ ညးဗြဴ၊ ညးဒုင်ကာ၊ သ္ၚာကေမ္ဍာန် ကောံ သမင္ဂဂမ္ဂိုင်တဲု ဂကောံညးဗြဴဂမ္ဂိုင်၊ ဂကောံမာဗနန်ဂမ္ဂိုင်၊ ကမ္မတီဗပေင်ဂမ္ဂိုင်၊ ဂကူ ကောန်ဍုင်အရင်နာနာဂမ္ဂိုင်၊ ကွပ်မိုဟ်နာနာဂမ္ဂိုင်၊ ဗော်ပရေင်ဍုင်ကွာန်ဟွံဒုင်တဲကိ ပရေင် ပ္ဍာန်သီအဝ်ိဂမ္ဂိုင် ပံင်ကောံတဲု ကျောန်ကျုင်မံင် ပေါဲဗတိုက်ဗပေင်ပရေင်ၜိုဒရာင်ညးဍုင် ကွာန် အလုံကိုန်ဍုင်မွဲရ။

ယဝ်ဒက်ပ္တန် ဒြဟတ်ဂကောံမွဲ နကိုပရေင်ပံင်ကောံအာက္ဍုပ် ညးမဆေင်စပ်ဂ မ္ဂိုင် (Stakeholders) မပံင်ကောံပါလုပ်ကျုင်လဝ် ပ္ဍဲပရေင်ၜိုဒရာင် မဒစိုဒစးကိ ပ္ဍာန်မသီ အဝ်ိတအ်ဂှ်ပေင် ဗတိုက်ပလီအာ သ္ဒာတ်တ္ၚအဝ်ိပ္ဍာန် ညံင်ဂွံစိုပ်ဒတဲုမာန်ရောင် ပတော် ကေတ်ရ။ သ္ဒာတ်တ္ၚအဝ်ိသီဖအိုတ် မပါလုပ်သီသ္ဒာတ်တ္ၚအဝ်ိပ္ဍာန်တအ်ဂှ် ယဝ်ဗတိုက် သအးကမ္ဂက်ထောံဍေံမာန်ဂှ်ပေင် ချူဍံပ်ညပ်စ္ဍောန်အာ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် မဒုင် လ္ဂိုင်ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင်ကိ အခေါင်အရာ ဒီမၚ်ကရေၜြဴ၊ ပရေင်ဂကူအဆံင်တုပ်သ္ၚဟ် ကောံ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသိုဗကုတအ်တဲု ဒက်ပ္တန်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ မာန်ရောင် စှ်စိုတ်ရ။

ဂကောံဂမ္ဂိုင် မဒုင်တဲတုပ်စိုတ်ကိ “ပၟိုဲညာဲ” ဏအ်ဂှ် ရပ်ကျောန်အာ အစာံင္ၜု ဟ်မး မဗမံက်ထွ်းလဝ်တဲု သ္ဂက်သ္ဒာတ်တ္ၚအဝ်ိ ဂွံကေုံကျက် ကောံ သ္ဂက်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဲမၚ်ကရေၜြဴ ဂွံမံက်ဂတဝ်ဂှ် ရေင်တ္ဂုင်အာ အဆံင်ဆံင်ရောင်။ ပ္ဍဲအရာမရေင်တ္ဂုင် ဏအ်ဂှ် ရုန်ဂစာန် ဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဲမၚ်ကရေၜြဴ နကိုဗိုတိမေစ္ဍာန်ဂှ်ပင် ပရေင်ဍုင်ကွာန်၊ နကညမူသဖိုင်မေစ္ဍာန်ဂှ်ပင် မဒးဒုင်သဖိုင် ပ္ဍဲအရာမချူဍံ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗို ပြင်ဒက်ပ္တန်၊ နကိုမူဝါဒသဖိုင်ဂမ္ဂိုင်ရောင်ဂှ် ဖျေံဏာသန္နိဋ္ဌာန်ရ။ နူပရေင်ပံင်ကောံအာက္ဍုပ် ညးမဒုင်တဲတုပ်စိုတ်ကိ ပၟိုဲညာဲဏအ်မွဲအဆံင်ပရေင်ပံင်ကောံဗမံက်ရုပ်ရုဲရေင်တ္ဂုင်ဏအ် ဂှ် ကတိုဗဒှ်ကိ ဒြဟတ်ပံင်ကောံ မပလံင်ဗစိုပ်ကိ တိုင်ပ္တံရန်တ္ၚအ်ရောင် ပတော်ကေတ် ပေင်ပေင်တဲု ပ္ဒန်ပ်ညပ်စ္ဍောန်အာ ပၟိုဲညာဲဂွံရောင်။

အခန် (၁)
တင်ပတဝ်ကိုပ်၊ တင်ရန်တ္ၚအ်

ကံင်ဖြိုပ္ဒာန် မသီအဝ်ုဂှ် သ္ဒထောံမဇ္ဍဟ်ကိ ပိုက်ဆန္ဒ စပ်ကိုအခေါင်အရာဖက်ဒရာကော့ ဒီမဝ်ကရေဇီ ကောန်ညးချင်က္ဒာန်တအ်တဲ ကျာန်ဒှ်ုင်ကေမ္ဍာန်ပကိုပရာပ်အဆံင်ကိုန်ချင်ရ။ ပ္ဍဲအကာဲအရာဂမအ်ဂှ် ဂပ်ဝ်နွံပိုက် သွက်ဂွံကျာန်ဗဒှ် ဒက်ပ္တန်အာ သဘင်သီကို (Assembly) မွဲ ကော့ အလိုအသီကောန်ဂကူညီသ္ၚဟ် (National Unity Government) မွဲ နူဂကောံမသ္ဒစွးကိုကောန်ညးချင်က္ဒာန်ဂမ္ဂိုင် မအပ်ပြာပ်ကိုလဝ်အခေါင်အဝ်ုရ။

ပ္ဍဲအကာဲအရာဂမအ်ဂှ် ဂကော မသ္ဒစွးကိုကောန်ညးချင်က္ဒာန် မဒစိုဒစးကိုတ္ၚအဝ်ု တအ် ဍိုက်ကိုပ်တဲ ပွဲမဗပွဲကိ ဗိုတိစ္ဒောန်ဂှ်ုင်ပရေင်ချင်က္ဒာန် မဗမံက်ထွ်းလဝ် ပ္ဍဲအခန် (၃) ဂှ်ပေါင် ကိုန်ချင် ညံင်ဂွံကလေင်တန်ကြန် စိုဟ်လလံသာယာကိ၊ သွက်ကိုန်ချင်အနာဂတ် သ္ဒာဝ်သဇိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်တ္ၚိမွဲ ညံင်ဂွံမံက်ဂတဝ်တိုန်ကိ ကော့ အတိုင်သ္ဒာဝ်သဇိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ဂမအ်ဂှ် အလိုအသီကောန်အရာပ် မဍာံပြဂမ္ဂိုင် ညံင်ဂွံမံက်ဂတဝ်တိုန်ကိုဂှ် ဂကော မသ္ဒကတိကဝတ်ကိ လိက်လလောင်တြးပၚ်ညာဥ်မတုပ်စိုတ်ဂမအ်ဂမ္ဂိုင် ပံင်ကောဖျေ်သန္နိ ဌာန်မွဲစွံတဲ သွက်ဂွံရေင်တ္ၚုင်အာဂှ် ရန်တ္ၚအ်တ်ရ။

သအာင်နူဂှ်ပ္ဒန် ပၚ်ပက္ခဂမ္ဂိုင်၊ ပြသ္ဒာသဇိုင်တံမူလဂမ္ဂိုင် မကတိုဒှ်ကျုင် အပ္ဍဲကိုန်ချင်ပံင်ကောဂမအ် ညံင်ဂွံလလံပ္ဍိုတ်အိုတ်အာကိ၊ မှာဇန်ကောန်ချင်အရင်သီဖအိုတ် ညံင်ဂွံ ပံင်ကောပါလုပ်ကျုင်မာန်ကိ၊ ပ္ဍဲကိုန်ချင်ပံင်ကော ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇီ မဒ္ဂေတ်စကာအာ သ္ဒာတ်ဒီမဝ်ကရေဇီတဲ မဒုင်လျိုင်ကိ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ၚဟ်ကော့ အခေါင်ဖန်ဖက် ကေတ်ကံကုသိုဇကုဂမအ်ဂှ် ဂကူကောန်ချင်အရင် မလုပ်ဂကောံကိုန်ချင်ပံင်ကော သီဖအိုတ်၊ ကောန်ညးချင်က္ဒာန်သီဖအိုတ် ဒုင်သဇိုင်ကိ ပရေင်ဗ္ဂးစ၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ၚဟ်၊

ပရေၚ်ဗပွဲမဝ်တၞဟ်တုဲ ဒက်ပ္တန်အာ ပရေၚ်ပသမ္တီရှ်သ္ပ်ဂေတးဂတုန်၊ ပရေၚ်ဆာန်ကိုန်ရီဗၚ်၊ ပရေၚ်ပံၚ်ကောံညဳသာဂမ္ဘိုၚ်တုဲ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ဍုၚ်ပံၚ်ကောံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဿဳ မအိန်သကီရာၚ်ဆတဲ ဒိုက်တုပ်သိုက်တုပ် စိုဟ်တုပ်ဂမ္တတုပ် ညံၚ်ဂွံတန်တ်မံၚ်စံၚ်အာမွဲ စွံမာန်ကိုက် ရန်တ္ၚဟ်တ် သွက်ဂွံရေၚ်တ္ၚုၚ်အာ ကေမ္ၚာန်မဗမံက်ထ္ၜးလဝ်အသ္ၚဝ်ဏာဟ်ဂမ္ဘိုၚ် ရ။

၁။ သ္ၚောတ်တ္ၚအဝိုသီဖအိုတ် မပါလုပ်သီသ္ၚောတ်တ္ၚအဝိုပ္ၚာန် ညံၚ်ဂွံကေဝ်က္ၚက် အိုတ်သုန်အာ။

၂။ သွက်ဂွံပလိုပလာ်ကေဝ် သ္ၚောဝ်သဇိုၚ်မိုပြၚ်ဒက်ပ္တန် သ္နာံ ၂၀၀၈ ညံၚ်ဂွံစိုပ် သိတ် (စိုပ်ဒတုဲ)။

၃။ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုၚ်ပံၚ်ကောံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဿဳ။

၄။ အလိုအသီကောန်ညးဍုၚ်က္ၚာန် ညံၚ်ဂွံမံက်ဂတဝ်။

အခန် (၂)
ဂကောံဂမ္ဂိုင် မပါလုပ် အပ္ဍဲပဋိညာဉ်
(Members of the Charter)

ပ္ဍဲပဋိညာဉ်ဝွံ သ္ပကဵုဂွံပံင်ကောံဗမံက်အာရုပ်ရ် တင်ပတဝ်ကၠိုပ်၊ တင်ရန်တ္ၚအ်ဂမ္ဂိုင် တဲ့ ဂကောံနူဗွိုင်အသ္ဇဝ်ဏအ်ဂမ္ဂိုင် ပံင်ကောံပါလုပ်အိုတ်ရ။

၁။ ညးစွံးမဂွံဒုင်ရဲစ်လဝ်ဂမ္ဂိုင် မပါလုပ် သီကမ္မတီမသ္ပစွံးကိုု ကၟတ်ထဝ်ကိုန်ချူင်
၂။ ဗော်ပရေင်ချူင်ကၠာန်ဂမ္ဂိုင်
၃။ ဂကောံမှာဇန်ဂမ္ဂိုင် မပါလုပ် သီသမဂ္ဂဂမ္ဂိုင်၊ ညးဗြဲဂမ္ဂိုင်၊ ဂကောံမဆေင်စပ်ကိုု သ္ဒတ် ကော့ံ ဂကောံမွိဟ်လှိုဟ်အောန်ဂမ္ဂိုင်၊ ဂကောံဂမ္ဂိုင် မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ချိုဒရာင် CDM မဒစိုဒစးကိုသ္ဇာတ်တ္ၚအဝိုဟ္ၚာန်၊ ဂကောံဂမ္ဂိုင် မဆေင်စပ်ကိုု ပရေင်ချိုဒရာင်ဗဗေင် ညးချူင်ကၠာန်
၄။ ဂကောံကောန်ချူင်အရင် မပ္ၚန်ဂတးဂမ္ဂိုင် (Ethnic Resistance Organizations)
၅။ ဂကောံ/ကံင်ဖြိုဂမ္ဂိုင် မသ္ပစွံးကိုု ယူနေတ် တ္ဂိုရး/ ဖက်ဒရာ ကော့ံ မသ္ပသဗိုင်ကိုဂကူ ပ္ဍဲကာလအကြာ

အခန် (၃)
လေ့ၚ်ကေမှာန် ကြက်မဗမံက်ရပ်ရ် (ဟွံသေၚ်မွး) ဗီုတိ မစွောန်ဂွံၚ်ပရေၚ်ချၚ်ကွာန်

၁။ သွက်ဂွံဖအိုတ်ဖအးကေ့ၚ် ပရေၚ်ပ္ဍာန်သီအဝိ ကော့ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချၚ်ပံၚ် ကော့ ဖက်ဒရာဒီမၪ်ကရေၚ်ဖိဂှ် သ္ဂောတ်တ္ၚ်အဝိုသီုဖအိုတ် မပါလုပ် သီုသ္ဂောတ်တ္ၚ်အဝိုပ္ဍာန် စိုက်ကိုဒ္ဂေံမပြဟ်ဒတုံစုံအော ပ္ဂမစန်ဒက်ဆၪ်မ္ဂုဟ်၊ ပ္ဂမကိုဒြဟတ် ကော့ ပ္ဂမကိုအရှိအဗၚ်ကုပရေၚ်ချိုဒရာၚ်ဗဗေၚ်ညးချၚ်ကွာန် ဗီုပြၚ်နာနာမပါလုပ် သီုပရေၚ်ချိုဒရာၚ် CDM ညးဒုၚ်ကာဂမ္ဂိုၚ် ညံၚ်ဂွံဆက်ချိုဒရာၚ်အာမာန်။

၂။ ဒက်ပ္တန်အာ ကမ္မတီဂမ္ဂိုၚ်မသ္ပစွးကိုကၠုတ်ထဝ် နကိုညးစွးကၠုတ်ထဝ် မဂွံဒုၚ်ရဲစုံ လဝ်တအ်တဲ ပ္ဂမပံၚ်ကောံရေၚ်တ္ၚ်ၚ် ဖွဲမဗဖွဲကိုကဏ္ဍာ။

၃။ သွက်ဂွံသီုက္ဍသ္ပဒတန်အာ တၚ်တုပ်စိုတ်ပရေၚ်ချၚ်ကွာန် ကော့ သွက်ဂွံဗမံက် အာရုပ်ရ် လေ့ၚ်ကေမှာန်အဓာန်ဂတတအ်မာန်ဂှ် ပ္ဂမလးဇန် ဗမံက်အာဗီုပြၚ် သွက်ဗေဝ်ပရေၚ်ချၚ်ကွာန် မဒှ်မဟာမိတ်ဂမ္ဂိုၚ်၊ ဂကောံကောန်ချၚ်အရၚ် မပ္ဍန်ဂ တးမံၚ်ဂမ္ဂိုၚ် ကော့ ဂကောံမာဇန်ဂမ္ဂိုၚ် မပါလုပ် သီုသမဂ္ဂဂမ္ဂိုၚ်၊ ညးဗြဲဂမ္ဂိုၚ်၊ သ္ဂတ်ကော့ ဂကောံမ္ဂိဟ်လိုဟ်အောန်ဂမ္ဂိုၚ် ညံၚ်ဂွံပံၚ်တောဲရေၚ်တ္ၚ်ၚ်အာမာန်။

၄။ ပ္ဂမချူခွံသ္ပဒတန်အာ ပဒိၣ်ညါဉ် ဖက်ဒရာဒီမၪ်ကရေၚ်ဖိ။

၅။ ပ္ဂမဒက်ပ္တန်အာ အလိုအသီကောန်ဂကူညီသ္ဂဟ် (Interim National Unity Government) ဖွဲမဗဖွဲကို ပဒိၣ်ညါဉ်ဏာအ်ကို၊ သီုမဒက်ပ္တန်အာ ဂကောံတိုၚ် မ ဆေၚ်စပ်ကို ပရေၚ်ချူခွံသ္ဂောဝ် ကော့ ပရေၚ်ကုတ်သ္ဂောဝ်ဒန်သ္ဂောဝ်။

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

၆။ သွၢတ်တၢ်အဝိၢ ညံၣ်ဝ့ံဒိၣ်တၢ်အးသုန်ကြၢ်အာ ကေိၢ သွၢ်ဝ့ံဒၢ်ပွၢန် ကိၢ်ချ့ၣ်ပံၣ်ကေိၢ ဖၢ်ဒရာဒီမ့ၣ်ကရၢ်ဖိၢ်ဂ့ ဂကေိၢဒြိၢ်ပၢတ် ရန်တၢ်ဒၢ်တိၣ်ဂ့်ပွၢ် မတုပ်သ့ၣ်ပၢ်ဂမ့ၣ် ပါလုပ်တ့ၢ် ပွၢမေကၢ်ၣန်ဗန်ၣအာ သဘၣ်သိကၢ်ၣညးချ့ၣ်ကွၢန်မ့ၢ်။

၇။ သွၢတ်တၢ်အဝိၢ ညံၣ်ဝ့ံကေၢ်ၣကၢ်ၣ၊ သွၢ်ဝ့ံပလိၢ်ပလၢ်ကေၢ်ၣ သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ် ဒၢ်ပွၢန် သ့ၣ ၂၀၀၈ ကေိၢ သွၢ်ဝ့ံဒၢ်ပွၢန် ကိၢ်ချ့ၣ်ပံၣ်ကေိၢဖၢ်ဒရာဒီမ့ၣ်ကရၢ်ဖိၢ်ဂ့ ဖေၢ်မပၢာဗျုပၢာတ့ၢ် ပွၢမဗမံၢ်ရပ်ရ်ရၣ်တ့ၣ်အာ။

၈။ ပွၢမချုၢ်ခံသွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန် သွၢ်ကာလမပြံၣ်သ့ၢ်အယောၣ်အလာ။

၉။ ပွၢမဒၢ်ပွၢန်အလိၢ်အသိ သွၢ်ကာလမပြံၣ်သ့ၢ်အယောၣ်အလာ။

၁၀။ ကေၢ်ၣန်ဗန်ၣသဘၣ်သိကၢ်ၣ သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန်ကိၢ်ချ့ၣ် (Constitutional Assembly) တ့ၢ် ပွၢမချုၢ်ခံပဒတန် သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန် ကိၢ်ချ့ၣ်ပံၣ်ကေိၢ ဖၢ်ဒရာဒီမ့ၣ်ကရၢ်ဖိ။

၁၁။ သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန် ကိၢ်ချ့ၣ်ပံၣ်ကေိၢဖၢ်ဒရာဒီမ့ၣ်ကရၢ်ဖိ နူသဘၣ် သိကၢ်ၣ သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန်ကိၢ်ချ့ၣ် မချုၢ်ခံသွ့ဒတန်လဝ်ဂ့ ဒုၣ်ကေတ်ဆန္ဒ ညးချ့ၣ်ကွၢန်တ့ၢ် ပွၢမသွ့ဒတန်ပ်ညပ်စွၢန်အာ ကေိၢ ပွၢမေကၢ်ၣန်ဗန်ၣ ပေါ်ရုံမ့ၢ်။

၁၂။ ဒၢ်ပွၢန်အာ တိုၣ်ခိပရၣ်ချုၢ်ခံသွၢဝ်၊ ပရၣ်အုပ်ခုပ်ကေိၢ ပရၣ်စိရၣ်ဂဗုတ် (ကုတ်သွၢဝ်ဒန်သွၢဝ်) အတိုၣ်သွၢဝ်သဖိၣ်ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန် ဖၢ်ဒရာဒီမ့ၣ်ကရၢ်ဖိ မသွ့ဒတန်ပ်ညပ်စွၢန်လဝ်တ့ၢ် ပွၢမဒွေတ်စကာအာအတိုၣ်သွၢတ်သွၢဝ် သဖိၣ် ပိၢ်ပြၣ်ဒၢ်ပွၢန် (Constitutionalism)။

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

အခန် (၄)
ပွမချူန္ဒံ သ္ဒောဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်
ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ

ဒုင်သဖိုင်ကိုပၚ်ညာဲဂကအ်တဲ ဖျေံမူသဖိုင်မေစ္ဍာန်ဂွံင် အသ္ဇဝ်ဂကအ်တဲ ချူန္ဒံအာ သ္ဒောဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် (မူအပြောံ/မူဂမျိုင်) မဂပ်ဝ်န္ဒံပိုက် သ္ဂကက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ ပွဲအနာဂတ်ရောင်။

ဒကုတ် (၁) တင်ရန်စှ် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ကော်ံ အစာံင္ဂုဟ်မး
ဒကုတ် (၂) မူသဖိုင်စ္ဍောန်ဂွံင် မဆောင်စပ်ကို ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ
ဒကုတ် (၃) မူဝါဒသဖိုင်ဂမ္ဘိုင်

ဒကုတ် (၁)
တင်ရန်စ္ဍိ ကိုန်ချင်ပံင်ကော် ကော့ အစာံင္ဂျုပ်မး

တင်ရန်စ္ဍိ ကိုန်ချင်ပံင်ကော် (Union Vision)

ဒုင်သဖိုင်ကို ပရေင်ဗ္ဂးစး၊ ပရေင်ဗပွဲခဝ်၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ဂုပ်တဒ်တဲ ဒက်ပ္တန် အာ ကိုန်ချင်ပံင်ကော် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ မစိုပ်လလံရောင်။

အစာံင္ဂျုပ်မး ကိုန်ချင်ပံင်ကော် (Union Values)

သ္ဂကိဂွံဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ဂှ် တင်အသ္ဂဝ်ဂမ္ဘိုင်ဝွံ ဒုင်အာတဲ ဒဒ္ဒအစာံ င္ဂျုပ်မးရောင်။

၁။ အခေါင်အရာမ္ဂိုပ်သဖိုင် (Fundamental Human Rights)
၂။ အခေါင်အရာဒီမဝ်ကရေဇြီ (Democratic Rights)
၃။ အခေါင်အရာဂကော်မ္ဂိုပ်လ္ပိုပ်အောန် (Minority Rights)
၄။ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ဂုပ် ကော့ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသိုဇကု (Equality and Self-Determination)
၅။ ပရေင်ပံင်ကော်အာကၠုပ် (Collective Leadership)
၆။ ပွမသ္ပသမ္တီဂတးဂတုန် ကုပရေင်ဟွံတုပ်တ္ဂုပ်ခြာ (Pluralism, Mutual Respect and Mutual Recognition)
၇။ ပွမဒ္ဒသဟဇာတကော့ ပွမညီသ္ဂုပ် မဒုင်တဲကို ပရေင်ဟွံတုပ်တ္ဂုပ်ခြာ (Unity in Diversity)
၈။ ပရေင်ဂျာန်တာ အဆံင်တုပ်သ္ဂုပ် (Gender Equality)
၉။ ပွမဟွံမွဲကို ပရေင်ပါခြာဆက်ဆောံ (ဂကူ၊ ပရေင်လ္ဂျုင်ပတ်၊ အရေဝ်ဘာသာ၊ လိက်ပတ်၊ ယေန်သ္ဂာင်၊ တြိ/ဗြဲ၊ ပရေင်ဟွံထတ်စော်၊ ပရေင်ဒုင်ဂိုင်ကေတ် စိုတ်လိုင်) (Non-Discrimination)

ဒကုတ် (၂)
မူသဇိုင်ဍောန်ဂှ်ုင် မဆေင်စပ်ကိုဝ် ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ချူင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳ

၁။ တ္ဂှ်ုရးဂမ္ဂိုင် မတ္ဂီလုပ်လိုဟ် အပ္ဍဲကိုန်ချူင်ပံင်ကောံ ကေုာံ ကောန်ညးချူင်ကွာန် မ္ဂံု အပ္ဍဲတ္ဂှ်ုရးတအ်ဂှ် မဒ္ဒှ်တ္ၚတမ်မူလ အစိုဝ်သကိုပ်သကရောင်။

၂။ ကိုန်ချူင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳဂှ် ဒက်ပ္တန်အာ နကိုဝ်တ္ဂှ်ုရးဂမ္ဂိုင် မဒ္ဒှ်ကောန်ဂကောံကိုန်ချူင်ပံင်ကောံ မ္ဂံုကိုဝ်ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ၚဟ် ကေုာံ မ္ဂံုကိုဝ်အခေါင်ဖန် ဖက်ကေတ်ကံကုသိုဝ်ဇကု ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင်ရောင်။ တ္ဂှ်ုရးဂမ္ဂိုင် မဒ္ဒှ်ကောန်ဂကောံကိုန်ချူင်ပံင်ကောံ (ယူနေတ်ဖက်ဒရာသိုဝ်ဖအိုတ်) တအ်ဂှ် အဆံင်တုပ်သ္ၚဟ် ဗွဲပရေင်ချူင်ကွာန်အိုတ်ရောင်။

၃။ တ္ဂှ်ုရးဂမ္ဂိုင် မဒ္ဒှ်ကောန်ဂကောံ ကိုန်ချူင်ပံင်ကောံတအ်ဂှ် မ္ဂံုအခေါင်ချူန္ဂံပ်ညပ် ဍောန် သ္ဂောဝ်သဇိုင် ပိုဝ်ပြင်ဒက်ပ္တန်တ္ဂှ်ုရး မဆေင်စပ်ကိုဝ်ဇကုတအ်ရောင်။

၄။ စကာအာ ပရေင်ပါ်ပရအ်အစိုဝ် (Division of Power)၊ ပရေင်ပါ်ပရအ်သယံဇာတ (Revenue Sharing) ကေုာံ သ္ဂောတ်ပရေင်ဘဏ္ဍာဖက်ဒရာ (Fiscal Federal ism) တအ်ရောင်။ ပ္ဍဲအရာမပါ်ပရအ်ဏအ်ဂှ် ဒ္ဂေတ်စကာအာ သ္ဂောတ်မကိုဝ်အ ခေါင်ကေ္ဂာန် (Subsidiarity Principle) စိုဝ်ကိုဝ်စိုပ်အဆံင်အလိုဝ်အသိုဝ် မညောန် ကြပ်အိုတ်ကိုဝ် ညးချူင်ကွာန်တအ်ရောင်။

၅။ ဒပ်ပ္ဂာန်သိုဝ်ဖအိုတ် မဆေင်စပ်ကိုဝ် ပရေင်ဂိုဝ်ကိုဝ် ကေုာံ ပရေင်စိုဝ်ဒ္ဒှ် ကိုန်ချူင်ပံင် ကောံတအ်ဂှ် မဒးမံင် အသ္ၚဝ်ပရေင်ကောပ်ကာဲ ကေုာံ အသ္ၚဝ်ပရေင်အုပ်ဓုပ် အ လိုဝ်အသိုဝ်ကောန်အရာပ် မဂွံဒုင်ရဲစ်ကျုင်လဝ် ဗွဲမဗဗွဲကိုဝ် နဲကဲဒဳမဝ်ကရေဖြဳရောင်။ ဒ္ဂေတ်စကာအာ မူဝါဒ မဒုင်သဇိုင်ကိုဝ် ပရေင်ဂိုဝ်ကိုဝ်ဘဝမ္ဂိဟ်တအ်ရောင်။

ဒကုတ် (၃)

မူဝါဒသဇိုင် မဆေင်စပ်ကဵု ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳ

သဏ္ဍာန်ဗိုပြင် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ

၁။ ဒက်ပ္တန်အာကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳ မဒ္ဒေတ်စကာတ် အခေါင်အရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳ ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင်၊ မွံကိုပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ပဟ် ကော်ံ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ်ကံကုသိဗက ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင် ကော်ံ မဍိုက်ပေင်တ်ကဵု အင်္ဂလက်သန်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာရောင်။

၂။ ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳဂှ် ဒက်ပ္တန်ကဵု တ္ဂုရးဂမ္ဘိုင် မန္ဒကောန်ဂကော်ံကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ မွံကိုပရေင်ဒဳမဝ်ကရေဇြဳ၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ပဟ် ကော်ံ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ်ကံကုသိဗက ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင်ရောင်။

၃။ ဇုပ်တ္ဂုရးဂမ္ဘိုင် မန္ဒကောန်ဂကော်ံကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဂှ် မွံကိုအဝိုမခ္ဓံသ္ဘောဝ်တ္ပဟ်ခြာ၊ အဝိုအုပ်ခုပ်တ္ပဟ်ခြာ ကော်ံ အဝိုစီရေင်ဂဗုတ်တ္ပဟ်ခြာရောင်။

အဝိုသကိုပ်သက ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ

၄။ တ္ဂုရးဂမ္ဘိုင် မတ္ဂိလုပ်လိုပ်ဟ် အပ္ဍဲကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ ကော်ံ ကောန်ညးချိုင်က္ဍာန် မွံ အပ္ဍဲတ္ဂုရးတအ်ဂှ် မန္ဒတ္ဂတမ်မူလ အဝိုသကိုပ်သကရောင်။

၅။ အဝိုခ္ဓံသ္ဘောဝ်၊ အဝိုအုပ်ခုပ် ကော်ံ အဝိုစီရေင်ဂဗုတ် မန္ဒတိုင်ခီအဝိုသကိုပ်သက ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳ (၃) ပြကာတအ်ဂှ် ပ္ဍမပိုင်ခြာဒ္ဒေတ်စကာဍေံ ဗွဲမသ္ပးပွးကဵု၊ ပ္ဍမထိုင်ကောပ် ဂတးဂတုန်ကဵု မဒးကိုန္ဒတ်ရောင်။

၆။ အဝိုသကိုပ်သကကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဂှ် အကြာကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံကဵု တ္ဂုရး မန္ဒကောန်ဂကော်ံကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဂှ် မဒးပါပရအ်စကာအာရောင်။ အကြာကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံကဵု တ္ဂုရးမန္ဒကောန်ဂကော်ံကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ သ္ဂက်ဂွံပါပရအ်စကာ အာအဝို ဗွဲမစှ်သ္ဘောတ် သာ်ဂွံမာန်ဂှ် မဒးထ္ဍတ်ပ်ညပ်စ္ဍောန်ပျးအာ အဝိုကိုန်ဍုင်၊ အဝိုတ္ဂုရး ကော်ံ အဝိုမွံမ္ဂဲစွံ တအ်ရောင်။ အခေါင်အဝို မဂပ်ဝ်နွံပိုက်သ္ဂက်ဂွံဒ္ဒေတ်

စၵၢၼ်းၶႃ သွၵ်ႇၵႃႈတႂႆႈမႄႈမေႃၵ်ႇတိုင် တႅမ်ႈႁူးမလုပ်ႈၵေႃႇ ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ် သီႈၽၢတ်ႈတၢၼ်ၵႆႈပေႃင် ၶဝ်ႈပႃၶိုၵ်ႇ ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇရေႃင်။ ၶဝ်ႈသုၼ်ႇၶႃ မပွႆ ငွႆၽမ်ၵ်ႇလၸ် ၶပွႆၶဝ်ႈၵိုၼ်ႁူမ်ႈ၊ ၶဝ်ႈတႅမ်ႈႁူး ၵေႃႈ ၶဝ်ႈမွႆႈမွႆႈမွႆ တၢၼ်ၵႆႈ မၶႈၼူး ပွႆႈတႅမ်ႈႁူး မလုပ်ႈၵေႃႇတၢၼ်ရေႃင်။

ပရေင်ၼွႆႉသွၵ်ႇၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇ

၇။ ၵၠတ်ႈထၸ်ၽၢတ်ႇၵၢၼ်ၵႆႈ ၶၵ်ႇပွၼ်ႇၶႃ ၼၵႆႈၵၠတ်ႈထၸ်ၽၢတ်ႇၵၢၼ်လတူ ၵေႃႇၵၠတ်ႈထၸ် ၽၢတ်ႇၵၢၼ်ၶသုၸ် မွႆႈၶဝ်ႈမတုပ်ႈသုၸ်ရေႃင်။ ၵၠတ်ႈထၸ်လတူၵႆႈ ၶၵ်ႇပွၼ်ႇၶႃ ၼၵႆႈ ၺးၸွး မငွႆၶုင်ရိုၵ်ႇ မရိုၵ်ႇၽလးၼင် ၼူတႅမ်ႈႁူးမလုပ်ႈၵေႃႇၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇ လႆၸ်မွႆၸ် တုပ်ႈတုပ်ႈရေႃင်။ ၵၠတ်ႈထၸ်ၶသုၸ်ၵႆႈ ၶၵ်ႇပွၼ်ႇၶႃ ၼၵႆႈၺးၸွး မၶုင်သၽိုင်ၵႆႈ ပွႆင် ၵိုၼ်၊ မၶုင်သၽိုင်ၵႆႈလႆၸ်မွႆၸ်တႂႆႈ မငွႆၶုင်ရိုၵ်ႇၵႆႈ ၵေႃၼ်ၺးၵိုၼ်ၵွၼ်တူႈၸၼ္ၶမႅ ပွႆႉပေႃႇရိုမႅရေႃင်။ ၵၠတ်ႈထၸ်ၵွႆႈၽၢၼ်ၵႆႈ ၸုၼ်ႈၼွႆပ်ႈၺၸ်သွၼ်ႇၶႃ သွၵ်ႇၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇ ၵေႃႇရေႃင်။

ပရေင်ၶုပ်ႈၶုပ်ႈၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇ

၈။ သွၵ်ႇတ်ပရေင်ၶုပ်ႈၶုပ်ႈ ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇငွႆႉ မၵ်ႈသွၵ်ႇတ် သၵိုပ်ႈဝၼ်ႈၽွၵ်ႉ မၶႃ ၵွႆႈပ် (Parliamentary System) ရေႃင်။ ပွႆႉသွၵ်ႇတ်ဝၼ်ႈၽွၵ်ႉမၶႃၵွႆႈပ်ၽၢၼ်ၵႆႈ သွၵ်ႇတ်မေႃၵ်ႇၵိုတ်ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇ ပွႆႈသေင်မွး သွၵ်ႇတ်မၸွႆသမွတ ၵိုၼ်ႁူမ်ႈ ပၢၼ်ႇၵေႃႇ မၵ်ႈရေႃင်။

ပရေင်ၸီရေင်ၵပုတ်ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇ ၵေႃႈ ရင်သွၵ်ႇၶၸ် မၸပ်ႈၵႆႈသွၵ်ႇသၽိုင်ပႆႈပွင်ၶၵ်ႇပွၼ်ႇ

၉။ သွၵ်ႇငွႆတွၵ်ႇစၵၢၼ်းၶႃ ၶဝ်ႈၸီရေင်ၵပုတ် ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ်ၵႆႈ မၶႈၶၵ်ႇ ပွၼ်ႇၶႃ ၵၶုပ်ႈၵၠတ်ႈထၸ်သွၵ်ႇၶၸ် ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ် ၵေႃႈ ရင်သွၵ်ႇ ၶၸ်ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ် ၶသၼ်ႈသၼ်ႈရေႃင်။ ၵၶုပ်ႈသွႆင်ၶၸ် ၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇ ၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ် ၼူသမွတၵိုၼ်ႁူမ်ႈပၢၼ်ႇၵေႃႇၽၢတ်ႇၵၢၼ် မပတိုၼ်ၼင်ၵလၢၼ်ၵႆႈ လပေႃ ၵၠတ်ႈထၸ်ၽၢတ်ႇၵၢၼ် မၶႈၸီႈၸုတ်သွၵၶတၼ်ၵႆႈရေႃင်။

၁၀။ အကြာကိုန်ချင်ပံင်ကော့ဖက်ဒရာ ကော့ တွိုရးဂမှိုင်ကီ၊ အကြာတွိုရးမွဲကိုမွဲကိ ပရေင်ကယာန်ဓဝါတ် စပ်ကိုသွောာဝ်သဖိုင်ဒက်ပွ္တန် ယဝ်ရကတိုဒ်ုကျုင်မွး သွက်ဂွံ ပသောင်သုံပလိုဟ်ဂှ် မဒးဒက်ပွ္တန်လဝ် ရှင်သွောာဝ်ဓဝ် မဆေင်စပ်ကိုသွောာဝ်သဖိုင် ဗီုပြင်ဒက်ပွ္တန် မဗှ်ုးစးရောင်။

၁၁။ သွောာဝ်သဖိုင်ဗီုပြင်ဒက်ပွ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကော့ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီဂွံ ပွ္ဍကိုန်ချင် ပံင်ကော့ဂှ် မဒ်ုသွောာဝ်သျုင်အိုတ်ရောင်။

သွောာဝ်သဖိုင်ဗီုပြင်ဒက်ပွ္တန်တွိုရး

၁၂။ တွိုရးမလုပ်ဂကော့ ကိုန်ချင်ပံင်ကော့တအ်ဂှ် မွံ့အခေါင် ချူနွံပ်ညပ်စ္ဍောန်အာ သွောာဝ်သဖိုင်ဗီုပြင်ဒက်ပွ္တန်တွိုရးရောင်။

၁၃။ အဝိုအခေါင်ကျောန်စိုတ်မာန် ပွ္ဍအဆံင်ဒေသန္တရ မွံ့အပွဲ့တွိုရးဂှ်မဒးဗမံက်ထ္စးလဝ် အပွ္ဍသွောာဝ်သဖိုင် ဗီုပြင်ဒက်ပွ္တန်တွိုရး ဗွဲမသောင်ကွ်ုးတဲု၊ စရင်မကံက်ကေတ် အခေါန်ဘက္လာဒ္ဓေဲမာန်ဂှ်လေဝ် မဒးထ္စတ်ပ်ညပ်စ္ဍောန်အာ ဗွဲမချိုတ်ပ္ဍိုတ်ရောင်။

၁၄။ အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကို ကလ္လာနာနာ မပွံ့ကိုပရေင်ချင်ကွာန်၊ ပရေင်မှိဟ်၊ ပ ရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ အလေံအခိုက်ကွာယေန်သွာင် ဂကူကောန်ချင်အရင် မွံ့အပွဲ့တွိုရး တအ်ဂှ် မဒးစိုဒ္ဓါမင်မွဲသမ္ဗုင်ပတိုန်ကိုရောင်။

၁၅။ အရေဝ်ဘာသာ မစကာရင် တွိုရးတအ်ဂှ် နူတွိုရးမဆေင်စပ်ဂမှိုင် ဗီဒးရးထေက် ကြိုက် ဖျေံထ္စတ်အာမာန်ရောင်။

ကဝ်မေယုန် မဗှ်ုးစးဂမှိုင်

၁၆။ ပွ္ဍကိုန်ချင်ပံင်ကော့ဖက်ဒရာဂွံ မဒးဒက်ပွ္တန်အာ ကဝ်မေယုန် မဗှ်ုးစးဂမှိုင် မဗမံက် ထ္စးလဝ် အသ္ုဝ်ဏအ်ရောင်။ သအာင်နူဂှ်ပ္ဍုန် ကဝ်မေယုန်တ္ဂဟ်သ်အာင်တအ် ဂှ်လေဝ် ဂပ်ဝ်နွံပိုက်မွး ထပ်ဒက်ပွ္တန်အာမာန်ရောင်။

(က) ကဝ်မေယုန်မဗတိုက်ပလီကေ့ ပရေင်စလာဘ်ဗၜ် (Anti-Corruption Commission)

(ခ) ကဝ်မေယုန်ပေါ်ရိုမာဲ (Election Commission)

(ဂ) ကဝ်မေယုန် မဖအိုတ်ကေ့ပရေင်ပါခြာ ကော့ အခေါင်အရာမှိဟ် (Anti-Discrimination and Human Rights Commission)

(ဃ) ကဝ်မေယုန် အခေါင်တီကေတ် တင်နှင်ပရိုင် (Right to Information Commission)

(ဋ) ကဝ်မေယုန် မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ပကီုပရာပ် မသ္ပသဇိုင်ကိုဂျာန်တာ ကော့ ပရေင်ပကီုပရာပ်အပ္ဍဲသ္ဍိ (Commission on Gender-based Violence and Domestic Violence)

(စ) ကဝ်မေယုန် ဓဝ်ဍာံကော့ ပရေင်ကလေင်ဆာန်ကိုန် မဆေင်စပ်ကိုဗဒှ် ဓဝ် ပ္ဍဲကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာ (Transitional Justice, Truth and Reconciliation Commission)

(ဆ) ကဝ်မေယုန်စိုဒ္ဒါမင်မ္ဂဲသမ္ဘုင်ပတိုန်ကိ အခေါင်အရာဂကောံမ္ဂိဟ်လ္ပိဟ် အောန် (Minority Rights Commission)

(ဇ) ကဝ်မေယုန် မကလေင်ဖျေံကိုဒ္ဒါဝ်ါ ကုညးမဒးထောံလသာဌာန်ဒုံင် (Commission for the Resettlement of the Displaced People)

(ဈ) ကဝ်မေယုန်အခေါင်အရာညးဗြဲ (Women Rights Commission)

(ည) ကဝ်မယေန်အခေါင်အရာကောန်ဍုာ် (Child Rights Commission)

(ဋ) ကဝ်မေယုန်အခေါင်အရာ သ္ဂာကေမ္ဂာန်ကော့ သ္ဂာဗ္ဍ (Labor and Farmer Rights Commission)

(ဌ) ကဝ်မေယုန်အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကိုသ္ဂာဗ္ဍကော့ တိဍုံ (Farmer and Land Rights Commission)

(ဍ) ကဝ်မေယုန်အခေါင်အရာ ညးမသ္ပဟ်အစောံ ဟ္ပံတုပ်တ္ဂဟ်ခြာ (Rights of the Differently Abled Commission)

(ဎ) ကဝ်မေယုန်ကေင်ကာညးသ္ပတ် (Youth Affairs Commission)

(ဏ) ကဝ်မေယုန်ဂျာန်တာ အဆံင်တုပ်သ္ပဟ် (Gender Equality ommission)

ပရေင်ချိုင်ကွာန် ကော်ံ ပရေင်ဘာသာ

၁၇။ ကွိန်ချိုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဂွံ ဒ္ဂေတ်စကာအာ သ္ဂောတ်ပရေင်ချိုင်ကွာန် မပဟ်ွမွဲကိုပရေင်ချိုင်ကွာန်၊ ပရေင်ဘာသာ မတ္စန်တ်စေါဲန်ရ၊ မပဟ်ွဒုင်သဇိုင်ကို ပရေင်ဘာသာရောင်။

သ္ဂောတ်ဖက်ဒရာ မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ဘဏ္ဍာ (Fiscal Federalism)

၁၈။ အကြာအလိုအသီအဆံင်ကွိန်ချိုင် ကော်ံ အလိုအသီ အဆံင်တ္ဂိုရးတအ်ဂှ် ခ္ံသ္ဂောဝ် စရင်မကံက်အခေါန်ဘဏ္ဍာ မဍုံပြစ်သ္ဂောတ်တဲ မဒးပ်ညပ်စ္ဂောန်လဝ်ရောင်။ စက်ယန်မကံက်အခေါန်ဘဏ္ဍာကွိန်ချိုင်ပံင်ကောံ ကော်ံ စက်ယန်မကံက်အခေါန်ဘဏ္ဍာ တ္ဂိုရးတအ်ဂှ် မဒးန္ဂံ တွဟ်ချာရောင်။

၁၉။ သ္ဂောဝ်ဥပဒေ မဆေင်စပ်ကို ပ္ဂမဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော်ံ ပ္ဂမပါပရအ် (Fiscal Management and Sharing) စပ်ကိုပရေင်ဘဏ္ဍာ အကြာကွိန်ချိုင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာ ကော်ံ တ္ဂိုရးတအ်ဂှ် မဒးချူန္ဂံပ်ညပ်စ္ဂောန်အာရောင်။ တ္ဂိုရးမလုပ်ဂကောံကွိန်ချိုင်ပံင်ကောံ သီဖအိုတ် ညံင်ဂွံဖောအ်ပြေဝ်တုပ်သ္ဂဟ်ဇီဒိုဟ်ဂှ် မဒးချူန္ဂံပညပ်စ္ဂောန်အာ အစီအဇန်မညီသ္ဂဟ် စပ်ကိုပရေင်ဘဏ္ဍာရောင်။

တိဍာ်ကော်ံ သယံဇာတသဘာဝ

၂၀။ သ္ဂောဝ်နာနာ မဆေင်စပ်ကိုပ္ဂမဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ တိဍာ်ကော်ံသယံဇာတသဘာဝတအ်ဂှ် တ္ဂိုရးမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် မ္ံၝုအခေါင်ချူန္ဂံပ်ညပ်စ္ဂောန် ဗ္ဂးဗ္ဂးစးစးရောင်။

၂၁။ တ္ဂတမ်မူလ တမ်ရိုဟ်တိဍာ် ကော်ံ သယံဇာတသဘာဝ သီဖအိုတ် မ္ံၝုအပ္ဍဲတ္ဂိုရးတအ်ဂှ် မဒ္ဒိမှာဇန်ကောန်ညးချိုင်ကွာန် မတန်တ်မံင်စံင် အပ္ဍဲတ္ဂိုရးဂှ်ရောင်။ မပ္တံကိုပ္ဂစမ်စေတ်ဂိုက်ဂ္ဂာဲ၊ပ္ဂမခါံစံက်ပ္တိတ်စကာ၊ပ္ဂမသ္ဂံရာန်၊ပ္ဂမစိုဒ္ဒါမင်မွဲသယံဇာတသဘာဝမ္ံၝုအပ္ဍဲတ္ဂိုရးတအ်ဂှ် လပါတ္ဂိုရးမ္ံၝုအခေါင်ဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ဗ္ဂးဗ္ဂးစးစးရောင်။

၂၂။ ဩန်ဘဏ္ဍာ မကလိဂွံ နူသယံဇာတ ပ္ဍဲကွိန်ချိုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဂှ် တ္ဂိုရးမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် မ္ံၝုအခေါင်ဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော်ံ မ္ံၝုအခေါင်ဒုင်စသိုင်ဖိုရောင်။

၂၃။ ပွဲကာလမပတိတ်စကာ တမ်ရိုဟ်သယံဇာတသဘာဝဂှ်မဒးကေတ်တင်တုပ်စိုတ် ကောန်ညးသဖိုင်ဒေသတအ်တဲ မဒးနွံကို ဒတဲဖို ပရေင်ဖောအ်ပြေဝ်ဒေသဂှ် ဖွဲ တိုက်ရိုက်ရ။ လလေင်ဖို မဖျိဖျာပ် လတူမှာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန် ကော့ လတူ ပွ်ိပ္ပူသဘာဝ မကတိုဒ်ကျင် ဟိုတ်နူမပတိတ်စကာ သယံဇာတသဘာဝ ကော့ သွောတ်ဂေဟ မလိုလ်အာတအ်ဂှ် သွက်ဂွံကလေင်ဗီပရာဒ္ဓေ ကံက်ကေတ် ဩန်အခေါန် တွဟ်ခြာတဲ မဒးချူနွံပ်ညပ်စွောန်အာ အစီအဇန်ဩန်ဗွဝ်မွဲရောင်။

အခေါင်အရာသဖိုင်ဂမှိုင်

၂၄။ ဇ္ဇာပ်မှိဟ်မတန်တ် အပွဲကိုန်ချင်ပ်ငကော့တအ်ဂှ် မဒးနွံတ်ကို အခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်အရာမှိဟ်သဖိုင် ဒှ်ုက်ဒှ်ုက်ပေင်ပေင်ရောင်။

၂၅။ ဂကူကောန်ချင်အရင် မသွးကျင်ဂဝ် အပွဲကိုန်ချင်ပ်ငကော့ သီုဖအိုတ်တအ်ဂှ် မ ဒးနွံတ်ကို အခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်အရာပူဂို၊ အခေါင်အရာဂကူ ကော့ အခေါင် အရာပ်ငကော့ (ဂကော့) ဒှ်ုက်ဒှ်ုက်ပေင်ပေင်ရောင်။

၂၆။ ကောန်ချင် ကိုန်ချင်ပ်ငကော့ မဒုင်ကေတ်လဝ် ဒ္ဒကောန်ချင် ကိုန်ချင်ပ်ငကော့ သီုဖအိုတ်တအ်ဂှ် မဒးနွံတ်ကို အခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်အရာသဖိုင်ကောန်ချင် (Citizen Rights) ဂမှိုင်၊ အခေါင်အရာပူဂိုမွဲမွဲ (Individual Rights) ဂမှိုင် ကော့ အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကိုယေန်သ္ဘာင် (Cultural Self-Determination) ဒှ်ုက် ဒှ်ုက်ပေင်ပေင်ရောင်။

၂၇။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင်သီုဖအိုတ်တအ်ဂှ် ဟွံဒုင်သဖိုင်ကိုဂကူ၊ပရေင်ရှ်သေ့လျေုင်ပတော့၊ တြို/ပြု၊ ပရေင်ဟွံထတ်စော၊ ပရေင်ဒုင်ဂိုင်ကေတ်စိုတ်လိုင်တအ် မွဲသ်ာ မဒးနွံတ် ကိုအခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်ပူဂို မဒ္ဒအခေါင်မစ်သေဖိုင်ဂ္ဂိုင်အိုတ်ရောင်။

အခေါင်အရာဂမှိုင် မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မှိဟ် ကော့ ပရေင်ယေန်သ္ဘာင်အခေါင်အရာဂမှိုင် မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ပိုန်ဒြပ်

၂၈။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင်ကိုန်ချင်ပ်ငကော့ ဖက်ဒရာတအ်ဂှ် လတူအပေါတ်ပိုန်ဒြပ် မဂွံ သိုကလိဂွံကျင်လဝ် ဗွဲမဗွဲဝဝ်ဂမှိုင် မဒးနွံတ်ကို အခေါင်ပိုင်ပြိ၊ အခေါင်အပ်ပြာပ် ပြိုင်သ္ဘဲ၊ အခေါင်သွံရာန်၊ အခေါင်ဒုင်စအာဲရောင်။

၂၉။ အခေါင်မပိုင်ပြီံအပေါတ်ပိုန်ဒြပ် ပွဲ့ဇ္ဇာပ်ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင်ကောန်ချင် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာတအ်ဂ့်သွက်ဒတဲ့ဖို မှာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ်ပောင် ဗွဲမဗဗွဲကိုသွောဝ် ကိုသီရုပ်ကေတ်မာန်ရ။ ဖိုညးမဒးဒုင်သီရုပ် ကော့ ဖိုမှာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ်ဂ့် ဆိင်ကေဝ်ရံင် ဗွဲမဗဗွဲခဝ်တဲ့ ကိုဠ္ဍျပ်လေဲတဲ့ပောင် မွံ့အခေါင်သီကေတ်ရ။

၃၀။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာတအ်ဂ့် ဒုင်သဇိုင် လတူဇာတိ၊ ပရေင်ရှ်သေ့်လျေင်ပတော့်၊ အဆံင်၊ တြီ၊/ပြ၊ ပရေင်ဟွံထတ်စော၊ ပရေင်ဒုင်ဂိုင်ကေတ်စိုတ်လိင်၊ ပရေင်ဟွံထတ်စော၊ ဖျုန်စွာံ၊ ဂကူ၊ အဝဲအာယုက်တအ်ဟွံမွဲမွဲသာ် အခေါင်အရာ အခေါင်ရုစ်ကေမွှာန် ကော့ အခေါင်ကျောန်ကေမွှာန်မဒးကိုန့်တ်ရောင်။

၃၁။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာတအ်ဂ့် သွက်ပရေင်ဂယိုင်လမျိုဗုင်ဂွ်ဇကု မွံ့အခေါင်ဂွာဲသ္ဍီပိုန်ဒြပ် ဗွးဗွးစးစး ကော့ မွံ့အခေါင်ဒက်ပ္တန် ဂကောံစပ်ကိုပရေင်ပိုန်ဒြပ် ဗွးဗွးစးစး မွံ့တ်ရောင်။

၃၂။ ပွဲ့ကာလမဒ္ဒေတ်စကာ အခေါင်အရာမွံ့အပွဲ့ပိုဒ်(၃၁) လတူဏာအ်ဂ့် ဒစေင်ဗွေင်ဇီဗဗတ်ကို မူဝါဒစပ်ကိုပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဂမှိုင်၊ ကိုန်စီဇန်ဂမှိုင်၊ပရေင်ဂိုကျိုကိုန်ချင်၊ ဒတဲ့မြမောဝ် မှာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန် ကော့ ပရေင်ထတ်ယုက် နူကိုန်ချင်မဖျေံလဝ် ဟွံဂွံရောင်။

၃၃။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင်ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာတအ်ဂ့် ဗွဲမဗဗွဲကိုသွောဝ် မွံ့အခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်ချပ်ဇန်ခွံဗဒ္ဒ် ကော့ အခေါင်ပိုင်ပြီမူ နဲကဲပညာ တအ်ရောင်။

၃၄။ အဲာကွာဲသဘာဝ အခိုက်ကွာတမှာ၊ အဲာကွာဲ စပ်ကိုယေန်သွာင် ကော့ အဲာကွာဲ စပ်ကိုနဲကဲပညာ မပိုင်ပြီကျောင်လဝ်ဗွဲတွှဟ်ခြာ အတိုင်အလေံပြဝေဏီတအ်ဂ့် မဒးကိုန့်တ် အခေါင်ထိင်ဒဝ်မင်မွဲ၊ အခေါင်စကာ၊ အခေါင်ဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော့ အခေါင်စျော့တဲ လှေင်အဆက်ဆက် ကုဂကောံပြဝါမှိဟ်ဂမှိုင်ရောင်။

၃၅။ ဇ္ဇာပ်ကောန်ချင်ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာတအ်ဂ့် နူတွိုရးဗ္ဗာန်တမ်မူလဇကု ပွမအာဖျေံသဇိုင်တန်တ်၊ ပွမအာဂွာဲသ္ဍီပိုန်ဒြပ် ပွဲ့တွိုရးတွှဟ်သ်အာင်မွဲမွဲတအ်ဂ့် ဗွဲမဗဗွဲကို တင်ပ်ညပ်စွောန် သွောဝ်ခဝ် တွိုရးမဆောင်စပ်ပောင် မဒးဒ္ဒ်တ်ရောင်။

၃၆။ စပ်ကိုပရေင်တိုပ်ဒေပ်တမ်ကေမ္ဂာန် နူဍုင်သ်အာင်တအ်ဂှ် မဒးဖျေံထ္စတ်သမ္တီ ကို အခေါင်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ မေက္ဍာန်စိုတ်မာန်၊ အခေါင်တ္ဂိုရး မေက္ဍာန်စိုတ်မာန်၊ အခေါင်ကေ္ဍာန်စိုတ်မာန်မွဲစွံ ဂမ္ဂိုင်ရောင်။ အခေါင်ကေ္ဍာန် မသေ့်သ္ဂေပ်တအ်ဂှ် မဒးတန်တ် ပွ္ဍတ္ဂိုရးဂမ္ဂိုင်ရောင်။

အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကိုပရေင်မွှိပ်

၃၇။ ဇ္ဍာပ်ကောန်ဍုင်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ဖက်ဒရာတအ်ဂှ် -

(က) မွံ့အခေါင်ကတ်တ္ဂောန်ပညာ ပွဲမဗ္ဂးစးရောင်။

(ခ) ကွတ်ပညာ၊ ပညာဂယိုင်လမျိုဗုင်ဂွ်၊ ပညာအဆံင်သ္ဂုင် ဇကုမဒးဂွပ် မွံ့ဝါသနာတအ်ဂှ် မဒးကိုန္ဂတ် အခေါင်ရုဲစုဲ ပွဲမသ္ဂးပွးရောင်။

(ဂ) ပရေင်ပညာသဖိုင်ဂှ် ဟွံတ္ဂောန်ဟွံဂွံ မဒးကိုအခေါင်တ္ဂောန် မသက္ကုစရိတ်ငှ္ဂုပ်မးရောင်။

၃၈။ သ္ဂာတ်တ္ဂောန်ပညာဘာသာဇၞ မပတိုင်ကိုဘာသာမိ ကောန်ဍုင်အရင်တအ်ဂှ် မဒးဗမံက်ရုပ်ရ် ပွဲမဗပွဲကိုအခေါင်ဖန်ဖက် ကေတ်ကံကုသိုတ္ဂိုရးဇကုရောင်။ ဗမံက်ရုပ်ရ်ဒ္ဂေတ်စကာအာ ပရေင်ပညာဖက်ဒရာဒီမံက်ကရေဇြီရောင်။

၃၉။ အခေါင်နွံပွ္တန် တက္ကသိုဂမ္ဂိုင်၊ ကဝ်လိက်ဂမ္ဂိုင်၊ သိပ္ပံဂမ္ဂိုင်၊ ဘာတ္ဂောန်ပညာ အဆံင်သ္ဂုင် စပ်ကိုကွတ်ပညာဂယိုင်လမျို ကော့ ဘာပုဂ္ဂလိကဂမ္ဂိုင် ပွဲမဗပွဲ ကိုသ္ဂာဝ် မပ်ညပ်စ္ဂောန်လဝ်ဂှ် မဒးဒုင်လျိုင်ရောင်။

၄၀။ ဇ္ဍာပ်ကောန်ဍုင်ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော် ဖက်ဒရာတအ်ဂှ် မဒးကိုန္ဂတ်ကို အခေါင်ကလိဂွံဒုင်စသိုင် မသက္ကုခရိတ္ဂုပ်မး ပွမစိုဒ္ဂါမင်မွဲ ကော့ ပွမဝီဝတ် ပရေင်ထတ်ယုက်သဖိုင်ရောင်။ ဗမံက်ရုပ်ရ်ဒ္ဂေတ်စကာအာ သ္ဂာတ်ပရေင်ထတ်ယုက်ဖက်ဒရာရောင်။

၄၁။ ဇ္ဍာပ်ညးမတန်တ်မံင်စံင် အပ္ဍဲကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်တအ်ဂှ် အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကိုပရေင်မွှိပ်လေဝ် မွံ့အခေါင်ဒုင်စသိုင် အဆံင်တုပ်သ္ဂေပ်ရောင်။

အခေါင်အရာမီဒီယာပရိုင်

၄၂။ အခေါင်ဒတ်လိုင် ပွဲမဗ္ဂးစး၊ အခေါင်ကေတ်ပရိုင် ပွဲမဗ္ဂးစး၊ အခေါင်ပ္တိုန်ထ္စးပရိုင် ပွဲမဗ္ဂးစး သွက်မီဒီယာပရိုင်တအ်ဂှ် မဒးစိုဒ္ဂါကိုရောင်။

အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကဵုယေန်သၞာင်

၄၃။ အရေဝ်ဘာသာ၊ အဲကၠာဲဝင်၊ အလေံအခိုက်ကၠာပြဝေဏီ ကေုာံ လက်သန် စုတ်သမ္တီ မဒှ်အခေါင်အရာဂကော် ဂကူကောန်ဍုင်အရင်တအ်ဂှ် မဒးကဵုနွံတၚ် ကဵု အခေါင်ထိင်ဒဝ်မင်မွဲစိုဒ္ဒါလပှ်ဵုပတိုန်ဒ္ဒံရောင်။

၄၄။ ဇၞာပ်မှိုဟ်မတန်တၚ်မံင်စံင် အပ္ဍဲကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာတအ်ဂှ် မဒးကဵုနွံတၚ် ကဵု အခေါင်ပှ်ဵုဂး၊ အခေါင်ဗ္တောန်၊ အခေါင်လပှ်ဵုပတိုန် အရေဝ်ဘာသာ ကေုာံ လိက်ပတ် ဂကူဇကု ပွံမဗှ်ုးစးရောင်။

အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကဵု ပရေင်ဖန်ဇန်ရေင်တ္ၚုင်တ္ၚောင်

၄၅။ အလေံအခိုက်ပြဝေဏီ၊ အရေဝ်ဘာသာ ဂကူကောန်ဍုင်အရင်တအ်ဂှ် ပွံမဗဗွံ ကဵု အစာံအခေါင်အရာမှ္ဂဟ် ကိုန်ဍုင်နာနာ မဒးကဵုနွံတၚ်ကဵု အခေါင်ထိင်ဒဝ်မင် မွဲစိုဒ္ဒါလပှ်ဵုပတိုန် ပွံမဗှ်ုးစးရောင်။ လက်သန်ဂကူကေုာံ အခေါင်အရာစပ်ကဵု ယေန်သၞာင် ဂကူကောန်ဍုင်အရင်ဂမ္ဂိုင် မပိုင်ပြဳကျုင်လဝ် ဒှ်အခေါင်အရာမပါ ကျုင် နူဂဝ်ဂွံတအ်ဂှ် ကာလလဵုလေဝ် သီရုပ်ဒ္ဒါတာကေုာံဒ္ဒံ ဟွံဂွံရောင်။

၄၆။ ကောန်ဍုင်အရင်တအ်ဂှ် မဒးနွံတၚ်ကဵု အခေါင်ဒုင်စသိုင် အခေါင်အရာစပ်ကဵု ပိုန်ဘိုက်ပရေင်မှ္ဂဟ်၊ ယေန်သၞာင် ပွံမတုပ်သ္ပဟ်တုဲ၊ တင်ရေင်တ္ၚုင် မလပှ်ဵု ပတိုန်ကဵုဂမ္ဂိုင် (Progressive actions/ Affirmative Actions) လေဝ် မဒး ကဵုနွံတၚ်ကဵု အခေါင်ဒုင်စသိုင်ကဵုရောင်။

၄၇။ ဒုင်သဖိုင်ကဵု ဂကူ၊ ဘာသာ၊ တြိ/ဗြဴ၊ ပ္ဍမဟွံထတ်စောံ (စပ်ကဵုပရေင်ရုပ်၊ စပ် ကဵုပရေင်စိုတ်)၊ ပ္ဍမဒုင်ဂိုင်ကေတ်စိုတ်လိင်၊ ဖျုန်စ္ၚာံတအ်တုဲ ပွံတိုက်ရိုက်ကဵုဒှ်၊ ပွံမွဲအဆံင်ကဵုဒှ် ပ္ဍမပါခြာဆက်ဆောံ ကေုာံ ပရေင်ပါခြာဆက်ဆောံတ္ၚဟ် သအာင်မွဲလဵုဟွံဟိုဲ မဒးကၠာတ်လဒှ်ဒ္ဒါတာကေုာံပေင်ပေင်တုဲ မဒးနွံတၚ်ကဵု ပ္ဍမ သမ္ဂုင်လပှ်ဵုပတိုန်၊ ပ္ဍမစိုဒ္ဒါ ကေုာံ ပ္ဍမရှ်သော်ဒ္ဂေတ်ဗက် အခေါင်အရာတအ် ဏအ်ရောင်။

၄၈။ အပ္ဍဲကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒဳမံက်ကရေဇြဳ သ္ဂက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ် ပရေင်အဆံင် တုပ်သ္ပဟ်မာန်ဂှ် မဒးဖျေံမူရေင်တ္ၚုင်အာ ဒအောန်အိုတ် မဒးကဵုညးဗြဲတအ် ပါ လုပ် ၃၀ ကျိုပ်ကံ ပ္ဍဲအခန်ကလ္ဓာ မဖျေံသ္ဂုတ်သ္ဂာတ် အဆံင်ဆံင်ရောင်။

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

၄၉။ အခေါၚ်အရာ မဆေၚ်စပ်ကဵုကောန်ၚ္ဂာ်သ္ဒတ်ဂမ္ၚိုၚ်

(က) ဇုာပ်ကောန်ၚ္ဂာ်သ္ဒတ်တအ်ဂှ် မ္ၚုံအခေါၚ်ကလိဂွံဒုၚ်စသိုၚ် ပရေၚ်စိုဒ္ၚါ မၚ်မွဲ ဒဒှ်ညးပှ်ဂွံစိုပ်အဝဲဇၞီရောၚ်။ ဇုာပ်ကောန်ၚ္ဂာ်သ္ဒတ်တအ်ဂှ် မဒးကိုန်ဍံၚ်ကဵု အခေါၚ်ဒုၚ်စသိုၚ် ပရေၚ်ရှိဗၚ်ထ္ပလဘာ် နူအလုံကောန်ဂကူမွဲရောၚ်။

(ခ) ပိုက်ဆန္ဒ မိမကောန်ၚ္ဂာ် ပှ်ဂွံသေၚ်မ္ဂး ညးမၚ်မွဲဝီဝတ်ကောန်ၚ္ဂာ်တအ် ပှ်ဂွံမွဲမွဲသာ် ညံၚ်ဂွံပြးဆတဲသာဲချာတိတ်အာ နူဂြောဝ်ဂတာကိုန်သ္ဒိဍ္ဂိုဂှ် ကျာန် သ္ပပှ်ဂွံရောၚ်။ ပ္ဂမဝီဝတ်ရံၚ်စံၚ် ကော်ၚ ပ္ဂမဒှ်ာံတ္ဂောန်ဝေတ်ပလေဝ်တအ်ဂှ် မ ဒှ်အခေါၚ်အရာသဘာဝ မိမတအ်ရောၚ်။ တၚ်ပ်ညပ်စ္ၚောန်သ္ဂာဝ် မဆေၚ်စပ် ကဵုအခေါၚ်အရာကောန်ၚ္ဂာ်သ္ဒတ် မပ်ညပ်စ္ၚောန်ကျၚ်လဝ် နူကွ္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချၚ် ပံၚ်ကောံဖက်ဒရာ ဗွဲမဗဗွဲကဵုလိက်ကသုက် သဘၚ်သီက္ဒိကုလသမဂ္ဂ စပ်ကဵု အခေါၚ်အရာကောန်ၚ္ဂာ်သ္ဒတ်တအ်ဂှ်လေဝ် မဒးဒ္ဂေတ်ဗက်စကာအကီရောၚ်။ မိမကောန်ၚ္ဂာ် ပှ်ဂွံသေၚ်မ္ဂး ညးမၚ်မွဲဝီဝတ်ကောန်ၚ္ဂာ်တအ် ဝတ်တာလျိုၚ် လဳ လာ်အာကီ၊ ပှိုတ်နူပှိုတ်မွဲမွဲ ပွ္ဍအကာဲအရာကောန်ၚ္ဂာ်တအ် မစိုပ်အာ ဘဝပှ်ဂွံ မွဲဗဒဗဒါ မာန်ကီ ယဝ်ဒှ်သာ်ဂှ်မ္ဂး ပ္ဂမကဵုကောန်ၚ္ဂာ်တအ် စာ်စ္ဍးတိတ်အာ နူ ဂြောဝ်ဂတာကိုန်သ္ဒိဍ္ဂိုဂှ် မဒးရေၚ်တ္ၚုၚ် ဗွဲမဗဗွဲကဵုသ္ဂာဝ်ရောၚ်။

(ဂ) မဒးစိုဒ္ၚါမၚ်မွဲအာ ကောန်ၚ္ဂာ်ဂမ္ၚိုၚ် နူပ္ဂမရေက်ကးဖြောတ်ဆဳ ဗွဲပရေၚ်ပိုန်ဒြပ် ကော်ၚ ပရေၚ်မှိပှ်ရောၚ်။ နူပ္ဂမကဵုကျာန်ကေမှ္ၚာန် မဇိုဗဗတ်ကဵု ဒ္ဂေတ်ပဋိပတ်၊ ပရေၚ်ထတ်ယုက်၊ အန္တရာဲလမျိုၚ်၊ ပ္ဂခန္ဓကာယဖောအ်ပြေဝ်၊ အခေါၚ်တ္ဂောန် ပညာ မမိက်ကဵုမွဲမွဲတအ်ဂှ် မဒးစိုဒ္ၚါမၚ်မွဲအာရောၚ်။

(ဃ) နူကွ္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချၚ်ပံၚ်ကောံဖက်ဒရာ မဒးပ်ညပ်စ္ၚောန်ကဵု သ္ဂာဝ်မဆေၚ်စပ် ကဵု အခေါၚ်အရာကောန်ၚ္ဂာ်ဂမ္ၚိုၚ်ရောၚ်။

၅၀။ အခေါင်အရာသွာကေမှာန်

ပွဲအရာမပည်ပ်စွောန်သွောဝ် မဆေင်စပ်ကို အခေါင်အရာသွာကေမှာန်ဂှ် နူကှ်တ်ထဝ်တ်ဂွိုရုးဂမ္ဂိုင် ကော့ ကှ်တ်ထဝ်ကိုန်ချင်ပ်င်ကော်ဖက်ဒရာ မဒးပည်ပ်စွောန်အာ ပွဲမဗဗွဲကို တင်ခုတ်ထ္ဍုတ် အစံကိုန်ချင်နာနာ၊ တင်တုပ်စိုတ်ကိုန်ချင်နာနာ မပါလုပ်သီုတင်အသုဝ်ဏအ်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

(က) ဇှာပ်ညးမေက္ဍာန်ကေမှာန်အိုတ်သီု သွက်ဂွံဂျိုင်တန်တ်အာ ပွဲမဗဗွဲကို ဂုဏ်သိက္ခာမွိဟ်ဂှ် -

(၁) အခေါင်မကလိဂွံအကာဲအရာဗ္ဂိုင်ကေမှာန် မဒးရး

(၂) အခေါင်ဒုင်စသိုင် ပရေင်မွိဟ်လှ်လုံးရုံဂပ် ကော့အခေါင်ဒုင်စသိုင် စိုဒ္ဒါမင်မွဲပရေင်မွိဟ်

(၃) အခေါင်ကျောန်ကေမှာန် ပွဲမဗဗွဲကို တင်ခုတ်ထ္ဍုတ်အခိင်ကေမှာန် မဓဝ်ယာ

(၄) အခေါင်ဒုင်စသိုင် တ္ဂဲသ္ဍးပ္ဍး ကော့ တ္ဂဲအခေါင်ဂမ္ဂိုင်

(၅) အခေါင်ဒက်ပ္တန် သမဂ္ဂသွာကမ္ဍောန်ဂမ္ဂိုင် ပွဲမဗ္ဂးစး (ILO Convention 87)ကော့အခေါင်ပ်င်ကော်ပညီပည်ပ်အာတ်မိက် (ILO Convention 98) ဂမ္ဂိုင် မဒးကိုန္ဂတ်ရောင်။

(ခ) သွက်သွာကေမှာန်ဆဲပြိုင် နူအပွဲကိုန်ချင်၊နူချင်မ္ဂးကော့သွက်သွာကမ္ဍောန်ကောန်ချင်သ်အာင် မကျုင်ကျောန်ကေမှာန်တအ်ဂှ် မဒးချူခွံပ်ညည်ပ်စွောန်ကို သွောဝ်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

၅၁။ အခေါင်အရာသွာဗ္ဒ

(က) ဇှာပ်သွာဗ္ဒတအ်ဂှ် -

(၁) အခေါင်တိုလ္ဂီ၊ အခေါင်သ္ဂံရာန်၊ အခေါင်ပတိတ် သတ်ဂ္ဂ

(၂) အခေါန်သဗ္ဗအိုတ်သီု အခေါင်ကို နကိုလှ်လှ်ာသြန်၊

(၃) အခေါင်ဒက်ပ္တန် သမဂ္ဂသွာဗ္ဒ ပွဲမသ္ဍးပ္ဍး မဒးကိုန္ဂတ်ရောင်။

(ခ) သွောဝ်မဆေင်စပ်ကို အခေါင်အရာသွာဗ္ဒတအ်ဂှ် ပွဲမဗဗွဲကိုကလ္ဍာခ္ဍဲ မဆေင်စပ် နူကှ်တ်ထဝ်တ်ဂွိုရုးဂမ္ဂိုင် ကော့ ကှ်တ်ထဝ်ကိုန်ချင်ပ်င်ကော် မဒးပည်ပ်စွောန်ကိုရောင်။

ပွမဗမံက်ရုပ်ရ အခေါင်အရာအဆံင်တုပ်

၅၂။ သွက်ဂကူ ကော်ံ ဂကော်ံကောန်ချူင်အရင် မလဖုဲလဇဒ္ဓုင် ပွဲပရေင်ဖောအ်ပြေဝ် ဇီဒိုဟ် ကော်ံ မဒးဒုင်စသိုင် နူပွမဆော်ံလေင်ဒှ်ုင် အခေါင်အရာကိုန်ဒှ်၊ သွက်ဂကော်ံကောန်ချူင် မွံ့ဓတ်ကိုအကာဲအရာ အစော်ံဒြပှာတ်ရေင်တ္ၚုင် မဒျိုန်လျကိုဒ်၊ သွက်ဂကော်ံကောန်ချူင်လ္ၜိ မဒးဒုင်ဗဒေက်ဖျုဝ်ပါသြုင်လဝ် ပွဲအခိုက်ကွာ ပြဝေဏီကိုန်ဒှ် သွက်ညးတအ်ဂှ် နူက္ဍတ်ထဝ်ကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ပညပ်စွောန်သ္ဂောဝ်တုဲ ပွမကိုပရေင်စိုန်ဒှ်၊ ပွမဖန်ဇန်ရေင်တ္ၚုင်ကို နကိုတင်ဖန်ဇန်ရေင်တ္ၚုင်တေၚ်ဂှ် ဟိုတ်နူတင်ပ်ညပ်စွောန် မတွံဂး ဇ္ၚာပ်ကောန်ချူင် မဒးကိုန်ဓတ်ကို အခေါင်အရာအဆံင်တုပ်သၟဟ်တုဲ ဒ်အာပရေင်စိုန်ဒှ် ဟွံဂွံရောင်။

၅၃။ ဂကော်ံမိုဟ်လိုဟ်အောန် မွံ့ဓတ်ဒှ်ုင်အပွဲ့တ္ၚိုရးတအ် (Minority within Minority) ဂှ် ပွဲ့အခန်ကၠာ တင်သ္ဂုတ်သ္ဂာတ်ပရေင်ချူင်ကွာန် ညံင်ဂွံပံင်ကော်ံ ပါလုပ်မာန် မဒးဖန်ဗဒှ်လဝ်ကို အခေါင်ဂှ်ုင် အခေါင်ပါလုပ်မာန် ပွဲ့ကၠာပရေင်ချူင်ကွာန် အဆံင်ဆံင်တအ်ရောင်။ သအာင်နူဂှ်ပ္ဍန် ပွဲ့ကၠာတ္ၚဟ်သအာင် နာနာဂှ်လေဝ် မဒးဖျေံမူဝါဒ ဗမံက်ကိုရုပ်ရ တင်ဖန်ဇန်ရေင်တ္ၚုင်တေၚ် (affirmative action) ကိုရောင်။

၅၄။ အခေါင်အရာမဆေင်စပ်ကိုပ္ဍိပ္ဍူသဘာဝ

(က) ဇ္ၚာပ်ကောန်ချူင် ကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာတအ်ဂှ် မဒးကိုတိတ်ဗှ်း နူဒဒိုက်ပရိုက် မဒးဆိုဂဗဒုင်စသိုင် ဟိုတ်နူပ္ဍိပ္ဍူသဘာဝလိုလာ်တုဲ၊ မွံ့ဓတ်ကို အခေါင်အရာ ညံင်သ္ဂော်ံကလိဂွံ ပ္ဍိပ္ဍူသဘာဝ မသ္ဂဟ်န်ကို ခဝ်သဘာဝ၊ မကိတ်ညီကို ပရေင်ထတ်ယုက်ရောင်။

(ခ) ပွမွံ့ဓတ်ကို အခေါင်ကောန်ချူင်အရင် ဌာန်တံ့မူလဂမှိုင် မစိုန်ဒှ်မင်မွဲ ပ္ဍိပ္ဍူသဘာဝ ကော်ံ ပွမွံ့ဓတ်ကို အခေါင်မသက်ထ္ၜုတ်ထိင်ကောပ် လတူပွမပတိတ်ရုပ်စပ်စကာ သဃံဇာတသဘာဝ လောန်လောန်ကာဲကာဲ အပွဲ့ဒေသညးတအ် မဖျေံသဇိုင်တန်ဓတ်မံင်စံင်တအ်ဂှ် အလိုအသီကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ကော်ံ အလိုအသီတ္ၚိုရး မဆေင်စပ်တအ်လေဝ် မဒးသ္ဂသမ္တိကိုရောင်။

မူသဖိုင် မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒါ

၅၅။ မူဝါဒ မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒါ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဂှ် မဒးဒုင်သဖိုင်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိ မွှ်ဟ်ရောင်။ ဒပ်ပ္ဍာန်သိုဖအိုတ် မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒါ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဂှ် မဒးန္ဓတ် အသ္ဂုဝ် ပရေင်အုပ်ဓုပ် အလိုအသီကောန်အရာပ် မရုဲစ်ုပတိုန်လဝ် နန်ဲဒီမင်ကရေဖြိရောင်။

၅၆။ က္ဍတ်ထဝ်ဖက်ဒရာဂှ် မဒးချူခ္ဓံပ်ညပ်စ္ဓောန်ကို မူဝါဒ ကော်ံ သ္ဂောဝ် မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒါ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံရောင်။ ခရိတ်ရပ်စပ်စကာ မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒါတအ်ဂှ် နူက္ဍတ်ထဝ်ဖက်ဒရာစိုစုတ်တဲုမဒးသွက်ိုဒတန်ရောင်။

၅၇။ ဒပ်ဗ္ဂာဲသိုင်ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံ ကော်ံ ဒပ်ဗ္ဂာဲသိုင်တ္ဂိုရးတအ်ဂှ် မဒးဒက်ပ္တန် ဗွဲ တ္ဂဟ်ခြာရောင်။ အခေါင်ဒက်ပ္တန် ဒပ်ဂိုက္ဍိုတ္ဂိုရး န္ဓတ်ရောင်။ ဒပ်ဗ္ဂာဲသိုင်တ္ဂိုရးကော်ံ ဒပ်ဂိုက္ဍိုတ္ဂိုရးတအ်ဂှ် မွံအသ္ဂုဝ်အုပ်ဓုပ် အလိုအသီတ္ဂိုရးမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။ ခရိတ်ရပ်စပ်စကာ သွက်ဒပ်ဗ္ဂာဲသိုင်တ္ဂိုရးကော်ံ ဒပ်ဂိုက္ဍိုတ္ဂိုရးတအ်ဂှ် နူက္ဍတ်ထဝ်တ္ဂိုရး မဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် စိုစုတ်တဲုမဒးသွက်ိုဒတန်ရောင်။

၅၈။ ပွ်ပရေင်ဂိုက္ဍိုကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံ ကော်ံ အကာဲအရာကာမံက်တိုန်ကို၊ သွက်ဂွံ ရေင်တ္ဂုင် အန္တရာဲဘဲကပ်သဘာဝဂမ္ဂိုင် ကော်ံ ကမ္ဍောန်မဆေင်စပ်ကို ပရေင် ဟံင်ပြာ်ဂမ္ဂိုင် ဗွဲမစိုပ်တရ်မာန်ကိုဂှ် ပွ်ကာလမဒးစကာ ဒပ်ဂိုက္ဍိုမ္ဂး အလိုအသီ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံ ကော်ံ အလိုအသီတ္ဂိုရးမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် မဒးပ်ညီပ်ညပ် ဖျေံ သ္ဂုတ်သ္ဂာတ် ရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

၅၉။ မဒးဒက်ပ္တန်အာ ပရေင်ဂိုက္ဍိုကောန်ဂကူ (ကိုန်ချင်) ကော်ံ ကံင်ဖြိုပရေင်စိုန္ဒါ ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာရောင်။ ပွ်ကံင်ဖြိုဂွံ နူပရေင်ဂိုက္ဍိုတ္ဂိုရးကော်ံ ကံင်ဖြို ပရေင်စိုန္ဒါ မဒးကိုပါလုပ် အောန်အိုတ် မွဲမွဲတ္ဂတဲု မဒးဒက်ပ္တန်ကို ပူဂိုအဆံင် ကိုန်ချင် ဟွံကိုလောန်စက်လတူလိုဟ်ညးမလုပ်ဂကော်ံကံင်ဖြို (၃၀) ကျိုပ်ကွံ ရောင်။

သွှာတ်ပရေင်ဂိုကျိုကိုန်ချုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ

၆၀။ အကြာအလိုအသီကောန်အရာပ် အဆံင်ကိုန်ချုင်၊ တွိုရှုးကော့ ဒေသန္တရဂမ္ပိုင် ပွမပါပရအ်အဝို စပ်ကိုအခေါင်ကျောန္တိတ်မာန်၊သွက်ဂကောံ ဟွံသေင်မ္ဂး သွက်ပူဂိုတအ်ဂှ် ပွမပါပရအ် စပ်ကိုအခေါင်အရာ မအပ်ပြာပ်ကိုလဝ် ဗွဲတွဟ်ချာ ကော့ ပွမပါပရအ်အဝို စပ်ကိုပွမဖျေံသ္ဂုတ်သွှာတ်တအ်ဂှ် ဒွေတ်စကာအာတုဲ၊ ပွမဖျေံမဟာဗျူဟာ မဒုင်သဇိုင်ကိုပထဝီမဆေင်စပ် မဗမံက်စီပျးကို အလေံပြဝေဏီ၊ တင်ဒ္ဒဒဝိင် ကော့ တင်ဂပ်ဝ်န္ဂပိုက် ကောန်ညးဒေသဂမ္ပိုင် ကော့ ပွမဖျေံကိုတာလျိုင် ကုညးမ္ဂံုတာလျိုင်စပ်ကိုပရေင်ဂိုကျိုဂမ္ပိုင်ဂှ်ရေင်တ္ပုင်ကျောန် ပဒအာတုဲ၊ မဒးဒက်ပ္တန်ကို သွှာတ်ပရေင်ဂိုကျို ကိုန်ချုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာမွဲ မဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ပုင်အာဂကောံဂမ္ပိုင်၊ ဂကောံဒြပဟတ်ဂမ္ပိုင် ကော့ ပရေင်ရေင်တ္ပုင်ဒုင်ကာဂမ္ပိုင် မပံင်ကောံပါလုပ်လဝ် ဂကူနာနာ၊ ကွပ်နာနာ၊ အဆံင်နာနာ မဒုင်လျိုင်ကို ပရေင်ဂိုကျိုမှာဇန်ကောန်ညးချုင်ကွာန်၊ ပရေင်ဒ္ဂါတာပရိက်ဘဲ အန္တရာဲအရာပ်ကွာန် ကော့ ပရေင်စိုဒ္ဂါကိုန်ချုင်ပံင်ကောံရောင်။

ပွမဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော့ ပွမယိုက်ဍေ်ာင်ဒုင်ကာ ကောန်ညးချုင်ကွာန် (Administration and Public Services)

၆၁။ သွက်ဂွံပကတ်ပကေင် ကုညးယိုက်ဍေ်ာင်တာလျိုင် ပွဲကေမ္ဂာန်မဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော့ ကေမ္ဂာန်မယိုက်ဍေ်ာင်ဒုင်ကာ ကောန်ညးချုင်ကွာန်တအ်ဂှ် အလိုအသီကိုန်ချုင်ကော့ အလိုအသီတွိုရှုးဂမ္ပိုင် မဒးပံင်ကော ပ်ညီပ်ညပ် ရေင်တ္ပုင်ကို ပွဲပွမချူန္ဂံမူဝါဒ၊ ပွဲပွမဖျေံထ္ဓုတ်အစာံ စပ်ကိုဇုတ်ဖ္ဍော်တ္ဂောန် သွက်ဂွံတ္ဂောန်အာ ပွဲဘာပကတ်ပကေင် ညးဒုင်ကာတအ်ရောင်။ ဗွဲမဗဗွဲကို ဇှာဝ်ပရေင်ချုင်ကွာန်၊ ပရေင်မွိဟ်၊ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ကော့ နဲကဲပညာ မေဖ္ဍော်မောဝ်တောတက်ဒှ်ုင်ဂှ် ဗိုဂပ်ဝ်ထေက်ကြိုက် မဒးကလေင်သ္ဂီဂ္ဂိပ် ပလေဝ်ပလေတ်အာ ဇုတ်ဖ္ဍော်တ္ဂောန်ဂမ္ပိုင်ရောင်။

၆၂။ အခေါင်ပံက်ဘာပကတ်ပကေင်တွဟ်ချာ သွက်ဂွံရုဲစှ်ညးဒုင်ကာ၊ အခေါင်ဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲ ကော့ အခေါင်ရုဲစှ်ခါန်ကွက် ညးဒုင်ကာ မဆေင်စပ်ပရေင်ယိုက်ဍေ်ာင်ဒုင်ကာ ကောန်ညးချုင်ကွာန်တအ် မ္ဂံုတ်ရောင်။

ပရေင်ဆက်ဆောံ အကြာအလိုအ်အသီကောံရေင်သကာအ်
(Inter-Governmental Relations)

၆၃။ အကြာကိုန်ချူင်ပံင်ကောံကို တ္ဂိုရးကီု၊ အကြာတ္ဂိုရးကောံရေင်သကာအ်ကို ပရေင်ကယာန်ဓဝိတ်ဂမ္ဂိုင်၊ ပြသ္နာဂမ္ဂိုင် မံက်ဂတဝ်ကတိုဒ္ဒိကျူင်မ္ဂး သ္ဂက်ဂွံပံင်ကောံရပ်စပ် ပသောင်သ္ပပလိုပ်အာကီု၊ သ္ဂက်ဂွံပံင်ကောံရေင်တျူင်အာကမ္ဂောန်မွဲစွံကိုဂှ် ကမ္မတီပံင်ကောံသ္ဂာဲဒ္ဒညးဇမ္ဂာ်ဂမ္ဂိုင်ကီု၊ ပွဲကလ္ဂာကေမ္ဂာန် နာနာ သ္ဂက်ဂွံပံင်ကောံရေင်တျူင်အာဂှ် ကမ္မတီဝန်ဇ္ဂော်ဂမ္ဂိုင်ပံင်တောဲလဝ် ဗွဲမဗဗွဲကိုကလ္ဂာကီု၊ သ္ဂက်ဂွံဖန်ဇန်ကောပ်ကာဲအာ ဩန်လုပ် မဖျေံထ္ဂုတ်လဝ် သ္ဂက်ဂွံပါပရအ်စကာဂှ် ကမ္မတီပံင်တောဲပရေင်ဘလ္ဂာကီု မပ္တံသာ်ဝွံ ဒက်ပ္တန် အာမာန် ကမ္မတီပံင်တောဲဂမ္ဂိုင်ရောင်။ ဗွဲမဂပ်ဝ်ထေက်ကြိုက်ကို ကိစ္စပံင်ကောံရေင်တျူင်ဂှ် မဒးဖျေံထ္ဂတ်လဝ် အာယုက်ကမ္မတီရောင်။

၆၄။ သ္ဂာဲဒ္ဒမမ္ဂော်ကိုတ်တ္ဂိုရးတအ်ဂှ် ဗွဲလေ္ဂင်အဝဲအင်္ဂကိုန်ချူင်ပံင်ကောံမ္ဂး မွံလတူ ဝန်ဇ္ဂော်ကိုန်ချူင်ပံင်ကောံတအ်ရောင်။

အခန် (၅)
တင်ဒုင်လ္ဂိုင်ကိုကတိပါင်

ဂကောံသီဖဒိုတ် မပါလုပ် ပွဲပရေင်ချိုဒရာင် သွက်ပရေင်ဒစိုဒစး တ္ဂဲအဝိုပ္ဂာန် ကော်ံ သွက်ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ ဂွံမံက်ဂတဝ်တအ်ဂှ် ပွဲဂတမုက်သဘာင်သီကို့ညး ချင်ကွာန် သွကတိကဝတ် ဖျေ်သန္နိဋ္ဌာန်မွဲစွံတဲ ပွဲဂတမတ် (နတဲ) သွက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တ္ဂုင်အာ ပဒ္ဂိုညာဉ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီဂကာအ်ဂှ် တုပ်စိုတ်သ္ဂဒတန် (ratify) အိုတ် ရောင်။ အတိုင်ပဒ္ဂိုညာဉ်ဂကာအ်မွး ပိုတအ်ဂှ် နူအကာဲအရာမကြေပ်ဂြတ် မဒးဆိုဂဗဒုံင် လ္ပုဟ်ဂကာအ်ဂှ် နကိုပရေင်ပံင်ကောံအာကို္ပ de jure ကော်ံ de facto ဂမ္ဂိုင် ရေင်တ္ဂုင် အာ ညံင်ဂွံစိုပ် အကာဲအရာ မွံကိုအလိုအသီ မွံကိုပရေင်မအုပ်လဒီသ္ဂောဝ်၊ ဒီမဝ်က ရေဇြီ ဒြပာတ်ခိုဟ်ခိုဟ်၊ မွံကိုပရေင်ကေတ်တာလ္ဂိုင်ရောင်။ ပွဲအခိင်လ္ပုဟ် ကောန်ညး ချင်ကွာန်တအ်ဂှ် ဒးဒုင်မံင်ဒဒိုက် အသုဝ်ပရေင်အုပ်ခုပ်မပကိုပရာပ် အတိုင်ပိုက်စိုတ် ဒပ် ပ္ဂာန်မသီအဝိုတအ်တဲ အလိုအသီ မလုပ်သ္ဂောဝ် ဟွံမွဲတ်ရ။ အဆက်ဖိုဒ္ဂေဂှ်တုန် ပိုတအ် ဂှ် မဒးဆိုဂဗဒုံင်ကို အကာဲအရာ မသံင်ပြံင်ခရံင်ဓဂါတ်အိုတ်ရ။ ပွဲအကာဲအရာဂကာအ် ပို တအ်ဂှ် ဂပ်ဝ်နွံပိုက်ကို အလိုအသီမညီသာသုဟ်သုန်မွဲ မစာ်စ္ဂးနူပရေင်အုပ်ခုပ်ဒပ်ပ္ဂာန်၊ မဖိုန်ကိုပရေင်တန်ကြန်မာန်ရ။ တင်မပါလုပ် အပွဲပဒ္ဂိုညာဉ်ဂကာအ်ဂှ် ဒုင်သဖိုင်ကိုဓမွတဲ ညးမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် (stakeholders) ပတ်ုစော်စိုတ် ဖြုဟ်ဖြုဟ်နက်နက်တဲ သွကတိက ဝတ် ဖျေ်သန္နိဋ္ဌာန်မွဲစွံ ပွဲဂတမုက်သဘာင်သီကို့ညးချင်ကွာန်တဲ သွက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင် တ္ဂုင်အာဂှ် တုပ်စိုတ်သ္ဂဒတန် (ratify) အိုတ်ရ။

သွက်ပိုဂှ် ကေမ္ဂာန်မဒးရေင်တ္ဂုင် အတိုင်ဗိုတိစ္ဂောန်ဂှ်ပရေင်ချင်ကွာန်ဂွံ ပိုက် ဖ္ဂော်တဲ မဒ္ဂကေမ္ဂာန်ပရဲဂမ္ဂိုင်ရ။ ပိုတအ်ဂှ် နူအကာဲအရာမသံင်ပြံင်ခရံင်ဓဂါတ် မဟွံမွဲကို ပရေင်ဂိုကို့ ညံင်သ္ဂောံကလေင်ဂွံ ပရေင်တန်ကြန်၊ နူပွမေကျာန်ပဒုံင် မဟွံမွဲကိုသ္ဂောဝ် ဂှ် ညံင်သ္ဂောံကလေင်ဂွံပရေင်ဗပွဲခဝ်၊ နူပွမကိုပရာပ်ဂှ် ညံင်သ္ဂောံကလေင်ဂွံပရေစိုဟ် လလံ၊ နူပရေင်ပ္ဂာန်မအုပ်ခုပ်ဂှ် ညံင်ဒီမဝ်ကရေဇြီ ဂွံကလေင်မံက်ဂတဝ်ကျုင်၊ နူပွမဓဇန် ကြာန်ဂှ် ညံင်သ္ဂောံကလေင်ကလိဂွံ ပရေင်ဂိုကို့ဖျေ်စိုတ်မာန်၊ နူပွမကျုဟ်မွဲဂှ် ညံင် သ္ဂောံကလေင်ဒက်ပ္တန်မာန် ခဝ်ဆာန်ချူ မဒုင်သဖိုင်ကိုခဝ်ဍာံ ကော်ံ ညံင်သ္ဂောံတိတ်ဗ္ဂး

နူပွမဍိုဍိုက် သ္ပက်မပ္တံသာ်ဝွံ သ္ပကတိကဝတ်မွဲစွံ ပွဲဂတးဂတုန်တဲ့ မဒးဆက်ရေင်တျုင်အာ ဂတတော်ံရောင်။ လှေ့င်ကေမ္ဘာန်ဏအ်ာဂမ္ဘိုင် ကော့ံ တင်တုပ်စိုတ်ဏအ်ာဂမ္ဘိုင်ဂှ် ရှ်ေသှ်ရေ်ဂ ဍုံဍုံပြုပြု၊ နွံတ်ာကိုတာလျိုင်ပေင်ပေင်၊ သ္ပကတိကဝတ် ဗိုန်ဗိုန်ခိုင်ခိုင်တဲ့ ရေင်တျုင်အာရောင်။

ပဋိညာဉ်ဝွံ ဒ္ဂက်စန်ချူက်ဗဗိုန်လဝ် ပွဲမလုပ်သ္ဇာဝ်ရောင်။ ဆဂှ်သ္ဒး ဟွံသေင်ဏီ ဒုင်သဖိုင်ကို ဒ္ဂေတ်ပဋိပတ်တဲ့ ရေင်တျုင်အာရောင်ဂှ်လေဝ် ပတှ်ငိုင်ကေတ်ရ။ စပ်ကိုပွမ္ဂုံတာလျိုင်ဂှ်တဲ့ ဇုာပ်ဂကော်ံမတုပ်စိုတ် သ္ပဒတန်တအ်ာဂှ် လတူဂကော်ံတ္ဂဟ်မွဲမွဲ မသ္ပကတိကဝတ် မတုပ်စိုတ် သ္ပဒတန်ကို၊ လတူကောန်ဂကော်ံ ဂကော်ံနာနာကို၊ လတူမာဇန် ကောန်ညးချင်ကွာန် ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံ၊ လတူတ္ဂောဝ်ဒတောဝ်တိုဝ် အနာဂတ်ဂတတော်ံကို ဒုင်လျိုင်သိုဖအိုတ်ရောင်ဂှ် ပိုပတှ်ကေတ်ရ။

၁။ တင်ပတဝ်ကို့ုပ်၊ တင်ရန်တ္ၚအ် မပါအပွဲပဋိညာဉ်ဏအ်ာဂှ် ဗမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တျုင်အာ ပွဲမဗပွဲကို ပရေင်ပ်ံင်ကော်ံအာကို့ုပ် သဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန် (People's Assembly) တဲ့ ဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီ မစိုဟ်လလံ မ္ဂုံကိုပရေင်ဗ္ဂးစ၊ ပရေင်ဗပွဲခဝ်၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ပဟ်ရောင်။

၂။ ပွဲအရာမဒက်ပ္တန်ဏအ်ာဂှ် ဒုင်သဖိုင်ကို အဝိုသကိုပ်သက ကော့ံ အစာံင္ဂုဟ်မး ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံ မကာလိဂွံကျုင်လဝ်တင်တုပ်စိုတ်ဒတဲ့ ပွဲဒကုတ် (၃)သဏ္ဌာန်ဗိုပြင် ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံ၊ ပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ ကော့ံ ပိုဒ် ၄ အဝိုသကိုပ်သက ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံဂှ်တဲ့ အခေါင်အရာ အလိုဇကု ဖျေံကေတ်သ္ဂုတ်သ္ဂာတ်မာန်ကို၊ တွိုရးမလုပ်ဂကော်ံကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံတအ်ာဂှ် အခေါင်အရာ မဖန်ဖက်ကေတ်ကံကု သိုဇကုကို မ္ဂုံအခေါင်ဒ္ဂေတ်စကာအာ ဍိုက်ဍိုက်ပေင်ပေင် မဒးကိုန္ဂံတ်ရောင်။

၃။ အခေါင်အရာသဖိုင်ဂမ္ဘိုင်၊ ပရေင်ညီသ္ပဟ်ဂျာန်တာကော့ံအခေါင်အရာဂကော်ံ မ္ဂိဟ်လှိုဟ်အောန်ဂမ္ဘိုင် မဒးကိုကာလိဂွံရောင်။ သ္ပက်ဘဝမ္ဂိဟ် ကောန်ကိုန်ချင် အိုတ်သို ဂွံဂိုကို့ုဂှ် ဖျေံထ္ဍုတ်ရေင်တျုင်အာ မူဝါဒ မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ဂိုကို့ု ကော့ံ ပရေင်စိုဒ္ဒါ ကိုန်ချင်ပ်ံင်ကော်ံဖက်ဒရာ မဒုင်သဖိုင်ကို ပရေင်ဂိုကို့ုမ္ဂိဟ် ရောင်။

၄။ မူဝါဒ ဘဝဒုံင်မွိုဟ်ကောန်ကိုန်ဍုင်ဂမ္ဂိုင် အဆံင်သ္ဂုင်ဂိုင်တဲ မကိုဒြပ်ဟတ်ထံက်ပင်ကို ပရေင်ပြုင်သ္ဂာဲတိုတေုင် ကော်ံ ပရေင်ခ္ခံဗဒ်တိုတအ်ဂှ် ဖျေံထ္စုတ်ရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

၅။ သွက်သ္ဒာတ်ပရေင်ပညာ မလုပ်အဝေါင်သိုဖအိုတ် ဇှာပ်မွိုဟ်မဍုပောဝ်စိုပ်မာန် (Universal Education Coverage)၊ သွက်သ္ဒာတ်တ္ဍောန်ပရေင်ပညာ ဘာသာဇိ မပတိုင်ကိုအရေဝ်ဘာသာမိ (Mother Tongue- based Multi-lingual Education)၊ သွက်သ္ဒာတ်ပရေင်ထတ်ယုက် မလုပ်အဝေါင်သိုဖအိုတ်ဇှာပ်မွိုဟ်မဍုပောဝ်စိုပ်မာန် (Universal Health Coverage)၊ သွက်အခေါင်အရာ မဆေင်စပ်ကိုညးဗြဲ မပါလုပ်သိုညးဟွံထတ်စော၊ ကောန်ဍှ်သုတ်၊ ညးဇေမ္ဂာ်အဝဲဗျုထ်၊ ညးမယိုက်လဝ်ဂဝ်ဂ္ဂဂမ္ဂိုင်၊ သွက်ဂွံဖအောန်ဖျေံအန္တရာဲ (Harm Reduction) စပ်ကိုမစကာ ဂညုံစူမာဲ ကော်ံ ဂညုံမဝိဝိင်ဟိုတ်မာဲ ဗွဲမဗ္ဒတ်မှာ၊ ပွမဝီ ကော်ံ ပွမကလေင်ပ္တန်တိုတအ်ဂှ် ဖျေံမူဝါ မစိုပ်တၡ်ရတဲရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

၆။ အခေါင်အဝိ မဟွံအပ်ပြာပ်လဝ် ဗွဲမဗဗွဲကိုပိုက်ဆန္ဒကောန်ညးဍုင်က္ဍာန်တအ်ဂှ် မဒးကလေင်သိုရပ်ကော်ံရောင်။ ဒက်ပ္တန်အာ သ္ဒာတ်ကောန်အရာပ်အုပ်ဓုပ်မဒုင်သဖိုင်ကို ညးမဂွံဒုင်ရဲစ်လဝ်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။ အလိုအသိ မဟွံမွဲကိုပရေင်ကေတ်လျိုင်၊ ဒုင်လျိုင်ဂှ် ဗတိုက်သရိုဟ်အာ နကိုဒြပ်ဟတ်မာဇန် ကောန်ညးဍုင်က္ဍာန်တအ်ရောင်။ မာဇန်ကောန်ညးဍုင်က္ဍာန်တအ်ဂွံ မဒ္ဒတမ်ရိုဟ်မူလ အဝိသကိုပ်သကရောင်ဂှ် မဒးဒုင်လျိုင်မာန်ရောင်။ အဝိကိုန်ဍုင်ဂွံ မွံအပ္ဍဲတဲ မာဇန်ကောန်ညးဍုင်က္ဍာန်တအ်ရောင်ဂှ်လေဝ် မဒးကိုချိုတ်ပို့တ်ရောင်။

၇။ ပရောပရာ၊ တင်ဗမံက်ထ္စး ကော်ံ မူဝါဒဂမ္ဂိုင် မွံအပ္ဍဲပၟိုဲညာဲဂၠာအ်ဂှ် ဍေံလုပ်ကာ သွက်ကိစ္စမဒးရေင်တ္ဂုင် ပ္ဍဲအစီအဇန် မဆေင်စပ်ကို အလိုအသိ ကာလအကြာ၊ သ္ဒာဝ်သဖိုင် ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလအကြာ ကြက်မမံက်ဂတဝ်တိုန် ပ္ဍဲကာလမဟွံသက်ဂတာပ်လအ်သ္ဒး ဟွံသေင်ဂၠိ၊ ပ္ဍဲအရာမချူန္ဍံ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဗီမဝ်ကရေဇြိလေဝ် မဒ္ဒတင်စ္ဒာန် သဖိုင် မဒးဒ္ဂေတ်ဗက်ရပ်စပ်စကာအာကိုရောင်။

နီဂို

ကွိုပ်သကိုပ်ကောန်ချုင်အရင်တအ်ဂ့် ပွဲသွာံ ၁၉၇၄ ချုက်ကျုင်လိက်ကသုက်ပေန်လုင်တဲ့ ကေတ်ကျုင်ပရေင်ဗ္ဗုးဓး မွဲစွံအိုတ်ရ။ ကိုန်ချုင်ဂမ္ဘိုင် ပံင်ကော့ံတဲ့ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန်ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဂ့် ရုန်ဂစာန်ကျုင်အိုတ်ရ။ ပွမဗ္ဗုးဓး၊ ပွအဆံင်တုပ်သ္ဒုဟ်၊ ပွမစုံရုံတ္ဒဟ်ခြာ၊ ပွမပံင်ကော့ံအာကွိုပ် ကော့ံ ပွမ္ဒုံကိုအခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသိဇကုတအ်ဂ့် ရပ်ကျောန်လဝ် ဒဒ်အစာံင္ဂှုဟ်မး ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံတဲ့ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဖက်ဒရာ ဂကူကောန်ချုင်အရင်သိုဖအိုတ် ဒိုက်တုပ်သိုက်တုပ် စိုဟ်တုပ်ဂမ္တတုပ် မတန်တ်မံင်စံင်မွဲစွံမာန်ဂ့် ရန်စှိုကျုင်လဝ်အိုတ်ရ။

ဟိုတ်ဒ္ဒသ်ဂ့်ရ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဖက်ဒရာ မအိန်သဂိုစိုဟ်ညြိုဟ်မာန်ဂ့် ထေက်ကိုဒးကလေင်ဗမံက်ရုပ်ရ လိက်ကသုက်ပေန်လုင်၊ ကတိကဝတ်ပေန်လုင် ကော့ံ မူပေန်လုင် မဒ္ဒပဋိညာဉ်တမ်မူလ ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံရောင်။ မဒးကလေင်ချူခွံအာ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဖက်ဒရာရောင်။ ဒ္ဒေတ်စကာအာ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် (Constitutionalism) မအုပ်ဓုပ် အတိုင်သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်ရောင်။ ရေင်တျုင်ကျောန်အာ ပရေင်ပြံင်သ္ဒဲ မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချူခွံသ္ဒာဝ်၊ ပရေင်အုပ်ဓုပ် ကော့ံ ပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် မဂပ်ဝ်နွံပိုက်တအ်ရောင်။ ညံင်ဂွံဒ္ဒိုက်ပေင်ကို အဝဲအင်္ဂကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဂ့် ရေင်တျုင်ကျောန်အာရောင်။ ပရေင်ဒက်ပ္တန်လက်သန်ဗိုပြင်သဏ္ဍာန် ကော့ံ ပရေင်ဒက်ပ္တန်လက်သန်ကြက်ရှိသာ မဒ္ဒပရေင်ဒက်ပ္တန်လက်သန်ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံတအ်ဂ့် ဗမံက်အာရုပ်ရရောင်။ ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံ မပံင်ကော့ံဒက်ပ္တန်ကျုင်လဝ်ဂ့် နကိုပရေင်ပံင်ကော့ံအာကွိုပ် ကိုကျောဝ်ဂေါဝ်ရာင်ဆာဲတ် လဒေါဝ်ဂှ်ုး ကဝ်ရောင်။

သွက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ ကိုန်ချုင်ပံင်ကော့ံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီတို့ မဗ္ဗုးဓး၊ မစိုဟ်လလံ၊ မေဇ္ဇာ်မောဝ်တောတက်၊ မရှိသ္ဒေ့လျေင်ပတ့်ဒ္ဒေတ်ဗက် အစာံင္ဂှုဟ်မး ကော့ံ မူဝါဒမခိုင်ကျိုက်ဂ့် ပံင်ကော့ံချူခွံ ပ်ညပ်စ္ဒောန် သ္ဒဗဒတန်ဏာ ပဋိညာဉ်ဂွံတဲ့ ပံင်ကော့ံဗမံက်ရုပ်ရ ရေင်တျုင်အာ နကိုပရေင်ပံင်ကော့ံအာကွိုပ်ရောင်ဂ့် လလောင်တြားဏာရအ်။

(နိုင်ငံတော်) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ - သောၚ်ဝ်သဇိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် (ကိုန်ချင်)
ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် - အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသိုဇကု
ထပ်တူပြုအာဏာ - အဝိုဲမွံ့မွဲစွံ
ခြားနားစွမ်းသူများအခွင့်အရေးကော်မရှင်- ကဝ်မေယုန်အခေါင်အရာ ညးမသ္ၚဟ်အ
စော်ံ ဟွံတုပ်တ္ၚဟ်ခြာ
ထပ်တူပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် - အခေါင်ကျောန်စိုတ်မာန်မွဲစွံ

ပဒိုညာဉ် ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဇြဳ

အဝဲလစ်ဇှ် (၂)

အစဳအရေင် မဆေင်စပ်ကိုသ္ဘာဝ်သဖိုင်မိုပြင်ဒက်ပ္တန်

ပ္ဍဲကာလအကြာ

သ္ကံ ၂၀၂၁

Federal Democracy Charter

Part - 2

Interim Constitutional Arrangements

2021

လလောင်ပတိတ်ကျူင်လဝ် ပ္ဍဲဂိတုမာတ် ၃၁၊ သ္ကံ ၂၀၂၁ ရောင်။ ပ္ဍဲသဘင်သိကၠုညးချူင်ကွာန် အလန်ပထမ မကၠောန်ဗဒှ်ကျူင်လဝ် နူဂိတုဂျာန္နဝါရဳ ၂၇ စှ် ၂၉၊ သ္ကံ ၂၀၂၂ ဂှ် ပဒတန်ကျူင်လဝ် နကိုတင်ပလေဝ်ပလေတ် ရနက်ဗပေင်ဂမ္ဘိုင်ရောင်။

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

နီဒါန်

အခန် (၁)	တင်ရန်တၞ်အာ် အစီအရေင် မဆေင်စပ်ကိုသွောဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ပွဲ့ကာလအကြာ
အခန် (၂)	သဘင်သီကျိုညးချင်ကွာန်
အခန် (၃)	ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် (မကိုကသပ်) ပရေင်ကောန်ဂကူညီသၞ်ဟ်
အခန် (၄)	ကေမှာန်တာလျိုင် အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသၞ်ဟ် ပွဲ့ကာလအကြာ
အခန် (၅)	ပရေင်ခွံသွောဝ် ကာလအကြာ
အခန် (၆)	ပရေင်အုပ်ဓုပ် ကာလအကြာ
အခန် (၇)	ပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် ကာလအကြာ
အခန် (၈)	ပရေင်အုပ်ဓုပ်၊ ပရေင်ခွံသွောဝ် ကေုာံ ပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် တ္ဂိုရုး/ ယူနေတ်ဖက်ဒရာဂမ္ဂိုင်
အခန် (၉)	အစီအရေင် မပလေဝ်ပလေတ်စ စပ်ကိုကာလမပြုံင်သ္ဂၢဲ အယောင်အလာ
အခန် (၁၀)	ပ္ဂမပလေဝ်ပလေတ်ရနုက်ဗပေင်အာ ပဋိညာဉ်
အခန် (၁၁)	တင်ပ်ညပ်စ္ဂောန်နာနာ (General Provisions)
အခန် (၁၂)	တင်မကိုကတိပါင်ဂမ္ဂိုင် မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြဳ

နီဒါန်

အင္ဂုပ်စိုတ်ပိုက်ဆန္ဒေဖ္ၚော်ဖ္ဓော် အလုံမှာဇန်ကောန်ညးဍုင်ကွာန် မပါလုပ်သိုဂကူ ကောန်ဍုင်အရင်ဇ္ၚိ မတန်တ်မံင်စံင် အပ္ဍဲကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဏအ်ဂှ်တုန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဝ်ဳ မဒုင်လျိုင်ပေင်ပေင်ကိ အခေါင်အရာ ပရေင်ဒီမဝ်ကရေဝ်ဳ၊ ပရေင် အဆံင်တုပ်သ္ဒုဟ်ကော်ံ အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသိုဇကု မဒုင်သဖိုင်ကိ ပရေင် ဗ္ဒးစး၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်ညီသ္ဒုဟ်၊ ပရေင်ဗပ္ဍဲခဝ် ညံင်ဂွံမံက်ဂတဝ်တိုန် မဒ္ဒှ်ရ။ အစာံင္ဂှုဟ် မး၊ မူသဖိုင် မဒးဒုင်သဖိုင် သ္ပက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဝ်ဳ၊ မူသ ဖိုင်စ္ဒောန်ဂ္ဂံင်၊ လ္ပင်ကေမ္ဂာန် မဒးဗမံက်ရုပ်ရ် (ဟ္ဂံသေင်မ္ဂး) ဗိုတိစ္ဒောန်ဂ္ဂံင်ပရေင်ဍုင် ကွာန် မရှ်သေ္ဒစ္ဂံင္ဂှုဟ်မး ကုအခေါင်အရာမပါက္ဍုင် နူဂဝ်ဂှ် ဂကူကောန်ဍုင်အရင်ဇ္ၚိ ကော်ံ ဂုဏ်သိက္ခာမ္ဂိဟ်တအ်ဂှ် ပ္ဍဲအဝဲလစ်ုဝ (၁) ပဍိုညာဥ်ဏအ် ဗမံက်ထ္ပးက္ဍုင်လဝ်တုဲ ရ။

ဂကော်ံဒြုဟတ်မဆေင်စပ်နာနာ မရုန်ဂစာန်ရေင်တ္ဍုင်အာ ပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန် ဍုင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ဒီမဝ်ကရေဝ်ဳ နကိုဒြုဟတ်ပံင်ကော်ံတအ်ဂှ်လေဝ် ဖျေံက္ဍုင် သန္နိဋ္ဌာန် ဒုင်က္ဍုင်ကတိပါင် တုဲကီုရ။ တ္ဂဟ်နသ္ပက်ဂွံဗမံက်အာရုပ်ရ် ဒိဋ္ဌဂတမတ် ကုတင် ပတဝ်ကိုုပ်၊ တင်ရန်တ္ဒအ် မဗမံက်ထ္ပးလဝ် ပ္ဍဲအဝဲလစ်ုဝ (၁) ပဍိုညာဥ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်က ရေဝ်ဳကီု၊ တ္ဂဟ်နသ္ပက်ဂွံဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဝ်ဳမာန် ပ္ဂမဗ မံက်ရုပ်ရ် ဗိုတိစ္ဒောန်ဂ္ဂံင်ပရေင်ဍုင်ကွာန် အဆံင်ဆံင် သ္ပက်ဂွံဆက်က္ဂၞ်အာဂတကိုဂ္ဂှ် ဒ္ဒှ် ပဍိုညာဥ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဝ်ဳ အဝဲလစ်ုဝ (၂) သ္ပဒတန်ပ်ညပ်စ္ဒောန်ဏာ "အစိုးအရင် မဆေင်စပ်ကိ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလအကြာ (Interim Constitutional Arrangements) " မဒးဒုင်သဖိုင် ပ္ဍဲကာလအကြာရ။ အာယုက် အစိုးအရင် စပ်ကိ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ပ္ဍဲကာလအကြာဂွံ ချူန္ဒံပ်ညပ်စ္ဒောန်အာ သ္ဒာဝ်သဖိုင်ဗိုပြင် ဒက်ပ္တန် ကာလမပြံင်သ္ဂှ်ဲအယောင်အလာတုဲ စိုက်ိစိုပ်အခိင် လမျိုဍေံလုပ်တ္ဒိတ္ဒိ မဒ္ဒှ်ရ။

အခန် (၁)

တင်ရန်တ့အ်ာ အစီအရေင်
မဆောင်စပ်ကို သွော့ဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တုန် ပွဲကာလအကြာ

၁။ သွက်ဂွံဗမံက်ရပ်ရ်ရေင်တျုင်အာ လျောင်ကေမ္ဂာန် မပတာဝ်ကျို့ပ်ကို သွော့ာတ်တ္ဂု အစိုအိုတ်သီ မပါလုပ်သီသွော့ာတ်တ္ဂုအစိုပ္ဂာန် ညံင်ဂွံလလမ်ပ္ဂိုတ်ဟဲအိုတ်အား ကော့ လျောင်ကေမ္ဂာန် မဂပ်ဝ်န္ဂံပို့က် စိုကိုစိုပ်အခိင်သွော့ဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တုန် ကာလမပြုံင်သွ်ာဲအယောင်အလာ မမံက်ဂတာဝ်ကျုင်၊

၂။ သွော့ာတ်တ္ဂုအစိုအိုတ်သီ မပါလုပ်သီသွော့ာတ်တ္ဂုအစိုပ္ဂာန် သွက်ဂွံလလမ်ပ္ဂိုတ် ဟဲအိုတ်အား ကော့ သွက်ဂွံဒက်ပ္တုန် ကွိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဏ္ဍီဂှ် ဂကောံဒြပ်ဟာတ် ရန်တ့အ်ာတိုင်ပ္ကဲတုပ်ဂမျိုင်ပါလုပ်တဲ့ ညံင်ဂွံပ္တံကျော့ာန်အာသဘင် သီက္ဂိုညးချင်ကွာန်မွဲ၊

၃။ သွက်ဂွံသ္ပဒတန်ဒက်ပ္တုန်အာ ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဂန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂဟ် ကြက်မဍိုက်ကို့ပ် ဗမံက်ရပ်ရ် တင်ပတာဝ်ကို့ပ်၊ တင်ရန်တ့အ်ာ ကော့ ဗိုတိစ္ဂာန် ဂ္ဂင်ပရေင်ချင်ကွာန်အဆံင်ဆံင် မပါလုပ် ပွဲပၡိုညာဉ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဏ္ဍီ အဝဲလစ်ဇ (၁)၊

၄။ ကမ္ဘတိမသ္ပစွးကျ်ာတ်ထဝ်ကွိုန်ချင်ဂှ် ဒက်ပ္တုန်အာ အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူ ညီသ္ဂဟ်ကာလအကြာနကိုတင်ပ်ညီပ်ညပ်တုပ်စိုတ် ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဂန်ပရေင် ကောန်ဂကူညီသ္ဂဟ်တဲ့ သွက်ဂွံဖျေံထ္ဍတ်ပ်ညပ်စ္ဂာန်အာ ဗိုပြင်ဒက်ပ္တုန်၊ တာ လျိုင် ကော့ အခေါင်ကျ်ာန် အလိုအသီဂှ်၊

၅။ သွက်ဂွံကျ်ာန်အာ ပရေင်စန်ပကောံမဂပ်ဝ်န္ဂံပို့က် သွက်ကာလပရေင်ပ္ဂန်ဂတး ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဏ္ဍီ ကော့ သွက်ဂွံဖျေံထ္ဍတ်ပ်ညပ်စ္ဂာန်အာ ဗိုပြင်ဒက်ပ္တုန်၊ တာလျိုင် ကော့ အခေါင်ကျ်ာန် ဍုံ၊

၆။ နူကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဂန်ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂဟ် သွက်ချူန္ဂံအာ အစီအရေင်မ ပလေဝ်ပလေတ်စ စပ်ကိုကာလမပြုံင်သွ်ာဲအယောင်အလာ၊

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

အခန် (၂)
သဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်

တင်ရန်တ္ၚဲအ်

၇။ သ္ဒာတ်တ္ၚဲအဝ်ိဟ္မာန် ညံင်ဂွံအိုတ်အး ကော်ာ သ္ဂက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ာ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီဂှ် ဂကော်ာဒြပတ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီဂမ္ှိုင် ပံင်ကော်ာ တဲ့ သ္ဂက်ဂွံပ်ညီပ်ညပ်သီကို့ သ္ဂဒတန် မူသဖိုင်၊ မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာ မဆေင်စပ် ကို ပရေင်ချင်ကွာန်၊ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မ္ဂိဟ် ကော်ာ ပရေင်မဗတိုက်ပလီ ကော့ သ္ဒာတ်တ္ၚဲအဝ်ိဟ္မာန်ဂှ် မဒးကော့ာန်ဗဒှ် သဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်ဂွံ ရောင်။

တာလျိုင်ကော်ာ လေ့င်ကေမ္ဂာန် ဗိုပြင်မေကော့ာန်ဗဒှ် သဘင်သီကို့

၈။ ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂဟ်ဂှ် မဒးဒ္ဂိုက်ကိုပ် ကော့ာန်ဗဒှ်အာ သဘင်သီကို့ ညးချင်ကွာန်ရောင်။ သ္ဂက်ဂွံကော့ာန်ဗဒှ် သဘင်သီကို့ညးချင် ကွာန်ဗွဲမအံင်ဇ္ဂးမာန်ဂှ် မဒးချူဓဇက်အာ နဲကဲကော့ာန် ဗိုပြင်ကော့ာန်ဗဒှ်သဘင် သီကို့ညးချင်ကွာန်ရောင်။

၉။ ပွ္ဂဲသဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်ဂှ် ညးစ္ဂး နူဂကော်ာမတုပ်စိုတ်ကို ပဋိညာဉ်ဖက် ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ နူဗွိုင်အသ္ဂဝ်ဏအ်ဂမ္ှိုင် မပါလုပ်ရောင်။

(က) ညးစ္ဂးကော့တ်ထဝ် မဂွံဒုင်ရဲစ် မပါလုပ်သီကမ္ဘတီမသ္ဂစ္ဂးကော့တ်ထဝ် ကိုန်ချင်

(ခ) ဗော်ပရေင်ချင်ကွာန်ဂမ္ှိုင်

(ဂ) ဂကော်ာမာဇန်ဂမ္ှိုင် မပါလုပ် သီသမဂ္ဂဂမ္ှိုင်၊ ညးဗြဲဂမ္ှိုင်၊ သ္ဂတ်ဂမ္ှိုင် ကော်ာ ဂကော်ာမဆေင်စပ်ကို ဂကော်ာမ္ဂိဟ်လ္ဂိဟ်ဒအောန်ဂမ္ှိုင်၊ ဂကော်ာ မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချိုဒရာင် CDM မပါလုပ် သီညးဒုင်ကာချင် မပါ လုပ်ဒ္ဂိုင် ပွ္ဂဲပရေင်ဒစိုဒစး သ္ဒာတ်တ္ၚဲအဝ်ိဟ္မာန်၊ ဂကော်ာမဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချိုဒရာင်ဗပေင် မာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန်ဂမ္ှိုင်

(ဃ) ဂကော်ာကောန်ချင်အရင် မပ္ဂန်ဂတးဂမ္ှိုင်

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

(ၚ) ဂကော/ ကၚ်ဖြိ မသ္ပစွးကို တ္ဂိုရး/ ယူနေတ်ဖက်ဒရာ ကော မသ္ပ သဖိုင်ကိုဂကူ ပွဲကာလအကြာ

၁၀။ ကောန်ဂကော မပါလုပ် ပွဲသဘင်သီကိုညးချင်ကွာန်တအ်ဝွံ မဒှ်ညးမသ္ပစွး ကု ဂကောမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင် ဖွဲမလုပ်သ္ဂောဝ်တဲ့ ဒတ်လိုင်အာ အတိုင်တင်သ္ဂုတ် သ္ဂာတ် သဘင်သီကိုညးချင်ကွာန်တဲ့ မဒးပံင်ကော ဗမံက်အာရုပ်ရ်ရောင်။

အခေါင်ကျောန် ကော တာလျိုင်ဂမ္ဂိုင်

၁၁။ သဘင်သီကိုညးချင်ကွာန်ဂှ် မဒးဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ဂုင်အာ တာလျိုင်ကော လေ့ၚ်ကေမ္ဂာန်အသ္ဂဝ်ဏအ် ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

(က) သ္ဂက်ဂွံဒက်ပ္တန်အာ ကိုန်ချင်ပ်ၚ်ကောဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြိ မဒုင် သဖိုင်ကို ပရေင်ဗ္ဂးစး၊ ပရေင်အဆံင်တုပ်သ္ဂုဟ်၊ ပရေင်ဗဗွဲဓဝ် ကော အခေါင်ဖန်ဖက်ကေတ် ကံကုသီဇကုတအ်ဂှ် ညံင်ဂွံကိုကသပ်ဂှ်န် စ္ဂောန်ပညုင်၊ ညံင်ဂွံပါပရအ်ကေတ်အာတာလျိုင် ဒှ်ဂကောမိတ်။

(ခ) သ္ဂက်ဂွံသီကိုသ္ပဒတန် မူသဖိုင်၊ မူဝါဒ၊ မဟာဗျူဟာ မဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချင်ကွာန်၊ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မွိဟ်၊ ပရေင်ဂိုကို ကော ပရေင်မဗတိုက်ပလီကေ့ သ္ဂောတ်တ္ဂအဝိုပ္ဂာန်။

(ဂ) သ္ဂက်ဂွံသီကိုသ္ပဒတန် ပဍိုပညာဥ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြိ နူကၚ်ဖြိမ ဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂုဟ် (ယာယီ) မတုပ်စိုတ်ပတိုန် ထွ်းနင်။

(ဃ) သ္ဂက်ဂွံဒက်ပ္တန်အာကၚ်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂုဟ် နူ ဂကောဒြပ်ာတ် မတိုန်စိုပ်သဘင်သီကိုညးချင်ကွာန် သီဖအိုတ် မပ စွးပါလုပ်။

(ၚ) သ္ဂက်ဂွံသ္ပဒတန်ကို အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂုဟ်။

(စ) သဘင်သီကိုညးချင်ကွာန်ဝွံ သ္ဒိုဂိုပ်အာ မူဝါဒကၚ်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပ ရေင်ကောန်ဂကူ ညီသ္ဂုဟ် ကော အလိုအသီကောန်ဂကူညီသ္ဂုဟ် (NUG) တအ်တဲ့ ရေင်တ္ဂုင်အာ ပွမသ္ဂုတ်သ္ဂာတ်သ္ပဒတန်၊ ပွမဖျေ ထ္ဂုတ်ကို ဗွိုင်ကေမ္ဂာန် မကျောန်အာအဓိက၊ ပွမသ္ဒိုဂိုပ် တင်ရေင် တ္ဂုင်ညးတအ်ရောင်။

(ဆ) သဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်ဂွံ သွက်ဂွံသွဒတန်ကိ ကမ္မတီ၊ ကာံင်ဖြိ၊ ကဝ်မေယှန် နူကာံင်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် မဒက်ပ္တန်ကိုလဝ်။

(ဇ) သွက်ဂွံသီကို့ သွဒတန် အစီအရေင် မဆေင်စပ်ကိုပရေင်ပြံင်သ္ပာ်အယောင်အလာ ကော့ံ လေ္ပင်ကေမှာန်မဖမံက်ရပ်ရ်။

(ဈ) သွက်ဂွံသွဒတန်သ္ဂောဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ပရေင်ပြံင်သ္ပာ်အယောင်အလာ။

(ည) လေ္ပင်ကေမှာန် မဆေင်စပ်ကို သ္ဂောဝ်သဖိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ဖက်ဒရာဒီမိုကရေဇြိုဂှ် နူကာံင်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် လးဖျေံကိုတဲ့ သွက်ဂွံသွဒတန် ပွဲသဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်။

၁၂။ ပွမမေက္ဍာန်ဗဒ္ဒ သဘင်သီကို့

(က) သဘင်သီကို့ညးချင်ကွာန်ဂှ် (၆) ဂိတုမွဲဝါ ဒးကေ္ဍာန်ဗဒ္ဒအာရောင်။

(ခ) ပိုက်ဒှ်မွး ကေ္ဍာန်ဗဒ္ဒ သဘင်သီကို့ကာမံက်တိုန် မာန်ရောင်။

(ဂ) ညးစွးသဘင်သီကို့ ၆၀ ကျိုပ်ကွ် တိုန်စိုပ်မာန်ပောင် သဘင်သီကို့ ဒှ်ဒတန်အံင်ဖ္ဍးရောင်။ ပွဲသဘင်သီကို့လေ္ပင်ဍာံဂှ် အကာဲအရာ ပရူပရာ မဟွံစှ်လဝ် မမိက်ကိုမွဲမွဲ မံက်ဂတဝ်က္ဍုင်ကိ၊ ပွဲသဘင်သီကို့ကာမံက်တိုန် သဘင်သီကို့ဒှ်ဒတန်အံင်ဖ္ဍးကိုဂှ် ကာံင်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂှ်န် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ဖျေံသ္ဂုတ်သ္ဂာတ်မာန်ရောင်။

၁၃။ ပွမဖျေံသ္ဂုတ်သ္ဂာတ် ပွဲသဘင်သီကို့

(က) နကိုတင်တုပ်စိုတ် မရှမ်ဂပ် (Sufficient Consensus) ၆၅ ကျိုပ်ကွ် ပြင်ပောင် မဒးဖျေံ သ္ဂုတ်သ္ဂာတ်ရောင်။

အခန် (၃)
ကံင်ဖြဳမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညးသ္ပဟ်

တင်ရန်တ္ၚအ်

၁၄။ တင်ရန်တ္ၚအ် ကံင်ဖြဳမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညးသ္ပဟ်ဂှ် အတိုင်အသ္ပဝ် ဏအ် မဒှ်ရ။

(က) သွက်ဂွံဒ္ဂိုက်ကၠုပ် ပွဲအရာမဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ၟုင် တင်ပတဝ်ကၠုပ်၊ တင်ရန်တ္ၚအ်ကော် ဗိုတိစ္ဍောန်ဂှ်ုင်ပရေင်ချူင်ကၠာန်မပါဒှ်ုင် ပွဲပၠိုညာဥ် ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳ၊

(ခ) ပွဲအရာမဒုင်လျိုင်ဗမံက်ရုပ်ရ် မူဝါဒကော် မဟာဗျူဟာ မဖျေံကျုင် လဝ် နူသဘင်သိုက်ၟိုညးချူင်ကၠာန်ဂှ် သွက်ဂွံပ်ညးပ်ညပ်ကေ္ၚာန် အာ အကြာသဘင်သိုက်ၟို မွဲကိုမွဲ ကော် သွက်ဂွံကောပ်ကာဲအာ ကု ကေင်ကာမူဝါဒဂမှ်ုင် နပွမပံင်ကော်အာကၠုပ်၊

(ဂ) သွက်သ္ဂောတ်တ္ၟအဝိုပ္ဍာန် ဂွံလလမ်ပ္ဒိုတ်ဟဲအိုတ်အး၊ သွက်ဂွံဒက်ပ္တန်ကိုန်ချူင်ပံင်ကော် ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳဂှ် သွက်ဂွံပကောံပကောဝ် အာမာန် ဂကောံဒြပ်ဟတ် ရန်တ္ၚအ်တိုင်ပ္တုပ်သီုဖအိုတ်ကော်ပွဲအရာ မဗမံက်ရုပ်ရ် နမတ်နတဲ လေ္ၚင်ကမ္ဘောန်မဟာဗျူဟာ မဗပွဲကိုပ္ဍိုညာဥ်ဖက်ဒရာဂှ် ဂကောံဒြပ်ဟတ်သီုဖအိုတ် ညံင်ဂွံပါလုပ်မာန် သွက်ဂွံပံင်ဗစပ်ပ်ညးပ်ညပ်ကို၊

ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန်

၁၅။ ကံင်ဖြဳမဒုင်ချပ်ဂွန်ပရေင်ကောန်ဂကူညးသ္ပဟ်ဂှ် မဒးဒက်ပ္တန်ကို ညးစွးနူဂကော် အသ္ပဝ်ဏအ်ဂမှ်ုင်ရ။

(က) ညးစွးကၟတ်ထဝ် မဂွံဒုင်ရဲစ် မပါလုပ်သီုကမ္မတီမသ္ပစွးကၟတ်ထဝ်ကိုန်ချူင်

(ခ) ဗော်ပရေင်ချူင်ကၠာန်ဂမှ်ုင်

(ဂ) ဂကော်ံမှာဇန်ဂမ္ဂိုင် မပါလုပ် သီုသမဂ္ဂဂမ္ဂိုင်၊ ညးပြဲဂမ္ဂိုင်၊ သ္ပတ်ဂမ္ဂိုင် ကော့ ဂကော်ံမဆေင်စပ်ကို ဂကော်ံမွိဟ်လ္ပိုဟ်အောန်ဂမ္ဂိုင်၊ ဂကော်ံမဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချိုဒရာင် CDM မပါလုပ် သီုညးဒုင်ကာချူင် မပါလုပ်ဒှ်ုင် ပွဲပရေင်ဒစိုဒစးသ္ဂာတ်တ္ၜအစိုပ္ဂာန်၊ ဂကော်ံမဆေင်စပ်ကို ပရေင်ချိုဒရာင်ဗပေင်မှာဇန်ကောန်ညးချူင်ကွာန်ဂမ္ဂိုင်

(ဃ) ဂကော်ံကောန်ချူင်အရင် မပ္ဍန်ဂတးဂမ္ဂိုင်

(ၚ) ဂကော်ံ/ ကံင်ဖြိ မသ္ပစွးကို တ္ဂိုရး/ ယူနေတ်ဖက်ဒရာ ကော့ မသ္ပသ ဖိုင်ကိုဂကူ ပွဲကာလအကြာ

၁၆။ အပွဲကံင်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်ဂှ် မဒးဒက်ပ္တန်လဝ်ကို ဂကော်ံသဘာပတိ၊ ဂကော်ံညးအုပ်ကာ မဆေင်စပ်ကိုနဲကဲပညာ နကိုလ္ပိုဟ် မွိဟ် မဗဗွဲထေက်ကြိုက်ရောင်။

အခေါင်ကျာန် ကော့ တာလျိုင်ဂမ္ဂိုင်

၁၇။ တာလျိုင်ကော့ အခေါင်ကျာန် မွံပွဲကံင်ဖြိမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူ ညီသ္ပဟ်ဂှ် အတိုင်အသ္ပဝ်ဏာအ် မဒ္ဂှ်ရ။

(က) သ္ပက်ဂွံဒျိုက်ကိုုပ်ချူခွံအာ ပၞိုဟ်ညာဲဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇီ ကြက်မ သ္ပဒတန် ပွဲသဘင်သီုကို့ညးချူင်ကွာန်၊

(ခ) သ္ပက်သ္ဂာတ်တ္ၜအစိုပ္ဂာန် ဂွံလလမ်ပို့တ်ဟဲအိုတ်အး၊ သ္ပက်ဂွံဒက် ပ္တန်ကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇီဂှ်ဂကော်ံဒြပာတ်ရန်တ္ၜအ် တိုင်ဂ္ကပ်တုပ်သီုဖအိုတ် ဂွံပံင်ကော်ံပါလုပ်ကျူင် နမတ်နတဲမာန် သ္ပက်ဂွံ စန်ဒက်ပကော်ံပကောဝ် ကော့ သ္ပက်ဂွံပံင်ဗစပ်ပ်ညီပ်ညပ်အာ၊

(ဂ) အကြာသဘင်သီုကို့ညးချူင်ကွာန် မွဲကိုမွဲဂှ် ဒုင်လျိုင်ကို သဘင်သီုကို့ တဲ့ သ္ပက်ဂွံသီုကို့ဖျေံအာ ကိစ္စကေင်ကာမူဝါဒဂမ္ဂိုင်၊

(ဃ) သ္ဂာတ်တ္ၜအစိုသီုဖအိုတ် မပါလုပ်သီုသ္ဂာတ်တ္ၜအစိုပ္ဂာန် ဂွံလလမ် ပို့တ်ဟဲအိုတ်အး၊ ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေ ဇီမာန်ဂှ် သ္ပက်ချူခွံဖျေံအာ မဟာဗျူဟာ၊

(င) ပ္ဍဲအရာမဗမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တ္ၚဳင်အာ လ္ပေင်ကေမ္ဂာန်မဟာဗျူဟာ မသ္ပ ဒတန်လဝ် ပွဲမဗပွဲကို ပဍိုညာဲဖက်ဒရာဲမဝ်ကရေဇြဳဂှ် တန်တ်ကို သဗိုင် သ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ၂၀၀၈ မလိုလာ်အာတှ် သ္ပက်ဂွံ ကိုပရေင်အာကို္ုပ် စပ်ကိုမူဝါဒ၊ သ္ပက်ဂွံကောပ်ကာဲထိင်ပ်ညဳအာ ကော့ သ္ပက်ဂွံပံင်ဗစပ်ပ်ညဳပ်ညပ်၊

(စ) သဳကိုဖျေံအာ အစဳအရေင် စပ်ကိုပရေင်ပြံင်သ္ၚဲအယောင်အလာတှ် ပတိုန်ထ္စးကို သဘင်သဳကိုညးချူင်ကွာန်သ္ပက်ဂွံကေတ်တင်တုပ်စိုတ် သ္ပဒတန်အာ၊

(ဆ) သ္ပက်ဂွံဍိုက်ကို္ုပ် လ္ပေင်ကေမ္ဂာန်မချူခ္ဍံ သ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်တန် ကာလမပြံင်သ္ၚဲ အယောင်အလာ (မူအပြော်) ကော့ မူအပြော် ဏာအ်ဂှ် ပတိုန်ထ္စးကို သဘင်သဳကိုညးချူင်ကွာန်တှ် သ္ပက်ဂွံကေတ် တင်တုပ်စိုတ် သ္ပဒတန်အာ၊

(ဇ) သ္ပက်ဂွံဍိုက်ကို္ုပ် ပ္ဍဲအရာမဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ၚဳင်အာ လ္ပေင်ကေမ္ဂာန် စပ်ကိုသ္ဒောဝ်သဗိုင် ဗိုပြင်ဒက်ပတန် ဖက်ဒရာဲမဝ်ကရေဇြဳ မပတိုန် ထ္စးလဝ်ကို သဘင်သဳကိုညးချူင်ကွာန်တှ် မကေတ်လဝ်တင်တုပ် စိုတ် သ္ပဒတန်လဝ်တှ်၊

(ဈ) ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ပဟ်ဂှ် မဒးဒုင်လ္ပိုင်ကို သဘင်သဳကိုညးချူင်ကွာန်ရောင်။

(ည) ပွဲမဗပွဲကိုပရောပရာမသဳကို ပ္ဍဲကောံဓရဳ ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင် ကောန်ဂကူညဳသ္ပဟ်ဂှ် ဘိက်ပိုင် ဝန်ဖ္ဂော်မဆေင်စပ် နူဂကောံအလိ အသဳ ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ပဟ် မာန်ရောင်။

(ဋ) ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ပဟ်ဂွံ သ္ပက်ဂွံဗမံက်ရုပ် ရ်ကေမ္ဂာန် ပွဲမစိုပ်တရ် အံင်ဖ္ဂးမာန်ဂှ် ဗိုဂပ်ဝ်နွံပိုက် ဒက်ပတန်အာ ဂကောံအထံက်အရိုနဲကဲပညာ မာန်ရောင်။

ကမ္မတဳ၊ ကဝ်မေဃုန်ကေုာံ ဂကောံကေမှာန်ဂမ္ဂိုၚ်

၁၈။ သ္ပက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ ကိုန်ဍုင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဲမၚ်ကရေဝ်ုဳဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကိုကလ္ဍာ မဂပ်ဝ်နွံပိုက် ညံင်ဂွံဆက်စ္ၚောံကေုာန်အာမာန် မဒးဒက်ပ္တန်အာ နကိုညးစွံး နူ ဂကောံမလုပ်ဂကောံ ကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွ္ဍန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် ကေုာံ ညးစွံးအလိုအသိပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် (NUG) တအ်ရောင်။ ပွ္ဍအရာမ ဒက်ပ္တန်ဂှ်လေဝ် မပ္တံကိုကမ္မတဳမပံင်ဗစပ်ပညဳပညပ်၊ ကဝ်မေဃုန်ကေုာံဂကောံ ကမ္ဂောန်ဂမ္ဂိုၚ် (Joint Coordination Committees, Commissions and Working Group) နူကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွ္ဍန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် ကေုာံ အလိုအသိပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် မပတိုန်နင်ယျုတအ်ဂှ် ဗိုဂပ်ဝ်နွံပိုက် ဒက်ပ္တန်အာမာန်တုဲ ပွ္ဍဂှ် ညးမဆိုက်ဗဒက်စိုန်သကိုဳ ဗွဲမဗဗွဲကိုကလ္ဍာတအ် မဒး ပါလုပ်ကိုရောင်။

၁၉။ ကမ္မတဳမပံင်ဗစပ်ပ်ညဳပ်ညပ်ဂမ္ဂိုၚ်၊ ကဝ်မေဃုန်ဂမ္ဂိုၚ်ကေုာံ ဂကောံကေမှာန် ဂမ္ဂိုၚ် နူကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွ္ဍန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် မဒက်ပ္တန်ကိုလဝ်ဂှ် ချူ ဓဇက် ကေမှာန်တာလျိုင်ဇကု ဗွဲမသောင်ကၠုး ချိုတ်ပ္ဍိုတ်တုဲ မဒးသိက္ဍိုကေတ် တင်တုပ်စိုတ် သ္ပက်ဂွံသ္ပဒတန် ပွ္ဍကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွ္ဍန် ပရေင်ကောန်ဂကူညဳ သ္ဒုဟ်ရောင်။ ကမ္မတဳ၊ ကဝ်မေဃုန်တအ်ဂှ် နကိုတင်တုပ်စိုတ် ကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ် ဂွ္ဍန်ပရေင်ကောန်ဂကူညဳသ္ဒုဟ် ဒက်ပ္တန်အာ ဂကောံမကိုအထံက်အရိ နဲကဲ ပညာမဆောင်စပ်ဂမ္ဂိုၚ်တုဲ အပ်ပြာပ်တာလျိုင်မာန်ရောင်။

အခန် (၄)

ကမ္မောန်တာလျိုင် အလုိအသိပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် ပ္ဍဲကာလအကြာ

၂၀။ အလုိအသိပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် ပ္ဍဲကာလအကြာဂှ် မဒးဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ၚုင်အာ တင်ရန်တ္ၚအ်ပရေင်ချင်ကွာန်၊ တင်ပတဝ်ကိုပ် ကော်ံ ဗိုတိစ္ဂောန်ဂုံင်ပရေင်ချင်ကွာန် မ္ဂံအပ္ဍဲပဍိုညာဲဏအ်ရောင်။

၂၁။ သ္ဂကဵုဂွံဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ၚုင်အာ လ္ပင်ကေမ္ဂာန်အဓာန်ဂတ နူကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူ ညိသ္ပဟ် မဖျေံလဝ်တအ်ဂှ် ပံင်တောဲကၠောန်အာ ကုဗော်ပရေင်ချင်ကွာန် မပဟာမိတ်ဂမ္ဂိုင်၊ ဂကောံကောန်ချင်အရင် မပ္ဍန်ဂတး ဂမ္ဂိုင်၊ ဂကောံမာဇန်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

၂၂။ သ္ဂကဵုသ္ဂာတ်တ္ၚအဝိုဟွာန် ဂွံလလမ်ပ္ဍိုတ်ဟဲအိုတ်အး၊ သ္ဂကဵုဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြဳဂှ် အလုိအသိပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် ဖျေံမူဝါဒကော်ံ မပဟာဗျုပဟာဂမ္ဂိုင်တဲ မဒးဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ၚုင်အာ ဗွဲမဗဗွဲကိုမပဟာဗျုပဟာ နူကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန်ပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် မဍိုက်ကိုပ်ချူခွံလဝ်ရောင်။

(က) မူဝါဒ ကော်ံ လ္ပင်ကေမ္ဂာန်မပဟာဗျုပဟာ အလုိအသိပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် ကာလအကြာဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကိုဌာနဝန်ဇ္ၚော် မဒးဖျေံထ္ဍုတ်ဗမံက်အာရုပ်ရ် ဗွဲမဗဗွဲကို တင်ပတဝ်ကိုပ်၊ တင်ရန်တ္ၚအ်၊ ဗိုတိစ္ဂောန်ဂုံင်ပရေင်ချင်ကွာန် မ္ဂံအပ္ဍဲပဍိုပညာဲဂှ်ရောင်။

(ခ) သ္ဂာတ်တ္ၚအဝိုသိုဖအိုတ် မပါလုပ်သို သ္ဂာတ်တ္ၚအဝိုဟွာန်ဂွံလလမ်ပ္ဍိုတ်ဟဲအိုတ်အးဂှ်မဒးရေင်တ္ၚုင်အာ နနဲကဲဇ္ဂိ မပ္တံကိုပရေင်ချင်ကွာန်၊ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မ္ဂိဟ်၊ ပရေင်ကေင်ကာချင်သ်အာင်ကော်ံပရေင်ကလုတ်တမာန်၊ ပရေင်ဂိုက္ဍိုကော်ံ ပရေင်စိုန္ဒာတအ်ရောင်။

၂၃။ ပရေင်ချင်ကွာန်

(က) စက်ယန်အုပ်စုပ်ဂကောံပ္ဍာန်မသီအဝို မပကိုပရာပ်ချိုချိုက်ဒှ်ုင်ကောန် ညးချင်ကွာန်တအ်ဂှ် ပဒိုအ်ဖ္ဍိုန်ကျော်ဒြပှတ်တဲ့၊ ပရေင်ဗမံက်ရုပ်ရ်ရှ်ချီ ဒရာင် လပါ်ဂကောံအလိုအသိ ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလ အကြာညံင်ဒြပှတ်ဂွံခိုဟ်ဂှ် မဒးပညီပညပ်ရေင်တ္ဂုင်အာကရော်ကံင် ဖြီမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်ရောင်။

(ခ) သွက်ဂွံဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာဲမ်မဝ်ကရေဖြီဂှ် မဒးရေင် တ္ဂုင်အာ ပွဲမဗပွဲကိုဵ ပရေင်အာကျိုပ် ကိစ္စကေင်ကာ ကံင်ဖြီမဒုင်ချပ် ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် (NUCC) ရောင်။

(ဂ) သွက်ဂွံပလေဝ်ပလေတ်ပလိုဖိုတ်ကျော် သ္ဂောဝ်မချိုချိုက်ဒှ်ုင် ကုအလုံ မှာဇန် ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ်ဂှ် ချူခ္ဂံပတိုန်ထ္ဂးအာ သ္ဂောဝ်အ ပြော်(သ္ဂောဝ်ဂမျိုင်) မစိုဒ္ဒါကိုမာန်အခေါင်အရာမ္ဂိဟ်သဖိုင်တဲ့ကေတ် တင်တုပ်စိုတ်သ္ပဒတန် ပွဲမဗပွဲကိုဵ ပ္ဂမခ္ဂံသ္ဂောဝ်ကာလအကြာ အခန် (၅)တဲ့ မဒးဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ဂုင်အာပရေင်ဂိုကျိုကောန်ညးချင်ကွာန် ကော့ ပရေင်အုပ်လဒီသ္ဂောဝ်ရောင်။

(ဃ) ပရေင်ချီဒရာင်ကောန်ညးချင်ကွာန်မပါလုပ်သီပရေင်ချီဒရာင်ကောန် ညးချင်ကွာန်မဒစိုဒစးအဝိုမပဟ္ဂံမွဲကိုပကိုပရာပ်(Civil Disobedience Movement) ဂမ္ဂိုင် ညံင်ဂွံဆက် ကတိုဒ္ဂမံင်လှ်ိုန်လှ်ိုန်ဂှ် မဒးဆက် ဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ဂုင်အာ နကိုပရေင်ရှ်ိဗင်ထံက်ပင်၊ ပရေင်စန်ဒက်၊ ပရေင်ပကောံပကောဝ်၊ ပရေင်ပညီပညပ်၊ ပရေင်ပံင်ကောံအာကျိုပ် မဂပ်ဝ်နွံပိုက်တအ်ရောင်။

(င) တမ်ရိုဟ်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ကော့ ပရေင်ဘဏ္ဍာ မကိုဒှ်ုင်အထံက်အရိုကို စက်ယန်ကမ္ဂောန်ပကိုပရာပ် နူဂကောံပ္ဍာန်မသီအဝိုတအ်ဂှ် ညံင်ဂွံ အောန်စေဝ် ညံင်ဒြပှတ်ဂွံဍိုန်လျုဝ်အောမာန် ပံင်ကောံကိုကောန်ညး ချင်ကွာန်တဲ့မဒးရေင်တ္ဂုင် အာမွဲစွံကိုဵ ဂကောံမထံက်ဂလာန် ပရေင် ချီဒရာင် ဖက်ဒရာဲမ်မဝ်ကရေဖြီ အပ္ဍဲချင်မ္ဂးချင်တအ်ရောင်။

(စ) ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ကောံ ပရေင်ဘဏ္ဍာမဂပ်ဝ်နွံပိုက် သွက်လေုင်ကမ္ဘောန် မဟာဗျူဟာ မရေင်တ္ဂုင်မံင် ညံင်တင်စိုပရေင်ချင်ကွာန် အလိုအသိ ပရေင်ကောန်ဂကူညးသ္ပဟ် ကာလအကြာ ညံင်ဂွံစိုပ်တိုင်ကွ်ပြပ်ပြပ် မာန်ဂှ် ပံင်ကောံကို ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ်တဲ မဒးဖျိုက်ဗပေင် ရေင်တ္ဂုင်အာမွဲစွံကို ပူဂိုမထံက်ဂလာန် ပရေင်ချိဒရာင် ဖက်ဒရာဒဳမဝ် ကရေဖြဳ ကိုန်ချင်ဗှာ မွံအပ္ဍဲချင်မ္ဒးချင်တအ်ရောင်။

(ဆ) ပ္ဍဲဖဝ်ရာမ်၊ ကောံဓရိ ကိုန်ချင်နာနာသိုဖအိုတ် ညံင်ဟွံဂွံသ္ပသမ္တိကို ဂကောံဟွာန်မသိအဝိုဂှ် မဒးပံင်ကောံရေင်တ္ဂုင်အာမွဲစွံကို ဂကောံ မထံက်ဂလာန် ပရေင်ချိဒရာင်ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳ ကိုန်ချင်ဗှာ တအ်ရောင်။

၂၄။ ပရေင်ကေင်ကာချင်သ်အာင်

(က) သွက်ဂွံဒက်ပတန် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံ ဖက်ဒရာဒဳမဝ်ကရေဖြဳမာန်ဂှ် ရေင်တ္ဂုင်အာ ညံင်အလိုအသိကိုန်ချင်နာနာဂွံပသမ္တိ၊ ဂွံထံက်ဂလာန် ကောံ ဂွံပံင်ကောံရေင်တ္ဂုင်ကျုင်ရောင်။

(ခ) ဗွဲမဗဗွဲကိုမူဝါဒကေင်ကာချင်ကွာန် ပံင်ကောံရေင်တ္ဂုင်အာကို အလို အသိကိုန်ချင်နာနာ၊ ဂကောံကိုန်ချင်နာနာတဲ ဂကောံကိုန်ချင်နာနာ ညံင်ဂွံသ္ပသမ္တိကျုင်ကို အလိုအသိ ပရေင်ကောန်ဂကူညးသ္ပဟ်ကာလ အကြာဂှ် မဒးရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

(ဂ) ဗွဲမဗဗွဲကိုသ္ဘောဝ်ကိုန်ချင်နာနာ ညံင်ဂွံထပက်စုတ်တဲ လိက်ကသုက် ကိုန်ချင်နာနာ မစိုဒ္ဂါကို ကိုန်ချင်ပံင်ကောံမာန် ကောံ မှာဇန်ကောန် ညးချင်ကွာန် မွံအပ္ဍဲကိုန်ချင်မာန်ဂှ် မဒးရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

(ဃ) မဒးပံင်ကောံရေင်တ္ဂုင်အာ လေုင်ကေမ္ဘာန်မဟာဗျူဟာဂမ္ဘိုင် ကု ကိုန်ချင်မဒှ်မိတ် မထံက်ဂလာန်ကို ပရေင်ချိဒရာင်ဖက်ဒရာဒဳမဝ်က ရေဖြဳရောင်။

(င) ဂကောံကိုန်ချင်နာနာ ညံင်ဂွံကၟာတ်ဒ္ဂါကေတ်အရေဝ်၊ ညံင်ဂွံပတိုန် ဂဗုတ်ကေတ်အရေဝ် ပ္ဍဲရုင်သ္ဘောဝ်ဓဝ် ကိုန်ချင်နာနာ ကုဂကောံဟွာန် မသိအဝို မာန်ဂှ် မဒးရေင်တ္ဂုင်အာ နဂှ်ၚ်ဍာန် ကလုတ်တမာန်ရောင်။

၂၅။ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်

(က) တမ်ရိုဟ်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ကော်ံ ပရေင်ဘဏ္ဍာ မထံက်ပခိုင်ဒှ်ုင်ကို စက်ယန်ကမ္ဓောန်ပကိုပရာပ် နူဂကော်ံပ္ဍာန်မသီအဝိုတအ်ာ ညံင်ဂွံအောန်စေ်ညံင်ဒြပဟတ်ဂွံဍိုန်လျုစ်အောဂှ် ဒ္ဂေတ်ဗက်အစာံဗ္ဂတ်ကိုန်ချင်နာနာတဲ့ မဒးပံင်ကော်ံရေင်တ္ၚုင်အာ ကရော်ံဂကော်ံအပ္ဍဲချင်မ္ဂးချင် မ္ဂံကို ပရေင်ဒုင်လ္ၚိုင်၊ ပရေင်ကေတ်လ္ၚိုင်၊ ပရေင်မမံက်ကၠုးဖ္ဍးတအ်ရောင်။

(ခ) ပရေင်ပိုန်ဒြပ်သဇိုင် မာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ် ညံင်ဂွံခိုဟ်တိုန်ကၠုင်ကိ၊ ပရေင်သ္ၚဲသ္ၚ် ညံင်ဂွံဂေတ်အာ ဗွဲမကလိတ်ကလောတ်ကိုကော်ံ ညံင်ဂွံဖ္ဍိုက်ဗပေင်ကို တင်ဂပ်ဝ်န္ဒပိုက်သ္ၚဲသ္ၚ်ကိုဂှ် မဒးရေင်တ္ၚုင်အာရောင်။

(ဂ) လ္ၚိုင်ပရေင်ပိုန်ဒြပ် မဍိုဍိုက်ဒှ်ုင် လတူမာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန် မကတိုဒှ်ကၠုင် ဟိုတ်နူကေမ္ဓောန်ဂကော်ံပ္ဍာန်မသီအဝိုတအ်ဂှ် သ္ဂက်ဂွံစိုဒ္ဂါအာဍေံ၊ သ္ဂက်ဂွံဖ္ဍိုန်ဖျေံဍေံမာန် မဒးဖျေံထ္ဍတ်ရေင်တ္ၚုင်အာ လေုင်ကမ္ဓောန်ဂမ္ဍိုင်ရောင်။

(ဃ) သ္ဂက်ဂွံချူခ္ဍံမူဝါဒ ပရေင်ပိုန်ဒြပ် မကိတ်ညိကိုပရေင်ဒက်ပ္ဍန် ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ဒီမင်ကရေဇြဂှ် မဒးဖျေံထ္ဍတ်ရေင်တ္ၚုင်အာ လေုင်ကမ္ဓောန်ဂမ္ဍိုင်ရောင်။

၂၆။ ပရေင်မ္ဂိဟ်

(က) ဂကူကောန်ချင်အရင်နာနာမဒးဆဲပြံင်တန်တ်မံင်စံင် ပ္ဍဲကိုန်ချင်နာနာ ဟိုတ်နူမပါလုပ်ကၠုင် ခေတ်အဆက်ဆက် ပ္ဍဲပရေင်မဗတိုက်သ္ဂောတ်တ္ၚအဝို (ဟွံသေင်မ္ဂး) ဟိုတ်နူသ္ဂောတ်တ္ၚအဝို မဍိုဍိုက်ဇဇန်ကြာန် ဗွဲပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မ္ဂိဟ်၊ ပရေင်ပ္ဍာန် တအ်ဂှ် ယဝ်ရညးတအ် မိက်ဂွံကလေင်အာတ်ဂရင်ပ္တိ ဒဒှ်ကောန်ချင်ဗှာမ္ဂး မဒးရေင်တ္ၚုင်ကို ညံင်ဂွံကလိတ်ကလောတ် ပြေပြံင်ရောင်။ သ်အာင်နူဂှ်ပ္ဍန် အစီအရေင် စပ်ကိုအခေါင်တန်တ်မံင်စံင်လ္ၚိုန် အပ္ဍဲကိုန်ချင်ဗှာဂှ်လေဝ် မဒးစီဇန်ရေင်တ္ၚုင်ကိုရောင်။

(ခ) သွက်ညးမဒးထောံလသာ သ္ဒိကွာန်ဍာန်ဒ္ပံင်ဂမ္ဂိုင်၊ သွက်ညးမဇိုဗ ဗတ်ကို ပိုန်ဘိုက်ပရေင်မ္ဂိုဟ်ကော်ံ ပရေင်ဒတ်လာင်ဘဝဂမ္ဂိုင် ဟိုတ် နူဂကောံပ္ဍာန်မသီအဝ် မဗ္ဂိုဗ္ဂိုက်ဖဇန်ကြာန်တအ်ဂှ် ညံင်ဂွံကိုအာ အ ထံက်အပင် မဆေင်စပ်ကိုဓဝ်ဗ္ဂာရဏာမ္ဂိုဟ်မာန် မဒးပံင်ကော်ံရေင် တ္ဂုင်အာကို ကုလသမဂ္ဂ၊ ဂကောံမကိုအရှိအဖင် နူကိုန်ချင်နာနာ တအ်ရောင်။

(ဂ) ပရေင်စသုင်မံင်စံင် သွက်ညးအဆံင်သဖိုင် ကျောန်ဗဂါပ်စဗဂါပ် တအ် ဂွံပြေပြံင်ဂှ် စိုတ်သ္ပမာန် မဒးရေင်တ္ဂုင်ကိုရောင်။

(ဃ) ညံင်သ္ဂောံကလိဂွံ အရှိအဖင် နဲကဲပညာ နူတ္ဂပညာနာနာ မစိုပ်မံင် ချင်သ်အာင်တအ်ဂှ် မဒးရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

၂၇။ ပရေင်ဂိုကျိုကော်ံ ပရေင်စိုဒ္ဓါ

(က) အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလအကြာဂှ် ပညီပညပ် ကို ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်တဲ မဒးချူဇကဴ ဗ မံက်အာရုပ်ရ် ကာကိစ္စစပ်ကို ပရေင်ဂိုကျို ပရေင်စိုဒ္ဓါ ကောန်ညးချင် ကွာန်၊ အစီအရေင်စိုဒ္ဓါအဆံင်ကောန်ဂကူ သွက်ပရေင်စိုဒ္ဓါကိုန်ချင် တအ်ရောင်။

(ခ) အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလအကြာဂှ် သွက်ဂွံစိုဒ္ဓါ ကို ပရေင်အုပ်လဒမ်သ္ဂောဝ် ကော်ံ ပရေင်ဂိုကျို ကောန်ညးချင်ကွာန် မာန် မဒးဖျေံထ္ဂုတ် ရေင်တ္ဂုင်အာ အစီအရေင် မစိုဒ္ဓါကောန်ညးချင် ကွာန် ပွဲမပြေဟ်ပြေဟ်ရောင်။

(ဂ) အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလအကြာဂွံ ကာလမ ရေင်တ္ဂုင် အစီအရေင်စိုဒ္ဓါညးချင်ကွာန် သွက်ဂွံစိုဒ္ဓါ ကောန်ညးချင် ကွာန် မွံအပ္ဍဲတ္ဂိုရး မဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင်ဂှ် သ္ပသမ္တီကို အခန်ကဏ္ဍ ဂ ကောံကောန်ချင်အရင် မပ္ဍန်ဂတးဂမ္ဂိုင် မဖျေံသဖိုင် ချိဒရာင်မံင် အပ္ဍဲ တ္ဂိုရးဂှ်တဲ မဒးပ်ညီပ်ညပ်ရေင်တ္ဂုင်အာရောင်။

အခန် (၅)
ပရေင်ခ္ဍံသ္ဘာဝ် ကာလအကြာ

ပရေင်ခ္ဍံသ္ဘာဝ် ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ဖက်ဒရာ

၂၈။ အဓိုခ္ဍံသ္ဘာဝ် ကိုန်ချင်ပံင်ကော်ဖက်ဒရာ သ္ပက်ကာလအကြာဂှ် တန်တ်ပ္ဍဲညးစွံး က္ဒတ်ထဝ် အဆံင်ကိုန်ချင် မဂွံဒုင်ရဲစ်လဝ် ပ္ဍဲပေါရဲမဲ သ္ကာ် ၂၀၂၀ တုဲ ဟွံပံင်ကိုဲ ဂကော်ပ္ဍာန်မသီအဓိုတအ်ရောင်။

၂၉။ ညးစွံးက္ဒတ်ထဝ် အဆံင်ကိုန်ချင် မဂွံဒုင်ရဲစ်လဝ် ပ္ဍဲပေါရဲမဲ သ္ကာ် ၂၀၂၀ တုဲ မဟွံပံင် ကိုဲ ဂကော်ပ္ဍာန်သီအဓိုဲ၊ မဒုင်တဲကိုဲ **"ပၚ်ပ္ညာဍ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဳ "** တုဲ မတုပ် စိုတ် သ္ပက်ဂွံပံင်ကော်ဗမံက်ရုပ်ရ်တအ် ပါလုပ်တုဲ မဒးဒက်ပ္တန်အာ ကမ္မတီမသ္ပစွံးကိုဲ က္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချင်ရောင်။

၃၀။ ကမ္မတီမသ္ပစွံးကိုဲက္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချင်ဂွံ ပ္ဍဲအရာမရေင်တ္ဍုင် ကာကိစ္စစပ်ကိုဲမခ္ဍံသ္ဘာဝ် ကာလအကြာ ကိုန်ချင်ဖက်ဒရာဂှ် မဒးပ်ညပ်စ္ဂောန်ကိုဲ သ္ဘာဝ်ဥပဒေ မဂပ်ဝ်နွံပိုက် ဂမ္ဂိုင် သ္ပက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ် မူဝါဒကော် လ္ပာင်ကေမ္ဂာန်မဟာဗျူဟာ နူကာံင်ဖြိုမဒုင်ချပ် ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် မဖျေဲလဝ် ဗွဲမဗဗွဲကိုဲ တင်ပတဝ်က္ဍိုပ်၊ တင်ရန်တုဒ်၊ ဗိုတိစ္ဂောန်ဂှ်ပရေင်ချင်က္ဍာန် မ္ဂံအပ္ဍဲ "ပၚ်ပ္ညာဍ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဳ" ဂှ်ရောင်။

၃၁။ ကမ္မတီမသ္ပစွံးကိုဲ က္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချင်ဂွံ ဗွဲမဗဗွဲကိုဲ ဗွိုင်မူမဟာဗျူဟာ နူကာံင်ဖြိုမဒုင် ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် မဖျေဲထ္ဍုတ်ချူခ္ဍံလဝ် အတိုင်ပၚ်ပ္ညာဍ် ဖက် ဒရာဒီမဝ်ကရေဳဂှ် သီကိုပ်ညီပ်ညပ်ကေတ်တင်တုပ်စိုတ် စပ်ကိုဲမူဝါဒတုဲ မဒးရေင် တ္ဍုင်အာ ပ္ဍမပလေဝ်ပလေတ်၊ ပ္ဍမဖိုတ်ပလိုဲ၊ ပ္ဍမပ်ညပ်စ္ဂောန်တအ်ရောင်။

၃၂။ သ္ပက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ဍုင်အာ ဗိုတိစ္ဂောန်ဂှ်ပရေင်ချင်က္ဍာန် ကော် လ္ပာင် ကမ္ဂောန်မဟာဗျူဟာ အတိုင်ပၚ်ပ္ညာဍ်ဇာအ်ဂှ် ညံင်ဂွံရေင်တ္ဍုင်အာ ကမ္ဂောန်မခ္ဍံ သ္ဘာဝ် မဂပ်ဝ်နွံပိုက်မာန် ကော်ကော်ဓရီ က္ဒတ်ထဝ်ကိုန်ချင် မာန်ရောင်။

၃၃။ ပလေဝ်ပလေတ်၊ ဖိုတ်ပလိုဲအာ သ္ဘာဝ်မဍိုဍ်ကိုက်မံင် အလုံမှာဇန် ကောန်ညးချင် က္ဍာန်တအ်တုဲ မဒးချူခ္ဍံပ်ညပ်စ္ဂောန်အာ သ္ဘာဝ်မစိုဒ္ဓါကိုဲ အခေါင်မွိဟ်သဖိုင်ရောင်။

အခန်း (၆)
ပြည်ထောင်စုအစိုးရ

ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ကိုလုံးကိုဖက်ဒရာ

၃၄။ သမ္မတနှင့်ဒုတိယသမ္မတ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ဝင် မခန့်အပ်မီ လွှတ်တော်၏ ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း။

၃၅။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း မခန့်အပ်မီ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဆန္ဒကိုရယူ ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း။

၃၆။ သမ္မတ နှင့် ဒုတိယသမ္မတ တို့၏ ရာထူးသက်တမ်း တာဝန်ဝတ္တရား မသွေဖီစေရန် ကြပ်မတ်ခြင်း။

၃၇။ ဝန်ကြီးချုပ် အနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့ဝင်ကြည့်ရှုခြင်း။

၃၈။ သင်္ကေတ ဝန်ကြီးချုပ် အနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း ကာလအ ကြာ မခန့်အပ်မီ ဖြစ်သောပြည်ထောင်စု ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း နှင့် သဘောတူညီချက် ရယူခြင်း။

၃၉။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ပြည်ထောင်စုကြည့်ရှုခြင်း ကာလအကြာ မခန့်အပ်မီ နှင့် ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

(က) သမ္မတဆိုင်ရာ

(ခ) ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုင်ရာ (ပူးတွဲကော်မတီ ဆိုင်ရာ)

(ဂ) ဒုတိယသမ္မတ (၁)

(ဃ) ဒုတိယသမ္မတ (၂)

(င) သင်္ကေတဝန်ကြီး ဆိုင်ရာ

(စ) ဝန်ကြီး နှင့် ဒုတိယဝန်ကြီး ဆိုင်ရာ

(ဆ) သင်္ကေတအဖွဲ့ဝင် (သင်္ကေတပြည်ထောင်စု) ဆိုင်ရာ

(ဇ) သင်္ကေတဝင် ဆိုင်ရာ

၄၀။ ပူဂို်မဒုင်ချပ်ဂွန် ကို်နဲချုင် (ပူဂို်မကိ်ုကသပ် ကိုနဲချုင်) ဂို် သွက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တျုင်အာ ဗိုတိစွောန်ဂို့င်ပရေင်ချုင်ကွာန် ကော့ံ တင်စိုပရေင်ချုင်ကွာန် မွှံအပွဲပဋ္ဍာဉ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီ မာန်ဂို် မဒးကိ်ုကသပ် ကုအလိ်ုအသိ် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ် သ္ုဟ် အတိုင်မဟာဇ္ဍုဟာ မချူန္ဓံလဝ် ပွဲမဗပွဲကို် ပဋ္ဍာဉ် ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြီ ရောင်။

၄၁။ အာယုက်ဌာနန္တရ ပူဂို်မဒုင်ချပ်ဂွန် ကိုနဲချုင်ဂို် တုပ်သ္ုဟ်ကို် အာယုက်အလိ်ုအသိ် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ် ကာလအကြာ ကိ်ုရောင်။

၄၂။ သကိုပ်ဝန်ဖ္ဍော် ကိုနဲချုင်ဂို် သွက်ဂွံချူန္ဓံဗမံက်ရုပ်ရ် တင်ပတဝ်ကိ္ုပ် မွှံအပွဲပဋ္ဍာဉ် ကိ် သွက်ဂွံချူန္ဓံဗမံက်ရုပ်ရ် မူဝါဒကော့ံ လ္ုင်ကေမှာန်မဟာဇ္ဍုဟာ အလိ်ုအသိ် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ် ကာလအကြာကိ်ုဂို် ပညိ်ပညပ်ကို် ကံင်ဗြိ်မဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ်တဲ့ အပ်ပြာပ်တာလျုင် ကော့ံ အခေါင်ကျောန် ကုဂကော့ံ မပိုင်ပြိ်အဝ်ို မမိက်ကိ်ုမွဲမွဲကိ်၊ ပူဂို် မမိက်ကိ်ုမွဲမွဲကိ်၊ ပူဂို်ဂမျိုင်ကိ် ကျောန်သွမာန်ရောင်။

၄၃။ အလိ်ုအသိ် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ် ကာလအကြာဂို် ပညိ်ပညပ်ကို် ကံင်ဗြိ်မဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ်တဲ့ ချူန္ဓံသွဒတန်ပ်ညပ်စွောန်အာ ကိုနဲကေမှာန် ပရေင်အုပ်ဓုပ် ကာလအကြာ အဆံင်ကိုနဲချုင် မာန်ရောင်။

၄၄။ သွက်ဂွံဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တျုင်အာ မူဝါဒကော့ံ လ္ုင်ကေမှာန်မဟာဇ္ဍုဟာ အလိ် အသိ် ပရေင်ကောန်ဂကူညိ်သ္ုဟ်ကာလအကြာ ပွဲမဗပွဲကို် မူဝါဒကံင်ဗြိ်မဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ညိ်သ္ုဟ်ကောန်ဂကူ နူသဘင်သိ်ကို်ညးချုင်ကွာန် မသွဒတန်ကိ်ုလဝ် ပွဲမလုပ် သ္ဇာဝ်ဂို်ပေါင် ဝန်ဖ္ဍော်မဆောင်စပ်ဂမ္ဘိုင် ပံင်ဗစပ်ပ်ညိ်ပ်ညပ်ကို် (Facilitate) တဲ့ ဗိ် ဂပ်ဝ်နွံပိုက် မဒးဒက်ပ္တန်အာ ကမ္ဘတိ် ကော့ံ ကဝ်မေယုန် ပွဲမဗပွဲကိ်ုကဏ္ဍ နကို်ညးစွး ကျတ်ထဝ်ဂမ္ဘိုင်၊ ညးစွး နူဂကော့ံကောန်ချုင်အရင် မပ္ုန်ဂတးဂမ္ဘိုင်၊ ဇော်ပရေင်ချုင် ကွာန်ဂမ္ဘိုင်၊ ဂကော့ံမာဇန်ဂမ္ဘိုင် ကော့ံ ညးမဂပ်ဝ်ပါလုပ်ဂမ္ဘိုင်ရောင်။

၄၅။ သမ္ဘတကိုနဲချုင်ဂို် ယဝ်ယိုက်ဂ္ုင်တာလျုင် ဟွံမာန်မ္ဂး ဒုတိယသမ္ဘတ (၁) ဂို် မဒး ယိုက်ဂ္ုင်အာတာလျုင် စွးသမ္ဘတကိုနဲချုင်ရောင်။ ဒုတိယသမ္ဘတ (၁) ဂို် ယဝ် ယိုက်ဂ္ုင်တာလျုင် သမ္ဘတကိုနဲချုင် ဟွံမာန်မ္ဂး ဒုတိယသမ္ဘတ (၂) ဂို် မဒးယိုက် ဂ္ုင်အာတာလျုင် ဒုဲသမ္ဘတယာယိ်ရောင်။

အခန် (၇)
ပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် ကာလအကြာ

၄၆။ စပ်ကိုကလ္ဘာစီရေင်ဂဗုတ် ပွ်ုကာလအကြာဂၠာအ်ဂှ်တဲ ပွ်ုတိဍာ် ဂကော်ံကောန်ချူင် အရင် မပ္ဍနဂတး မ္ဂံုတန်တ်ကျုင်ဒှ်ုင် ပွ်ုကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံတအ်ဂှ် သ္ဂောတ်စီရေင်ဂဗုတ် ညးတအ်ဂှ်ပေင် မလုပ်သ္ဂောဝ်ရောင်။

၄၇။ အဝိုစီရေင်ဂဗုတ် ကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ပွ်ုကာလအကြာဂၠာအ်ဂှ် ပွ်ုရှ်ုင်သ္ဂောဝ်ဓဝ်အရာပ် နူ**“အလိုအသိ ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်”** မသ္ပလဝ်သမ္တီကို၊ ပွ်ုသ္ဂောတ်စီရေင်ဂဗုတ်သ္ဂာင်အရာပ် အဆံင်ဆံင် မစွံပ္တန်လဝ် အပွ်ုတိဍာ် ဂကော်ံကောန်ချူင် အရင် မပ္ဍနဂတးကို မဒးန္ဂံတန်တ်ရောင်။ အဝိုစီရေင်ဂဗုတ်ဂှ် မ္ဂံုအခေါင်ဒ္ဂေတ်စကာ ပွ်ုရှ်ုင်သ္ဂောဝ်ဓဝ် ကော်ံ သ္ဂောတ်စီရေင်ဂဗုတ် မသ္ဂးလဝ်ကျုင်လဝ်ဂၠာအ်တဲ မဒးဒှ် သ္ဂောတ်စီရေင်ဂဗုတ် မဗဗွဲဓဝ် မဗ္ဂံုစးရောင်။

၄၈။ ယဝ်ဂပ်ဝ်န္ဂံပိုက် သ္ဂက်ဂွံရပ်စပ်ပသောင်ကေ္ဂံ ပရေင်ကယာန်ဓဝ်ါတ် စပ်ကိုပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် အပွ်ုတ္ဂိုရး/ ယူနေတ်ဖက်ဒရာ[1]မ္ဂး သ္ဂက်ဂွံပသောင်ရေင်တျုင်အာဂှ် နူ ကံင်ဖြဳမဒုင်ချပ်ဂ္ဂန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် မဒးဒက်ပ္တန်ကိုလဝ် ကမ္ဂတီပရေင် ပံင်ဗစပ်ပ်ညီပ်ညပ် စပ်ကိုသ္ဂောဝ်ဓဝ် နကိုညးစွးမပိုင်ပြီအဝို အခေါင်စီရေင်ဂဗုတ် နူဒေသမဆေင်စပ်ဂမ္ဂိုင်ရောင်။

၄၉။ တ္ဂိုရးဖက်ဒရာ မလုပ်ဂကော်ံကိုန်ချူင်ပံင်ကော်ံဖက်ဒရာ ကော်ံ သိုင်ဓဝ် မ္ဂံုအပွ်ု ယူနေတ်ဖက်ဒရာတအ်ဂှ် မ္ဂံုအခေါင်စီရေင်ဂဗုတ် ဗွဲမဗ္ဂံုစးတဲ မဒးဒုင်လျိုင် သ္ဂောဝ်ဓဝ် (သ္ဂောဝ်ဥပဒေ) ပေင်ရောင်။ သ္ဂောဝ်အလေံအခိုက်က္ဂာပြဝေဂၠီ မဟွံစ်ုစေးကို အခေါင်အရာမ္ဂိဟ်တအ်ဂှ်လေဝ် မဒးရှ်ုသေ္ဂံဒ္ဂေတ်ဗက်အာကိုရောင်။

၅၀။ သိုင်ဓဝ် ကာလအကြာတအ်ဂှ် သဒအာင်နူညးတအ်မဖံက်သ္ဂောဝ် ဟိုတ်နူမ္ဂံုကိုရန် တ္ဂအ်၊ ဟိုတ်နူမဗက်အဂတိတအ်တဲ စပ်ကိုသ္ဂုတ်သ္ဂာတ် ပရေင်စီရေင်ဂဗုတ် ညး တအ်ဂှ် မဒးကိုဗ္ဂံုးတိတ် နူပွ္ဂမကေတ်အရေဝ် စောဲဂဗုတ် ကုညးတအ်ရောင်။

၅၁။ အသံအမိင် (ဟွံသေင်မ္ဂး) တင်သ္ဂုတ်သ္ဂာတ် ရှ်ုင်သ္ဂောဝ်ဓဝ်မွဲ ပွ်ုကာလအကြာဂၠာအ်ဂှ် မဒးပ္ဂိုပျာပ်စန်ဒ္ဂက် လတူညးမဆေင်စပ်သီုဖအိုတ်ကော်ံ စက်ယန်ပရေင် အုပ်ဓုပ် သီုဖအိုတ်ရောင်။

[1] အတိုင်အကာဲအရာပရေင်ချူင်ကွာန်၊ ပရေင်အုပ်ဓုပ် မ္ဂံုတန်တ်ဒှ်ုင်ကာလလ္ပဟ်ဂှ်ပေင် ပယျုအပိုင်အခြာ တ္ဂိုရးကော်ံ ရးဒေသဇ္ဂာ်တအ်ဂှ် အပွ်ုကာလအကြာဂၠာအ် ကော်ခ်စ တ္ဂိုရး/ယူနေတ်ဖက်ဒရာ ရောင်။

အခၣ် (၈)

ပရေၪ်အုပ်ခုပ်၊ ပရေၪ်ခွံသ္ဂော၊ ကော်ၪ ပရေၪ်စီရေၪ်ဂဗုတ် တၠိုရုၪ/ယူနေတ်ဖၢ်ဒရာဂမၠိုၪ်

၅၂။ နကိၢ်သဖိုၪ်ပရေၪ်ဒၢ်ပ္တၣ်ဖၢ်ဒရာ မွံ့အပ္ၚဲပၠိၣ်ညာၣ်ဏၤအ် ပွဲမဗပွဲကိၢ် အခေါၪ်တၠိုရုၪ/ယူနေတ်ဖၢ်ဒရာဂမၠိုၪ် မဖၣ်ဖၢ်ကေတ် ကံကုသိၢ်ဇကုဂ္ဂ် ဗိုဂပ်ဝ်နွံ့ပိုၢ် ဒၢ်ပ္တၣ်ရေၪ်တၠုၪ်အာ စၢ်ယၣ် ပရေၪ်ခွံသ္ဂော၊ ပရေၪ်အုပ်ခုပ် ကော်ၪ ပရေၪ်စီရေၪ်ဂဗုတ် တၠိုရုၪ/ယူနေတ်ဖၢ်ဒရာဂမၠိုၪ်ရောၪ်။

၅၃။ ကိစ္စကေၪ်ကာ မဆေၪ်စပ်ကိၢ် ပရေၪ်ခွံသ္ဂော၊ ပရေၪ်အုပ်ခုပ် ကော်ၪ ပရေၪ်စီရေၪ်ဂဗုတ် အကြာကိုၣ်ချၪ်ကိၢ် တၠိုရုၪ/ယူနေတ်ဖၢ်ဒရာတအ်ဂ္ဂ် မဒးပ်ညီပ်ညပ်ရေၪ်တၠုၪ်အာ ပွဲ့ကံၪ်ဖြိုမဒုၪ်ချပ်ဂွၣ် ပရေၪ်ကောၣ်ဂကူ ညီသ္ဂုဟ်ရောၪ်။

အခန် (၉)
အစိုးအရေင် မပလေဝ်ပလေတ်စ စပ်ကိုကာလမပြံင်သ္ဂာဲ အယောင်အလာ

၅၄။ ပွ်ုကာလအကြာပဟောင် မဒးဒက်ပ္တန် ဂကောံကေမ္ဂာန် မချူန္ဓံ သ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲ အယောင်အလာတဲု မဒးကိုအာတာလျိုင်ရောင်။

၅၅။ မူအပြောံ သ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာဂှ် သ္ပဒတန် ပွ်ုကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဇန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ဗွဲကိုပ်က္ဂာတဲု မဒးပတိုန်ထ္စး သ္ပဒတန်အာ ပွ်ုသဘင်သီကို္ညးချင်ကွာန်ရောင်။

၅၆။ လောန်စက်အာ ကာလအကြာတဲုဗက် ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဇန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်ဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကိုသ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာ မဒးဒက်ပ္တန်ကိုအလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာ (Transitional National Unity Government – TNUG) ဂကောံဒြပဟတ်နာနာ ပါလုပ်လဝ် ဗွဲမသ္ဂဲလးရောင်။

၅၇။ မွဲအဆက်ဓဝ်ပဟောင် အလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ်ကာလအကြာဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကို သ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာ မဒးအပ်ပြာပ်ကို အခေါင်ကေ္ဂာန် တာလျိုင် ကုအလိုအသီပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် ကာလမပြံင်သ္ဂာဲအယောင်အလာ ရောင်။

၅၈။ ပိုဒ်ဖ္အော် မဗမံက်ထ္စးလဝ် ပွ်ု ၅၆ ကော့ ၅၇ တအ်ဂှ် ရေင်တ္ဂုင်တဲုဒ္ဂ သ္ပဒတန် ပွ်ုသဘင်သီကို္ညးချင်ကွာန်တဲုဗက် ပလိုထောံကေ္ဂံ ပဋိညာဉ်ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဇြီ အဝဲလစေ့ (၂) အစိုးအရေင်စပ်ကိုသ္ဒောဝ်သဗိုင်ဗိုပြင်ဒက်ပ္တန် ကာလအကြာရောင်ဂှ် နူကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂ္ဇန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ပဟ် မဒးလလောင်တြႋကိုရောင်။

အခန် (၁၀)
ပွမပလေဝ်ပလေတ်ရနက်ဗပေင်အာ ပၚ်ရာၚ်

၅၉။ ဗွဲမဗဗွဲကိုဟ် အကာဲအရာပရေင်ဍုင်ကွာန် မပြံၚ်သ္ဂာဲကတိုန်ဒှ်မံင်ဂၠာန် ယဝ်ရမဒးပြံၚ် သ္ဂာဲအစီအရေင် စပ်ကိုဟ်သ္ဂောဝ်သဂိုၚ် ဗိုပြၚ်ဒက်ပ္တန် ကာလအကြာဂၠာန်မွဲး ပွ္ံကၚ်ၚ် ဖြိုမဒုၚ်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညီသ္ဂှ်ဂှ် ပလေဝ်ပလေတ်ဗဍိုက်ဗပေင် ဗွဲမဗဗွဲ ကိုနဲကဲကေမ္ဂာန်တဲု မဒးပတိုန်ထ္ဂး သ္ဂဒတန်အာ ပွ္ံသဘင်သိုက္ဂိုညးဍုင်ကွာန်ရောၚ်။

အခန် (၁၁)
တၚ်ပ်ညပ်စ္ဂောန်နာနာ (General Provisions)

၆၀။ အာယုက်ပၚ်ရာၚ်ဗက်ဒရာဒီမ္ၚ်ကရေဝ်ုဖြိ အဝဲလစ်ုေ (၂) ဂှ် ပ်ညပ်စ္ဂောန်အာသ္ဂောဝ် သဂိုၚ်ဗိုပြၚ်ဒက်ပ္တန် ကာလအကြာတဲု စိုက်ကိုဟ်စိုပ်အခိၚ် လမျိုဍဲုလုပ်တိုဟ်တိုဟ် မဒှ်ရ။

၆၁။ သ္ဂောဝ်၊ တၚ်စ္ဂောန်ကော်ု အသံအမိၚ် သိုဖအိုတ် နူဂကော်ုပ္ဂာန်မသိအဝိုတအ် မ လလောင်ပတိတ်လဝ် သ္ဂပ္တံနူဂိတုဖေဖဝ်ဝါရိ(၁)၊သ္နာံ ၂၀၂၁တအ်ဂှ် ဟွံလုပ်အဝေါၚ် ဟွံလုပ်သ္ဂောဝ်ရောၚ်ဂှ် မဒးလလောင်ပတိတ်အမိၚ်ရောၚ်။

၆၂။ အပွ္ံကာလ ပ်ညပ်စ္ဂောန်သ္ဂဒတန် ပၚ်ရာၚ်ဗက်ဒရာဒီမ္ၚ်ကရေဝ်ုဖြိဂၠာန် ဟွံမာန်ဂၠိ သ္ဂောဝ်၊ အသံအမိၚ်၊ တၚ်စ္ဂောန် ကော်ု သကာအ်တဲ နူကမ္မတီမသ္ဂစ္ဂးက္ဂတ်ထဝ် ကိုန်ဍုင်ပံင်ကော်ု မလလောင်ပတိတ်ကျၚ်လဝ်တအ်ဂှ် ယဝ်ဟွံဗဵုၚ်ကိုဟ် ပၚ်ရာၚ် ဗက်ဒရာဒီမ္ၚ်ကရေဝ်ုဖြိဂၠာန်မွဲး ဒှ်ဒတန်ရောၚ်။ ကမ္မတီမသ္ဂစ္ဂးက္ဂတ်ထဝ် ကိုန်ဍုင် ပံင်ကော်ုဂွံ သ္ဂောဝ်၊ အသံအမိၚ်၊ တၚ်စ္ဂောန် ကော်ု သကာအ်တဲ ဟွံကိတ်ညီကိုဟ် ပၚ်ရာၚ်ဂၠာန်ဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကိုဟ်ဗိုၚ်မူမဟာဗျူဟာ နူကၚ်ဖြိုမဒုၚ်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန် ဂကူညီသ္ဂှ် မဖျေုထ္ဂတ်ချူခ္ဂံလဝ်ဂှ်ပေၚ် နကိုတၚ်သိုက္ဂိုပ်ညီပ်ညပ်ကေတ်တၚ် တုပ်စိုတ် စပ်ကိုဟ်မူဝါဒဂှ် ပလေဝ်ပလေတ်ပ်ညပ်စ္ဂောန်အာ၊ ဂိုတ်ပလိုတးပါ်အာမာန် ရောၚ်။

၆၃။ ယေဘမရေင်တ္ဂၚ်မံၚ် ဗွဲမဗဗွဲကိုဟ် တၚ်ပတဝ်ကို္ဂပ်၊ လ္ဂေၚ်ကေမ္ဂာန်မဟာဗျူဟာ မွံအပွ္ံ ပၚ်ရာၚ်ဂၠာန်ဂှ် အကာဲအရာပရေင်ဍုင်ကွာန် ပြၚ်သ္ဂာဲတဲု ဟွံကျောန်ဟွံဂွံ ယဝ်ဂပ်ဝ် နွံပိုက် သ္ဂက်ဂွံထပ်ပံင်ဗစပ်ဖျေုထ္ဂတ်အာ လ္ဂေၚ်ကေမ္ဂာန်မဟာဗျူဟာပ္ဂန်မွဲး ကိုဟ်ချူခ္ဂံ

အာ ကုဂကော်မဆေင်စပ် နူကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် မကို လဝ်တာလျိုင်တဲ့ မဒးသွဒတန်အာ ပွဲသဘင်သိက္ဘိုညးချင်ကွာန်ရောင်။

၆၄။ ဂကော်မလုပ်ဂကော်ကံင်ဖြို မဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ် သိုဖအိုတ် တအ်ဂှ် မဒးဒုင်လျိုင်ကို ကံင်ဖြို မဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ်ရောင်။

အခန် (၁၂)
တင်မကိုကတိပါင်ဂမ္ဂိုင် စပ်ကိုပရေင်ဒက်ပ္တန် ကိုန်ချင်ပံင်ကော ဖက်ဒရာဒီမဝ်ကရေဖြို

ကမ္ဘောန် ကံင်ဖြိုမဒုင်ချပ်ဂွန် ပရေင်ကောန်ဂကူညိသ္ပဟ်ဂမ္ဂိုင်၊ ကေမ္ဘာန်အလိုအသိ ကာလအကြာဂမ္ဂိုင်၊ ကိစ္စကေင်ကာစပ်ကိုမခ္ခံသ္ဘောဝ် မဒးကျောန်အာ ပွဲကာလအကြာဂမ္ဂိုင်၊ ကိစ္စကေင်ကာ စပ်ကိုပရေင်စီရေင်ဂဗုတ်ဂမ္ဂိုင်ဂှ် ဗွဲမဗဗွဲကို တင်ရန်စိုး၊ အစာံင္ဂှုဟ်မး၊ တင်ပ တဝ်ကျိုပ်၊ တင်ရန်တ္ဂအ်၊ ဗီုတိစ္ဆောန်ဂှ်ုင်ပရေင်ချင်ကွာန် မ္ဂံုအပွဲပၠိုညာဉ် အဝဲလစေ့(၁) ကော့ ဗွဲမဗဗွဲကို တင်ပ်ညပ်စ္ဆောန် မ္ဂံုအပွဲပၠိုညာဉ် အဝဲလစ်ေ (၂) ဗမံက်ရုပ်ရ်ရေင်တ္ဂျင်အာ န ကိုပရေင်ပံင်ကောံအာကျိုပ်၊ ပရေင်ပံင်ကောံဒုင်လျိုင်ရောင်ဂှ် တုပ်စိုတ်သွဏာဒတန် (ratify) ရောင်။

ဂကော်မတုပ်စိုတ် သွလဝ်ဒတန် ပၠိုညာဉ်ဏအ် သိုဖအိုတ်ဝွံ ပွဲအရာမဗမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တ္ဂျင်အာ ကာကိစ္စ ပရေင်ချင်ကွာန်၊ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မ္ဂဟ်၊ ပရေင်ကေင်ကာချင်သ အာင်၊ ပရေင်စိုဒ္ဓါကော့ ပရေင်ဂိုကျိုဂှ် ပတဝ်ကျိုပ်ကို ဒတဲ့မြမောဝ် ကိုန်ချင်ပံင်ကောံဖက်ဒရာ ကော့ ဒတဲ့မြမောဝ် အလုံမှာဇန်ကောန်ညးချင်ကွာန်တအ်တဲ့ ရေင်တ္ဂျင်အာရောင်ဂှ် ကိုဏာ ကတိပါင်ရောင်။

ရှေ့နေချုပ်- သကိုပ်အရိုသ္ဘောဝ်ဂဗုတ် (သကိုပ်ညးမဗက်ဂဗုတ်)

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်
အစိတ်အပိုင်း (၁)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ကြေညာစာတမ်း
၂၀၂၁ ခုနှစ်

Federal Democracy Charter

Part - I

Declaration of Federal Democratic Union

2021

၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့မှ ၂၉ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သည့် ပထမအကြိမ်ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်များဖြင့် အတည်ပြုခဲ့သည်။

မွန်ပြည်ကြားကာလပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

နိဒါန်း

အခန်း (၁)	ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်
အခန်း (၂)	ပဋိညာဉ်တွင် ပါဝင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ (Members of the Charter)
အခန်း (၃)	အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံ
အခန်း (၄)	ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်း
အပိုင်း (၁)	ပြည်ထောင်စုမျှော်ရည်ချက်နှင့် စံတန်ဖိုး၊
အပိုင်း (၂)	ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမှုများ
အပိုင်း (၃)	ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူဝါဒများ
အခန်း (၅)	ဝန်ခံကတိပြုချက်

နိဂုံး

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်
Federal Democracy Charter

နိဒါန်း

သမိုင်းစဉ်ဆက် သီးခြားလွတ်လပ်စွာနေထိုင်ခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွရယူပြီး ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုကို ပူးပေါင်းထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် လွတ်လပ်ရေးရရှိသည့် အချိန်မှစ၍ ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့ကြသော ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့သည် ပင်လုံစာချုပ်တွင် သဘောတူညီထားခဲ့ကြသော ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများကို အပြည့် အဝ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဤတိုင်းပြည်တွင် နှစ်ပေါင်း (၇၀) ကျော် ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့်အပြင် စစ်အာဏာသိမ်းမှု အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားပြီး စစ်အာ ဏာရှင်စနစ်နှင့် တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်တို့၏ ဆိုးကျိုးများကို ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး ခါးစည်းခံနေကြရသည်။

စစ်အုပ်စုက တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ် ထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံကြီးဖြင့် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးက ဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ် ထူထောင်ရေးအတွက် လူထုဆန္ဒ မပါဘဲ အတင်းအဓမ္မ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုလည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီးဖြင့် ဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ စစ်ကောင်စီသည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဆန့်ကျင်၍ အာဏာသိမ်းခဲ့သောကြောင့် ထိုအာဏာသိမ်းမှုသည်ပင်လျှင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပျက်ပြယ်သွားစေခဲ့သည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲစာရင်းများ ယွင်းသည် ဟု အကြောင်းပြ၍ ဖြစ်ပွားသော စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်ပြီး အကြမ်းမဖက် ငြိမ်းချမ်း စွာဖြင့် ဆန္ဒဖော်ထုတ်သည့် လူထုလှုပ်ရှားမှုများကို CDM လှုပ်ရှားမှု၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း အပါအဝင် လူငယ်၊ အမျိုးသမီး၊ ဝန်ထမ်း၊ အလုပ်သမားနှင့် သမဂ္ဂများက အစပြု၍ အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် အရပ်ဖက် လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ သပိတ်ကော်မတီများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ၊ လူထုလူတန်းစား အလွှာအသီးသီး၊ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို လက်မခံသော နိုင်ငံရေးပါတီများ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက် သော လူထုလှုပ်ရှားမှုသပိတ်တိုက်ပွဲများ ပြည်ထောင်စုတဝှမ်းလုံးတွင် ပြုလုပ်နေကြသည်။ ထိုအာဏာသိမ်းမှု ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်သော သက်ဆိုင် သူများ (Stakeholders) ၏ စုပေါင်း ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအင်အားစုကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်နိုင်မှသာ စစ်အာဏာရှင် စနစ်ကို အပြီးသတ် တိုက်ဖျက်ချေမှုန်း သွားနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ်မှန်သမျှကို အမြစ်ပြုတ်တိုက်ဖျက်နိုင်မှသာ ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားတန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အာမခံချက် ပေးနိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီး ခိုင်မာသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

ဤ " ပဋိညာဉ်" အား လက်ခံသဘောတူညီကြသည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ဖော်ပြပါ စံတန်ဖိုးများကို ကိုင်စွဲပြီး အာဏာရှင်စနစ်ပပျောက်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုပေါ်ပေါက်ရေးတို့အတွက် အဆင့်လိုက်ဆောင်ရွက်သွားမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက် ရာတွင် နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် အခြေခံရမည့် လမ်းညွှန် အခြေခံမူများ၊ အခြေခံမူဝါဒများဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးကို ကြိုးပမ်း တည်ဆောက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သန္နိဋ္ဌာန်ချအပ်ပါသည်။ ပဋိညာဉ်ကို လက်ခံသဘော တူညီကြသူများ၏ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုမှတဆင့် စုပေါင်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် မှုများသည် လိုရာပန်းတိုင်သို့ တွန်းပို့ရောက်ရှိနိုင်မည့် စုပေါင်းအင်အားကို ဖြစ်ပေါ် စေမည်ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်မာသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဤပဋိညာဉ်ကြီးအား အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်း လိုက်သည်။

အခန်း (၁)
ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်

အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီသည် ပြည်သူလူထု၏ ဖက်ဒရယ်နှင့် ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ဆန္ဒသဘောထားများကို လျစ်လျူရှုကာ နိုင်ငံအဆင့် အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ရပ်များ ဆောင်ရွက်နေသည်။ ဤအခြေအနေတွင် ပြည်သူလူထု ကိုယ်စားပြုမှုရှိသော အဖွဲ့အစည်း များ၏ အခွင့်အာဏာပေးအပ်ထားသည့် ညီလာခံ (Assembly) တစ်ရပ်နှင့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (National Unity Government) ကို ဖွဲ့စည်းရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဤအခြေအနေတွင် အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်သည့် ပြည်သူလူထုကိုယ်စားပြုမှုရှိသော အဖွဲ့အစည်းများက ဦးဆောင်၍ အခန်း (၃) တွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံရေးလမ်းပြ မြေပုံနှင့်အညီ တိုင်းပြည် ပြန်လည်တည်ငြိမ် အေးချမ်းသာယာစေရန်၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အနာဂတ်တိုင်းပြည်အတွက် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအသစ်တစ်ခု ပေါ်ထွက် လာရန်နှင့် ထိုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားဖြင့် စစ်မှန်သော အရပ်သား အစိုးရများ ပေါ်ထွက် လာရန်အတွက် ဤသဘောတူ ပဋိညာဉ်ကြေညာစာတမ်းကို ကတိကဝတ်ပြုသည့် အဖွဲ့ အစည်းများသည် အတူတကွ စုပေါင်းသန္နိဋ္ဌာန်ပြု၍ ဆောင်ရွက်သွားရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် အဓိကအရေးကြီးသည့် ပြည်ထောင်စုအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခများ၊ အရင်းခံပြဿနာများကို အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး ပူးပေါင်းပါဝင် လက်တွဲနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီ စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ကို အာမခံသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်ထောင်စုဝင်လူမျိုးများအားလုံး၊ နိုင်ငံသား

များ အားလုံး လွတ်လပ်ခြင်း၊ တန်းတူညီမျှခြင်း၊ တရားမျှတခြင်းတို့ကို အခြေခံကာ အပြန်အလှန် အသိ အမှတ်ပြုလေးစားမှု၊ ချစ်ကြည်ရိုင်းပင်းမှု၊ သွေးစည်းညီညွတ်မှုတို့ကို တည်ဆောက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ အေးအတူပူအမျှ အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်သော သာယာဝပြောသည့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုအား တည်ဆောက်ရန် လည်းကောင်း အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သွားရန် ရည်ရွယ်သည်။

၁။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ် မှန်သမျှ ပပျောက်ရေး။
၂။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပြီးသတ် ဖျက်သိမ်းရေး။
၃။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး။
၄။ အရပ်သား ပြည်သူ့အစိုးရ ပေါ်ထွန်းရေး။

အခန်း (၂)
ပဋိညာဉ်တွင် ပါဝင်သည့် အစုအဖွဲ့များ
(Members of the Charter)

ဤပဋိညာဉ်တွင် ဖော်ပြပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို စုပေါင်း အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အောက်ပါနယ်ပယ်များမှ အစုအဖွဲ့များ ပူးပေါင်းပါဝင် ကြသည်။

၁။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ အပါအဝင် ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ

၂။ နိုင်ငံရေးပါတီများ

၃။ သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်နှင့်လူနည်းစုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အရပ်ဖက်လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး CDM လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုသပိတ်လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့ အစည်းများ

၄။ တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ (Ethnic Resistance Organizations)

၅။ ကြားကာလ ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ် ကိုယ်စားပြုနှင့် လူမျိုးအခြေပြု အဖွဲ့အစည်း/ကောင်စီများ

အခန်း (၃)
အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံ

၁။ စစ်အာဏာသိမ်းမှု အဆုံးသတ်နိုင်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ထူထောင်ရေးအတွက် စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ်မှန်သမျှ ပြုတ်ကျသည်အထိ ဝန်ထမ်းများ၏ CDM လှုပ်ရှားမှုများ အပါအဝင် လူထု အထွေထွေသပိတ်လှုပ်ရှားမှုများကို အဆက်မပြတ် ဆက်လက်လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက် နိုင်ရေး စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း၊ အားပေးခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးကူညီခြင်း။

၂။ ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ များ ဖွဲ့စည်း၍ ကဏ္ဍအလိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။

၃။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ ဆွေးနွေးအတည်ပြုနိုင်ရေးနှင့် ရှေ့ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မိတ်ဖက် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်နှင့် လူနည်းစုဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် အရပ် ဖက်လူထုအဖွဲ့အစည်းများ လက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခင်းအကျင်း ဖော် ဆောင်ခြင်း။

၄။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုခြင်း။

၅။ ဤပဋိညာဉ်နှင့်အညီ ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (Interim National Unity Government) ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားရေးမဏ္ဍိုင် ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းခြင်း။

၆။ အာဏာရှင်စနစ် အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းရေး နှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင် စုနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေးအတွက် ဘုံပန်းတိုင်တူ အင်အားစုအားလုံးပါဝင်သော ပြည်သူ့ ညီလာခံတစ်ရပ် ခေါ်ယူကျင်းပခြင်း။

၇။ အာဏာရှင်စနစ် ပပျောက်ရေး၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဖျက်သိမ်း ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးအတွက် မဟာ ဗျူဟာချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၈။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခြင်း။

၉။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်း။

၁၀။ တိုင်းပြုပြည်ပြုညီလာခံ (Constitutional Assembly) ခေါ်ယူကျင်းပပြီး ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲအတည်ပြုခြင်း။

၁၁။ တိုင်းပြုပြည်ပြုညီလာခံက ရေးဆွဲအတည်ပြုထားသည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်း ပုံအခြေခံဥပဒေကို လူထုဆန္ဒခံယူပွဲ ကျင်းပပြီး အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခြင်း နှင့် ရွေးကောက် ပွဲကျင်းပခြင်း။

၁၂။ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်များကို ဖွဲ့စည်းပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေစနစ် (Constitutionalism) အရ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း။

အခန်း (၄)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်း

ဤပဋိညာဉ်ကိုအခြေခံ၍ အောက်ဖော်ပြပါ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများ ချမှတ်ကာ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ (မူကြမ်း)ကို ရေးဆွဲရမည်။

အပိုင်း (၁) ပြည်ထောင်စုမျှော်ရည်ချက်နှင့် စံတန်ဖိုး

အပိုင်း (၂) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံ မူများ

အပိုင်း (၃) အခြေခံမူဝါဒများ

အပိုင်း (၁)
ပြည်ထောင်စုမျှော်ရည်ချက်နှင့် စံတန်ဖိုး

ပြည်ထောင်စုမျှော်ရည်ချက် (Union Vision)

လွတ်လပ်မှု၊တရားမျှတမှု၊တန်းတူညီမျှမှုကိုအာမခံပြီး ငြိမ်းချမ်းသည့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်မည်။

ပြည်ထောင်စုစံတန်ဖိုး (Union Values)

ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် အောက်ပါတို့ကို စံတန်ဖိုးအဖြစ် ယုံကြည်လက်ခံသည်။

၁။ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေး (Fundamental Human Rights)
၂။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး (Democratic Rights)
၃။ လူနည်းစုအခွင့်အရေး (Minority Rights)
၄။ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Equality and Self-Determina tion)
၅။ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှု (Collective Leadership)
၆။ စုံလင်ကွဲပြားမှုကို အပြန်အလှန်လေးစား အသိအမှတ်ပြုခြင်း (Pluralism, Mutual Respect and Mutual Recognition)
၇။ သဟဇာတဖြစ်ခြင်းနှင့် မတူကွဲပြားမှုကို လက်ခံသော ညီညွတ်ခြင်း (Unity in Diversity)
၈။ ဂျန်ဒါ တန်းတူရေး (Gender Equality)
၉။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း (လူမျိုး၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကျား/မ၊ မသန်စွမ်းမှု၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု) (Non-Discrimination)

အပိုင်း (၂)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများ

၁။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များနှင့် ယင်းပြည်နယ်များအတွင်းရှိ ပြည်သူတို့သည် အချုပ်အခြာအာဏာ၏ မူရင်းပိုင်ရှင်များ ဖြစ်သည်။

၂။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝ ရှိသော ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များအားလုံး (ဖက်ဒရယ်ယူနစ်အားလုံး) တို့သည် နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူသည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည်။

၄။ အာဏာခွဲဝေမှု (Division of Power)၊ သယံဇာတခွဲဝေမှု (Revenue Sharing) နှင့် ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် (Fiscal Federalism) တို့ကို ကျင့်သုံးသည်။ ထိုသို့ ခွဲဝေရာတွင် ပြည်သူလူထုနှင့် အနီးကပ်ဆုံးအစိုးရအဆင့်က လုပ်ဆောင်နိုင်သည်အထိ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသောစနစ် (Subsidiarity Principle) ကို ကျင့်သုံးသည်။

၅။ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုလုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာတပ်ဖွဲ့များ အားလုံးသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အရပ်သား အစိုးရ၏ ကွပ်ကဲမှု နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိရမည်။ လူသားလုံခြုံရေးကို အခြေခံသည့် မူဝါဒ ကျင့်သုံးရမည်။

အပိုင်း (၃)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူဝါဒများ

ပြည်ထောင်စု၏အသွင်သဏ္ဍာန်

၁။ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ အပြည့်အဝကျင့်သုံးသော၊ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်မည်။

၂။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုကို ဒီမိုကရေစီရေး၊ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်း ခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်တိုင်းတွင် သီးခြားဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ သီးခြားအုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် သီးခြားတရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ ရှိသည်။

ပြည်ထောင်စုအချုပ်အခြာအာဏာ

၄။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များနှင့် ယင်းပြည်နယ်များရှိ ပြည်သူလူထုသည် အချုပ် အခြာအာဏာ၏ မူရင်းပိုင်ရှင်များဖြစ်ကြသည်။

၅။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု အချုပ်အခြာအာဏာ၏မဏ္ဍိုင် (၃) ရပ်ဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ပိုင်းခြားကျင့်သုံးခြင်းနှင့် အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းခြင်း ရှိစေရမည်။

၆။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအကြား ခွဲဝေကျင့်သုံးခြင်း ရှိရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များအကြား စနစ်တကျ အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အာဏာ၊ ပြည်နယ်အာဏာနှင့် ထပ်တူပြုအာဏာများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအားလုံး၏ ဘုံအကျိုးစီးပွားအတွက် ကျင့်သုံးရန် လိုအပ်သော အခွင့်အာဏာ

များကိုသာ ပြည်ထောင်စုသို့ အပ်နှင်းသည်။ ပြည်ထောင်စုအာဏာ၊ ပြည်နယ်အာဏာနှင့် ထပ်တူပြုအာဏာများတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသည့် ကြွင်းကျန်အာဏာများသည် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များတွင် တည်ရှိသည်။

ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုရေး

၇။ ဖက်ဒရယ်လွှတ်တော်ကို အာဏာတူသည့် ဖက်ဒရယ်အထက်လွှတ်တော်နှင့် ဖက်ဒရယ် အောက်လွှတ်တော်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ အထက်လွှတ်တော်ကို ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင် စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်အသီးသီးက တူညီသော အရေအတွက်ဖြင့် ရွေးချယ်စေလွှတ်သည့် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ အောက်လွှတ်တော်ကို မြို့နယ်အပေါ်တွင် အခြေခံ၍သော်လည်းကောင်း၊ လူဦးရေအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ သော်လည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ ယင်းလွှတ်တော်နှစ်ရပ်က ပြည် ထောင်စု ဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းသည်။

ပြည်ထောင်စုအုပ်ချုပ်ရေး

၈။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သော စနစ် (Parliamentary System) ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သောစနစ်တွင် ပြည်ထောင်စုဦးသျှောင် သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု သမ္မတ ထားရှိသော စနစ် ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာတရားရုံး

၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တရားရုံးများ အဆင့် ဆင့် ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသမ္မတက အဆိုပြုတင်သွင်းလာသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ်အား ဖက်ဒရယ်လွှတ်တော်က စိစစ်အတည်ပြုပေးရမည်။

၁၀။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်အကြားတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ် အချင်းချင်းအကြားတွင်သော်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သော အငြင်း ပွားမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လွတ်လပ်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ ဆိုင်ရာတရားရုံးကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရမည်။

၁၁။ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စု၏ အမြင့်ဆုံးဥပဒေဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

၁၂။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များသည် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည်။

၁၃။ ပြည်နယ်တွင်း ဒေသန္တရအဆင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ တွင် ရှင်းလင်းတိကျစွာ ဖော်ပြပြီး ၎င်း၏အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ယူနိုင်သည့် စာရင်းများကို တိကျစွာ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားရမည်။

၁၄။ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်း၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်း စသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် သက်ဆိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း မြှင့်တင်ပေးရမည်။

၁၅။ ပြည်နယ်များ၏ ရုံးသုံးဘာသာစကားကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်က သင့်လျော်သလို သတ်မှတ်နိုင်သည်။

လွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များ

၁၆။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် အောက်ဖော်ပြပါ လွတ်လပ်သော ကော်မရှင်များကို ဖွဲ့ စည်းရမည်။ ထို့အပြင် အခြားကော်မရှင်များကိုလည်း လိုအပ်သလိုတိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်း နိုင်သည်။

(က) အကျင့်ပျက်ခြစားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်
(Anti-Corruption Commission)

(ခ) ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (Election Commission)

(ဂ) ခွဲခြားမှုပပျောက်ရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်
(Anti-Discrimination and Human Rights Commission)

(ဃ) သတင်းအချက်အလက် သိပိုင်ခွင့်ကော်မရှင် (Right to Information Commission)

(င) ဂျန်ဒါအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုနှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ ကော်မရှင် (Commission on Gender-based Violence and Domestic Violence)

(စ) အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ အမှန်တရားနှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကော်မရှင် (Transitional Justice, Truth and Reconciliation Commission)

(ဆ) လူနည်းစုအခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မြှင့်တင်ရေးကော်မရှင် (Minority Rights Commission)

(ဇ) နေရပ်စွန့်ခွာသူများ ပြန်လည်နေရာချထားရေးကော်မရှင် (Commission for the Resettlement of the Displaced People)

(ဈ) အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးကော်မရှင် (Women Rights Commission)

(ည) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကော်မရှင် (Child Rights Commission)

(ဋ) အလုပ်သမားနှင့် လယ်သမားအခွင့်အရေးကော်မရှင် (Labor and Farmer Rights Commission)

(ဌ) တောင်သူလယ်သမားနှင့် မြေယာဆိုင်ရာအခွင့်အရေးကော်မရှင် (Farmer and Land Rights Commission)

(ဍ) ခြားနားစွမ်းသူများအခွင့်အရေးကော်မရှင် (Rights of the Differently Abled Commission)

(ဎ) လူငယ်ရေးရာကော်မရှင် (Youth Affairs Commission)

(ဏ) ဂျန်ဒါတန်းတူရေးကော်မရှင် (Gender Equality Commission)

နိုင်ငံရေးနှင့်ဘာသာရေး

၁၇။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုသည် နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေး ရောယှက်ခြင်း မရှိသော၊ ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ် (Fiscal Federalism)

၁၈။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအကြား တိကျ၍ စည်းစနစ် ကျသော အခွန်ဘဏ္ဍာ ကောက်ခံသည့် စာရင်းကို တိကျစွာ ဥပဒေပြု ပြဋ္ဌာန်းထားရမည်။ ပြည်ထောင်စုအခွန်ဘဏ္ဍာ ကောက်ခံသော ယန္တရားနှင့် ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာ ကောက်ခံသော ယန္တရားတို့ သီးခြားစီ ရှိရမည်။

၁၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်တို့အကြား ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ခွဲဝေခြင်း (Fiscal Management and Sharing) ဆိုင်ရာဥပဒေများကို ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ ဘက်စုံညီမျှဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သာတူညီမျှရေးအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းထားရမည်။

မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတ

၂၀။ မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် များက လွတ်လပ်စွာ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၂၁။ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များအားလုံး၏ မူရင်းပိုင်ရှင်သည် ပြည်နယ်အတွင်းနေထိုင်သော ပြည်နယ်သားများဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်း၊ တူးဖော် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြည်နယ်က လွတ်လပ်စွာ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

၂၂။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် သယံဇာတမှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်က စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် နှင့် အကျိုးခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၂၃။ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲရာတွင်သက်ဆိုင်ရာဒေသခံများ၏ သဘောဆန္ဒကို ရယူရမည့်အပြင် ထိုဒေသ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုလည်း တိုက်ရိုက် အကျိုးပြုမှု ရှိရမည်။ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် လူထုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်သည့် ဆိုးကျိုးများနှင့် ပျက်စီး ဆုံးရှုံးသွားသော ဂေဟာစနစ်ကို ပြန်လည်ကုစားရေးအတွက် သီးခြားအခွန်ငွေ ကောက်ခံပြီး ရန်ပုံငွေအစီအစဉ် တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားရမည်။

အခြေခံအခွင့်အရေးများ

၂၄။ ပြည်ထောင်စုတွင် နေထိုင်သူတိုင်းသည် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ ခံစားခွင့် ရှိရမည်။

၂၅။ ပြည်ထောင်စုဖွား တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအားလုံးသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအလိုက်ခံစားခွင့်ရှိသည့် တသီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေးများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ လူမျိုးအလိုက် ခံစားခွင့်ရှိသည့် စုပေါင်းအခွင့်အရေးများနှင့် အစုအဖွဲ့အလိုက် ခံစားခွင့်ရှိသည့် စုပေါင်းအခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

၂၆။ ပြည်ထောင်စု၏ နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူထားသော ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေး (Citizen Rights) များ၊ တသီးပုဂ္ဂလ အခွင့်အရေးများ (Individual Rights) နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ (Cultural Self-Determination) ကို အပြည့်အဝ ခံစားခွင့်ရှိရမည်။

၂၇။ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်သည့် တသီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေးများကို လူမျိုး၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ကျား/မ၊ မသန်စွမ်းမှု၊ လိင်စိတ်ခံယူမှုတို့ကို အခြေမခံဘဲ အပြည့်အဝ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ

စီးပွားရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

၂၈။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းသည် တရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိထားသော ပစ္စည်းဥစ္စာများ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လွှဲပြောင်းခွင့်၊ ထုခွဲရောင်းချပိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

၂၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်း၏ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို အများပြည်သူ အကျိုးအတွက်သာလျှင် ဥပဒေနှင့်အညီ ရုပ်သိမ်းမှု ပြုလုပ်နိုင်စေရမည်။ ရုပ်သိမ်းခံရသူ ၏ အကျိုးနှင့် အများပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို တရားမျှတစွာ ချိန်ဆ၍ ထိုက်တန်သော လျော်ကြေးပေးပြီးမှသာ သိမ်းယူခွင့်ရှိစေရမည်။

၃၀။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ အဆင့် အတန်း၊ ကျား/မ၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ မသန်စွမ်းမှု၊ အသား အရောင်၊ လူမျိုး၊ အသက်အရွယ်အပေါ် မူတည်၍ ခွဲခြားခံရခြင်း မရှိစေရဘဲ အလုပ်ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။

၃၁။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အတွက် လွတ်လပ်စွာ စီးပွားရှာဖွေခွင့်နှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများကို လွတ်လပ်စွာ တည်ထောင်ခွင့်ရှိသည်။

၃၂။ အထက်အပိုဒ်(၃၁)ပါ အခွင့်အရေးကို ကျင့်သုံးရာတွင် ပြည်ထောင်စုက ချမှတ်ထားသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ စီမံကိန်းများ၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး၊ ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ကျန်းမာရေးတို့ကို ထိခိုက်မှု မရှိစေရ။

၃၃။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်းသည် လွတ်လပ်စွာ တီထွင်ဖန်တီးပိုင်ခွင့်နှင့် နည်းပညာ မူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေနှင့်အညီ ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

၃၄။ မိရိုးဖလာ သဘာဝအမွေအနှစ်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်များနှင့် ဓလေ့ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ သီးသန့်ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့သော နည်းပညာဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်များကို သက်ဆိုင်ရာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ အစဉ်အဆက် ထိန်းသိမ်းပိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုပိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် လက်ဆင့်ကမ်းပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

၃၅။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိနေရင်းပြည်နယ်မှ အခြားပြည်နယ် တရပ်ရပ်သို့ အခြေချနေထိုင်ခြင်း၊ စီးပွားရှာဖွေခြင်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်၏ တရားဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီသာလျှင် ဖြစ်စေရမည်။

၃၆။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပြည်နယ်လုပ်ပိုင် ခွင့်၊ ထပ်တူပြုလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သတ်မှတ်ပေးရမည်။ ကြွင်းကျန်လုပ်ပိုင်ခွင့် များသည် ပြည်နယ်များ၌ တည်ရမည်။

လူမှုရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

၃၇။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းသည် -

(က) လွတ်လပ်စွာ ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) မိမိနှစ်သက်ဝါသနာပါရာ အတတ်ပညာ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာ၊အဆင့်မြင့်ပညာများကိုလွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ဂ) အခြေခံပညာရေးကို မသင်မနေရအဖြစ် အခမဲ့သင်ကြားခွင့် ရရှိစေရမည်။

၃၈။ တိုင်းရင်းသားများ၏ မိခင်ဘာသာစကားအခြေပြု ဘာသာစကားစုံပညာသင်ကြား ရေးစနစ်ကို ပြည်နယ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်နှင့်အညီ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရမည်။ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပညာရေးကို အကောင်အထည်ဖော် ကျင့်သုံးမည်။

၃၉။ တက္ကသိုလ်များ၊ ကောလိပ်များ၊ သိပ္ပံများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့် ပညာသင်ကျောင်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေ နှင့်အညီ တည်ထောင်ပိုင်ခွင့်ကို အာမခံရမည်။

၄၀။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံသားတိုင်းသည် အခြေခံကျန်းမာရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့်ကုသမှုကို အခမဲ့ ရယူခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ဖက်ဒရယ်ကျန်းမာရေး စနစ် ဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးရမည်။

၄၁။ ပြည်ထောင်စုအတွင်း နေထိုင်သူများအားလုံးသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ကိုလည်း တန်းတူညီမျှစွာ ခံစားခွင့်ရှိရမည်။

သတင်းမီဒီယာအခွင့်အရေးများ

၄၂။ သတင်းမီဒီယာများ၏ လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်ပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ သတင်းရယူပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ သတင်း တင်ပြပိုင်ခွင့်တို့အား အကာအကွယ်ပေးရမည်။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

၄၃။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အစုအဖွဲ့အခွင့်အရေးများဖြစ်သော ဘာသာစကား၊ သမိုင်း အမွေအနှစ်၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများနှင့် အထိမ်းအမှတ်လက္ခဏာများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မြှင့်တင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

၄၄။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် မှီတင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် မိမိတို့လူမျိုး၏ ဘာသာစကားနှင့် စာပေတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ သင်ကြားပိုင်ခွင့်၊ တိုးတက် ပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

အထူးစီမံဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

၄၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများ၊ ဘာသာစကားများကို နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်မြှင့်တင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မွေးရာပါ အခွင့်အရေး အဖြစ် ပိုင်ဆိုင်ထားသော အမျိုးသားလက္ခဏာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို မည်သည့်အခြေအနေတွင်မျှ ရုတ်သိမ်းဟန့်တားခြင်း မရှိစေရ။

၄၆။ တိုင်းရင်းသားများသည် လူမှုစီးပွား၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ သာတူညီမျှစွာ ခံစားခွင့်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး တိုးတက်မြှင့်တင်ပေးသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ (Progressive actions/Affirmative Actions) များကိုလည်း ခံစားခွင့်ရှိစေရမည်။

၄၇။ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကျား/မ၊ မသန်စွမ်းမှု (ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ)၊ လိင်စိတ်ခံယူမှု၊ အသားအရောင်ကို အခြေခံပြီး တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု များနှင့် အခြားသော မည်သည့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မှန်သမျှကို မဆို လုံးဝပိတ်ပင် ဟန့်တား ရမည့်အပြင် ထိုအခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်းနှင့် လေးစားလိုက်နာ ခြင်းများ ရှိရမည်။

၄၈။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုအတွင်း တန်းတူရေးကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် အခန်းကဏ္ဍ အဆင့်ဆင့်တွင် အမျိုးသမီး များ အနည်းဆုံး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်ရေးမှုကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄၉။ ကလေးသူငယ်များဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

(က) ကလေးငယ်တိုင်းသည် အရွယ်မရောက်သေးသူအဖြစ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ရရှိခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ကလေးငယ်တိုင်းသည် အမျိုးသားထုတရပ်လုံး၏ ဖေးမ ကူညီမှုကို ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ခ) ကလေးများအား မိဘ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူတို့၏ ဆန္ဒမပါဘဲ ၎င်းတို့၏ မိသားစုထံမှ ကွဲကွာအောင် မပြုလုပ်ရ။ ကလေးများကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သွန်သင်ပြုပြင်ခြင်းတို့သည် မိဘတို့၏ သဘာဝအခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ညီလာခံ သဘောတူစာချုပ်နှင့်အညီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ပြဌာန်းထားသော ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များကိုလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။ အကယ်၍ မိဘ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းသူတို့က ဝတ္တရားပျက်ကွက်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ တနည်းနည်းကြောင့် ကလေးများ ခိုကိုးရာမဲ့ဘဝသို့ ရောက်ရှိမည့် အခြေအနေမျိုးတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ကလေးများအား မိသားစုနှင့် ကွဲကွာ စေခြင်းကို ဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ကလေးများကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအရ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်စောင့် ရှောက်မှု ပြုရမည်။ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကျန်းမာရေး၊ အသက်အန္တရာယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ပညာသင်ကြားခွင့် တစ်ခုခုကို ထိခိုက်စေသော အလုပ် လုပ်ကိုင်စေခြင်းများမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

(ဃ) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ကလေးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပြဌာန်းပေးရမည်။

၅၀။ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး

အလုပ်သမားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အောက်ပါအချက်များအပါအဝင် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက်များ၊ သဘောတူညီချက်များနှင့်အညီ ပြည်နယ် လွှတ်တော်များနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တို့မှ ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

(က) အလုပ်လုပ်သူတိုင်း လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် -

(၁) သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများရရှိခွင့်

(၂) လူမှုဖူလုံရေးခံစားခွင့်နှင့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးခံစားခွင့်

(၃) မျှတသောအလုပ်ချိန်သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ အလုပ်လုပ်ခွင့်

(၄) အားလပ်ရက်နှင့် ခွင့်ရက်များခံစားခွင့်

(၅) အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ လွတ်လပ်စွာတည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခွင့် (ILO Convention 87) နှင့် စုပေါင်းညှိနှိုင်းတောင်းဆိုခွင့် (ILO Convention 98) များရရှိစေရမည်။

(ခ) ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့်နိုင်ငံခြားမှဝင်ရောက်လုပ်ကိုင် သော နိုင်ငံခြားသား အလုပ်သမားများအတွက် ဥပဒေများရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း ပေးရမည်။

၅၁။ တောင်သူလယ်သမားအခွင့်အရေး

(က) တောင်သူလယ်သမားတိုင်းသည် -

(၁) သီးနှံများကို လွတ်လပ်စွာ စိုက်ပျိုးခွင့်၊ ရောင်းချခွင့်၊ ထုတ်လုပ်ခွင့်၊

(၂) အခွန်ဟူသမျှ ငွေကြေးဖြင့် ပေးဆောင်ခွင့်၊

(၃) တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂများ လွတ်လပ်စွာဖွဲ့စည်းခွင့် ရှိစေရမည်။

(ခ) တောင်သူလယ်သမား အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ အလိုက် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တို့က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

တန်းတူအခွင့်အရေးဖော်ဆောင်ခြင်း

၅၂။ အဘက်ဘက်မှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနောက်ကျခြင်းနှင့် အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကို ခံစားနေရသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် အစုအဖွဲ့များအတွက်ဖြစ်စေ၊ စွမ်းဆောင် နိုင်မှုအခြေအနေနိမ့်ပါးလျက်ရှိသော နိုင်ငံသားအစုအဖွဲ့များအတွက်ဖြစ်စေ၊ အချို့သော ထုံးတမ်းစဉ်လာများအရ နှိမ့်ချဖယ်ကြဉ်ခြင်း ခံထားရသော နိုင်ငံသားအစုအဖွဲ့များ အတွက်ဖြစ်စေ၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ အထူးစီမံ ဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် နိုင်ငံသားတိုင်း တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိစေရမည် ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ကြောင့် အဟန့်အတား မဖြစ်စေရ။

၅၃။ ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ လူနည်းစုများ (Minority within Minority) နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက် အခန်းကဏ္ဍတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန် အဆင့်ဆင့်သော နိုင်ငံရေးကဏ္ဍတို့တွင် ပါဝင်နိုင်ခွင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးရမည်။ ထို့အပြင် အခြားသော ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက် (affirmative action) များကိုလည်း မူဝါဒချမှတ်ဖော်ဆောင်ပေးရမည်။

၅၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး

(က) ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသားတိုင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက် ပျက်စီးမှုကြောင့် ကြုံတွေ့ခံစားရမည့် အတိဒုက္ခများမှ ကင်းလွတ်စေရမည့် အပြင် သဘာဝတရားနှင့် ကိုက်ညီ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ရရှိရန် အခွင့်အရေး ရှိသည်။

(ခ) လူနည်းစုဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ခွင့်နှင့် ၎င်းတို့အခြေချနေထိုင်ရာဒေသအတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် သဘာဝသယံဇာတများ အလွန်အကျွံ ထုတ်ယူ သုံးစွဲခြင်းအပေါ် ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ခွင့်ရှိခြင်းကို ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အစိုးရများကလည်း အသိအမှတ်ပြုရမည်။

ဖက်ဒရယ်လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူ

၅၅။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများသည် လူသား လုံခြုံရေးကို အခြေခံရမည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး ဆိုင်ရာ တပ်ဖွဲ့များ အားလုံးသည် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော အရပ်သားအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိရမည်။

၅၆။ ဖက်ဒရယ်လွှတ်တော်သည် ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး ဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်များကို ဖက်ဒရယ်လွှတ်တော်က စိစစ် အတည်ပြုပေးရမည်။

၅၇။ ပြည်ထောင်စုရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့တို့ကို သီးခြားစီ ဖွဲ့စည်းရမည်။ ပြည်နယ်လုံခြုံရေးတပ် ဖွဲ့စည်းခွင့်ရှိသည်။ ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်နယ်လုံခြုံရေး တပ်တို့သည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသည်။ ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်နယ်လုံခြုံရေးတပ်တို့၏ အသုံးစရိတ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်လွှတ်တော်က စိစစ်အတည်ပြုပေးရမည်။

၅၈။ ပြည်ထောင်စုလုံခြုံရေးနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင်လည်းကောင်း၊ သဘာဝ ကပ်ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များအား အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အစိုးရတို့က ညှိနှိုင်း ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အမျိုးသားလုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းရမည်။ ၎င်းကောင်စီတွင် ပြည်နယ်လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးကောင်စီများမှ အနည်းဆုံးတစ်ဦးစီ အပါအဝင် ကောင်စီဝင် စုစုပေါင်း၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းထက် မကျော်သော ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလုံခြုံရေးစနစ်

၆၀။ ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ် နှင့် ဒေသန္တရအရပ်သားအစိုးရများအကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အာဏာများခွဲဝေခြင်း၊ အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သီးခြားပေးအပ်ထားသော အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ခွဲဝေခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အာဏာ ခွဲဝေခြင်းတို့ ကျင့်သုံးပြီး ဒေသခံတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ စိုးရိမ်ချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်ပုံဖော်သည့် သက်ဆိုင်ရာ ပထဝီအနေအထားအခြေခံ မဟာဗျူဟာများချမှတ်မှုနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ တာဝန်ချထားမှုတို့ကို လုပ်ဆောင်ကာ ပြည်သူလူထုလုံခြုံရေး၊ ရပ်ရွာအေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုကာကွယ်ရေးကို အာမခံသည့် လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘက်ပေါင်းစုံလွှမ်းခြုံ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အင်အားစုများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးစနစ် တစ်ရပ် တည် ဆောက်ရမည်။

စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းခြင်း
(Administration and Public Services)

၆၁။ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်မည့်သူများ အား လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးအတွက် မူဝါဒများရေးဆွဲခြင်း၊ ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့် သင်ကြားရေးကျောင်းများတွင် သင်ကြားမည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ သတ်မှတ်ခြင်းကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေသော နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး နှင့် နည်းပညာ အခြေအနေများနှင့်အညီ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို လိုအပ်သလို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ရမည်။

၆၂။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းရွေးချယ် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကျောင်းများ သီးခြားဖွင့်လှစ်ပိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် နှင့် ဝန်ထမ်းများအား ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

အစိုးရအချင်းချင်းအကြားဆက်ဆံရေး (Inter-Governmental Relations)

၆၃။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ကြားတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ် အချင်းချင်းကြားတွင်သော်လည်းကောင်း အငြင်းပွားစရာများ၊ ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက် ပါက ပူးပေါင်းကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ကို အတူတကွပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် အကြီးအကဲများပူးတွဲကော်မတီ ကို သော်လည်း ကောင်း၊ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအသီးသီးတို့တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ရန်အတွက် ကဏ္ဍအလိုက် ဝန်ကြီးများ ပူးတွဲကော်မတီကိုသော်လည်းကောင်း၊ မျှဝေသုံးစွဲရန် သတ်မှတ်ထားသော ဝင်ငွေများကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ဘဏ္ဍာ ရေး ပူးတွဲကော်မတီကိုသော်လည်းကောင်း စသည့် ပူးတွဲကော်မတီတို့ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ကိစ္စရပ်၏ လိုအပ်ချက်အရ ကော်မတီ သက်တမ်းကို သတ်မှတ်ထားရှိရမည်။

၆၄။ ပြည်နယ်အကြီးအကဲများသည် ပြည်ထောင်စုအဂ္ဂါစဉ်အရ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး များ၏ အထက်တွင် ရှိသည်။

အခန်း (၅)
ဝန်ခံကတိပြုချက်

ဤဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်အား စစ်အာဏာရှင် ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်း အားလုံးက ပြည်သူ့ညီလာခံရှေ့မှောက်၌ အတူတကွ ကတိကဝတ်ပြု သန္နိဋ္ဌာန်ချ၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားကြရန် သဘောတူအတည်ပြု (ratify) ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤပဋိညာဉ်အရ မိမိတို့သည် လက်ရှိတွေ့ကြုံနေရသည့် အကျပ်အတည်း ဖြစ်နေသောအခြေအနေမှသည် de jure နှင့် de facto တို့၏ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် ဥပဒေစိုးမိုးမှုရှိသော၊ ဒီမိုကရေစီအားကောင်းသော၊ တာဝန်ယူမှုရှိသည့် အစိုးရရှိသော အနေအထားသို့ ရောက်ရှိအောင် ဆောင်ရွက်သွားရန်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ပြည်သူများအနေဖြင့် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်၏ စိတ်အလိုရှိသည့်အတိုင်း အကြမ်းဖက် အုပ်ချုပ်နေမှုအောက်တွင် ဒုက္ခခံစားနေရပြီး တရားဝင်မှုရှိသည့် အစိုးရမရှိတော့ပေ။ အကျိုးဆက်မှာ မိမိတို့သည် ဖရိုဖရဲပရမ်းပတာ အခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ဤအခြေအနေတွင် မိမိတို့သည် တပ်မတော် အုပ်ချုပ်မှုကင်းစင်ပြီး တည်ငြိမ်မှုကို ပေးနိုင်မည့် တညီတညွတ်တည်း ရှိသော အစိုးရ တစ်ရပ်ကို လုံးဝ လိုအပ်နေပါသည်။ ဤပဋိညာဉ်ပါ အချက်များသည် ဖမ္ဘကို အခြေခံ၍ သက်ဆိုင်သူ (stakeholders) များမှ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း သက်ဝင်ယုံကြည်ပြီး ပြည်သူ့ညီလာခံရှေ့မှောက်၌ အတူတကွ ကတိကဝတ်ပြု သန္နိဋ္ဌာန်ချ၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားကြရန် သဘောတူ အတည်ပြု (ratify) ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့အတွက် နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည့် အလုပ်များမှာ အရေးကြီး၍ မြင့်မြတ်သော လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။ မိမိတို့သည် ပရမ်းပတာ လုံခြုံမှုကင်းမဲ့သည့် အခြေအနေမှ တည်ငြိမ်မှု ပြန်လည်ရရှိရန်၊ ဥပဒေမဲ့ ဆောင်ရွက်နေမှုများမှ တရားမျှတမှုရှိလာရန်၊ အကြမ်းဖက်မှုများမှ ပြန်လည်ငြိမ်းချမ်းမှု ရရှိရန်၊ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ဒီမိုကရေစီ ပြန်လည်ထွန်းကားရန်၊ ရက်စက်ကြမ်းတမ်းမှုများမှ လုံခြုံစိတ်ချရမှု ပြန်လည်ရရှိရန်၊ မုန်းတီးမှုများမှ အမှန်တရားကိုအခြေခံသည့် ဂရုဏာစိတ်ထားများ ပြန်လည်တည်ေ

ဆက်နိုင်ရန် နှင့် ဖိနှိပ်မှုများမှ လွတ်မြောက်ရန် စသည်တို့အတွက် အတူတကွ အပြန်အလှန် ကတိကဝတ်ပြုခြင်းဖြင့် ရှေ့ဆက် ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သဘောတူညီချက်များကို အမှန်တကယ် လေးစားစွာ၊ တာဝန်ရှိစွာ နှင့် ကတိကဝတ် ခိုင်မြဲစွာ ဆောင်ရွက်သွားမည်။

ဤပဋိညာဉ်သည် တရားဝင် စည်းနှောင်ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမျှမက ကိုယ်ကျင့်တရားကို အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းလည်း မှတ်ယူသည်။ ထိုတာဝန်ရှိမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောတူအတည်ပြုသည့် အဖွဲ့တိုင်းသည် အခြား ကတိကဝတ်ပြု၍ သဘောတူအတည်ပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်း အပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ အဖွဲ့ဝင်များအပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူများ အပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်များအပေါ်တွင် လည်းကောင်း တာဝန်ခံသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ပါသည်။

၁။ ဤပဋိညာဉ်ပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်များအား ပြည်သူ့ညီလာခံ (People's Assembly) ၏ စုပေါင်းဦးဆောင်မှုနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကာ လွတ်လပ်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ တန်းတူညီမျှမှုရှိပြီး ငြိမ်းချမ်းသည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်မည်။

၂။ ထိုသို့တည်ဆောက်ရာတွင် အပိုင်း (၃) ပြည်ထောင်စုအသွင်သဏ္ဌာန် အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃နှင့် ပြည်ထောင်စုအချုပ်အခြာအာဏာ အပိုဒ် ၄ တို့တွင် သဘောတူညီမှုရရှိထားပြီး ဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စု၏ အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် စံတန်ဖိုးများကို အခြေခံ၍ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များသည် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများအား အပြည့်အဝ ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

၃။ အခြေခံအခွင့်အရေးများ၊ ဂျန်ဒါတန်းတူညီမျှရေးနှင့် လူနည်းစုတို့၏ အခွင့်အရေးများ ရရှိစေရမည်။ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ လူမှုဘဝ လုံခြုံမှုရှိစေရေးအတွက် လူသားလုံခြုံမှုကို အခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

၄။ နိုင်ငံသားတို့၏ လူနေမှုဘဝ အဆင့်အတန်း ပိုမိုမြင့်မား၍ ဆန်းသစ် ပြောင်းလဲမှု နှင့် စွန့်ဦးတီထွင်မှုတို့ကို အားပေးထောက်ကူပြုသည့် မူဝါဒများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

၅။ လူတိုင်းလက်လှမ်းမီနိုင်သည့် အားလုံးအကျုံးဝင် ပညာရေးစနစ် (Universal Education Coverage)၊ မိခင်ဘာသာစကားအခြေပြု ဘာသာစကားစုံ ပညာသင်ကြားရေးစနစ် (Mother Tongue-based Multi-lingual Education) နှင့် လူတိုင်းလက်လှမ်းမီနိုင်သည့် အားလုံးအကျုံးဝင် ကျန်းမာရေးစနစ် (Universal Health Coverage) မသန်စွမ်းသူများ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်များ အပါအဝင် အမျိုးသမီးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများ အလွဲသုံးမှုဆိုင်ရာ အန္တရာယ်လျှော့ချရေး (Harm Reduction)၊ ကုသရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အတွက် ထိရောက်သော မူဝါဒများကို ချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားမည်။

၆။ ပြည်သူ့ဆန္ဒနှင့်အညီ အပ်နှင်းခြင်းမဟုတ်သော အခွင့်အာဏာများအား ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းရမည်။ ရွေးကောက်ခံများကို အခြေခံသော အရပ်သား အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်မည်။ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု မရှိသော အစိုးရများအား ပြည်သူ့အင်အားဖြင့် ဖြုတ်ချပါမည်။ အချုပ်အခြာ၏ မူလရင်းမြစ်သည် ပြည်သူအများ ဖြစ်ကြောင်း အာမခံနိုင်ရမည်။ နိုင်ငံ့အာဏာသည် ပြည်သူလက်ထဲတွင် ရှိကြောင်း သေချာစေရမည်။

၇။ ဤပဋိညာဉ်ပါ အကြောင်းအရာများ၊ ဖော်ပြချက်များနှင့် မူဝါဒများသည် မကြာမီ ကာလတွင် ပေါ်ပေါက်လာမည့် ကြားကာလအစိုးရ၊ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံများတွင် ဆောင်ရွက်မည့် ကိစ္စရပ်များအတွက်သာမက ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရာ၌လည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် အခြေခံလမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ပင်လုံစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကာ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ရယူခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်များ စုပေါင်း၍ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံအဖြစ် တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ လွတ်လပ်ခြင်း၊ တန်းတူခြင်း၊ စုံလင်ကွဲပြားခြင်း၊ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်ခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိခြင်းတို့ကို ပြည်ထောင်စု၏ စံတန်ဖိုးများအဖြစ် ကိုင်စွဲ၍ လူမျိုးပေါင်းစုံ အေးအတူပူအမျှ ငြိမ်းချမ်းစွာဖြင့် အတူတကွ ယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်မည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအား တည်ဆောက်ရန် ရည်မျှော်ခဲ့ကြသည်။

သို့ပါ၍ ငြိမ်းချမ်းသာယာသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်နိုင်ရန် အတွက် ပြည်ထောင်စု၏ မူရင်းပဋိညာဉ် ဖြစ်သည့် ပင်လုံစာချုပ်၊ ပင်လုံကတိကဝတ်နှင့် ပင်လုံမူတို့ကို ပြန်လည်အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြန်လည်ရေးဆွဲရမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအရ အုပ်ချုပ်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေစနစ် (Constitutionalism) ကို ကျင့်သုံးမည်။ လိုအပ်သော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်မည်။ ပြည်ထောင်စု၏အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံရန် လုပ်ဆောင်မည်။ ပြည်ထောင်စုလက္ခဏာ တည်ဆောက်ရေးဖြစ်သည့် အသွင်သဏ္ဍာန် လက္ခဏာတည်ဆောက်ရေးနှင့် အနှစ်သာရ လက္ခဏာတည်ဆောက်ရေးတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်မည်။ စုပေါင်း တည်ထောင်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စုကြီးအား စုပေါင်း ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် တင့်တယ်စေရမည်။

စံတန်ဖိုးများနှင့် ခိုင်မာသည့်မူဝါဒများကို လေးစားယုံကြည်လိုက်နာသော လွတ်လပ်၊ ငြိမ်းချမ်း၊ ကြီးပွား၊ တိုးတက်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုသစ်ကြီးကို ထုဆစ်ပုံဖော်ရန်အတွက် ဤပဋိညာဉ်ကြီးကို စုပေါင်း ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုကာ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် စုပေါင်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာအပ်ပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်
အစိတ်အပိုင်း (၂)
ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံ
၂၀၂၁ ခုနှစ်

Federal Democracy Charter
Part -2
Interim Constitutional Arrangements
2021

၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့မှ ၂၉ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သည့် ပထမအကြိမ်ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်များဖြင့် အတည်ပြုခဲ့သည်။

မာတိကာ

နိဒါန်း
အခန်း (၁) ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာအစီအမံ၏ ရည်ရွယ်ချက်
အခန်း (၂) ပြည်သူ့ညီလာခံ
အခန်း (၃) အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ
အခန်း (၄) ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ
အခန်း (၅) ကြားကာလ ဥပဒေပြုရေး
အခန်း (၆) ကြားကာလ အုပ်ချုပ်ရေး
အခန်း (၇) ကြားကာလ တရားစီရင်ရေး
အခန်း (၈) ပြည်နယ်/ ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး
အခန်း (၉) အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်မှု အစီအမံများ
အခန်း (၁၀) ပဋိညာဉ်အား ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း
အခန်း (၁၁) အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ (General Provisions)
အခန်း (၁၂) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ ကတိပြုချက်များ

နိဒါန်း

ပြည်ထောင်စုအတွင်း နေထိုင်ကြသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံအပါအဝင် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး တို့၏ ခိုင်မာသည့် လိုလားတောင့်တချက်မှာ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှု တို့ကိုအခြေခံသည့် ဒီမိုကရေစီရေး၊ တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ အာမခံချက် ပေးနိုင်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီး ပေါ်ပေါက်လာရေးပင် ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးပေါင်းစုံတို့၏ မွေးရာပါအခွင့်အရေးနှင့် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာတို့ကို လေးစားတန်ဖိုးထားသော စံတန်ဖိုးများ၊ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်ရေးအတွက် အခြေခံရမည့် အခြေခံမူများ၊ လမ်းညွှန်အခြေခံမူများ၊ အကောင်အထည် ဖော်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရေးလမ်းပြ မြေပုံတို့ကို ဤပဋိညာဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း (၁) တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည်။

ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးကို စုပေါင်း အင်အားဖြင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြမည့် သက်ဆိုင်ရာအင်အားစု အသီးသီးတို့ကလည်း သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ် ကတိပြုကြပြီး ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်အစိတ်အပိုင်း (၁) တွင် ဖော် ပြထားသည့် ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်များကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ရှေ့ဆက်သွားမည့် နိုင်ငံရေးလမ်းပြ မြေပုံအဆင့်ဆင့်အား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ကြားကာလတွင် အခြေခံ ရမည့် “ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံများ (Interim Constitutional Arrangements)” ကို ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း (၂) အဖြစ် အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။ ဤကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံများ၏ သက်တမ်းသည် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီး စတင်အသက်ဝင်သည့် အချိန်အထိ ဖြစ်သည်။

အခန်း (၁)
ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာအစီအမံ၏ ရည်ရွယ်ချက်

၁။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် မည်သည့်အာဏာရှင်စနစ်မဆိုအပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းရေးကို ဦးတည်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်သည်အထိ လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်၊

၂။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် မည်သည့်အာဏာရှင်စနစ်မဆို အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေးအတွက် ဘုံပန်းတိုင်တူ အင်အားစုအားလုံး ပါဝင်သော ပြည်သူ့ညီလာခံတစ်ရပ်ကို စတင်ခေါ်ယူ ကျင်းပရန်၊

၃။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း (၁) ပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် နိုင်ငံရေးလမ်းပြ မြေပုံ အဆင့်ဆင့်တို့ကို ဦးဆောင်အကောင်အထည်ဖော်မည့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီအား အတည်ပြု ဖွဲ့စည်းရန်၊

၄။ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီ၏ ညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်ဖြင့် ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းကာ ၎င်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရန်၊

၅။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကာလအတွက် လိုအပ်သောစုဖွဲ့မှုများကိုပြုလုပ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရန်၊

၆။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်မှု အစီအမံများ ရေးဆွဲရန်၊

အခန်း (၂)
ပြည်သူ့ညီလာခံ

ရည်ရွယ်ချက်

၇။ အာဏာရှင်စနစ်အပြီးတိုင်ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး အတွက် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများ စုပေါင်း၍ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် အာဏာရှင်စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် အသွင် ကူးပြောင်းမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး အတည်ပြုဆောင်ရွက်ရန် ဤပြည်သူ့ညီလာခံကို ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။

ညီလာခံဖွဲ့စည်းကျင်းပပုံ တာဝန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်

၈။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီသည် ပြည်သူ့ညီလာခံကို ဦးဆောင်ကျင်းပ ရမည်။ ပြည်သူ့ညီလာခံ အောင်မြင်စွာကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ပြည်သူ့ညီလာခံ ကျင်းပပုံ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကို ရေးဆွဲရမည်။

၉။ ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် အောက်ပါနယ်ပယ်များမှ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ကို သဘောတူ သော အစုအဖွဲ့များ၏ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်မည်။

(က) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ အပါအဝင် ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ

(ခ) နိုင်ငံရေးပါတီများ

(ဂ) သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်နှင့်လူနည်းစုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးတွင် ပါဝင်နေကြသော နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအပါအဝင် CDM လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုသပိတ် လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ

(ဃ) တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ

(င) ကြားကာလ ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ် ကိုယ်စားပြုနှင့် လူမျိုးအခြေပြု အဖွဲ့အစည်း/ကောင်စီများ

၁၀။ ဤပြည်သူ့ညီလာခံတွင် ပါဝင်သည့် အဖွဲ့ဝင်များသည် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအား တရားဝင် ကိုယ်စားပြုသူများဖြစ်၍ ပြည်သူ့ညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတိုင်း ရပ်တည်၍ ပူးပေါင်း အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရမည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ

၁၁။ ပြည်သူ့ညီလာခံသည် အောက်ပါတာဝန်နှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(က) လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တို့ကို အခြေခံသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သွားရန်အတွက် လမ်းညွှန် မှုများပေးရန်၊ မိတ်ဖက်များအဖြစ် တာဝန်ခွဲဝေမှု ပြုလုပ်သွားရန်။

(ခ) နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် အာဏာရှင်စနစ် တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများ ကို ဆွေးနွေးအတည်ပြုရန်။

(ဂ) အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (ယာယီ)မှ သဘောတူတင်သွင်းသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ကို ဆွေးနွေးအတည်ပြုရန်။

(ဃ) ပြည်သူ့ညီလာခံတက်ရောက်သည့် အင်အားစုအားလုံးမှ ကိုယ်စားပြုပါဝင်သော အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီအားဖွဲ့စည်းရန်။

(င) အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရကို အတည်ပြုပေးရန်။

(စ) ပြည်သူ့ညီလာခံသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီနှင့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) တို့၏ မူဝါဒများကို သုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုပေးခြင်း၊ အဓိက လုပ်ဆောင်သွားမည့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များကို ချမှတ်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်။

(ဆ) ပြည်သူ့ညီလာခံသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက ဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီ၊ ကောင်စီ၊ ကော်မရှင်များကို အတည်ပြုပေးရန်။

(ဇ) အသွင်ကူးပြောင်းမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆွေးနွေးအတည်ပြုရန်။

(ဈ) အသွင်ကူးပြောင်းရေး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်ပြုရန်။

(ည) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှ ချမှတ်ပြီး ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် အတည်ပြုရန်

၁၂။ ညီလာခံကျင်းပခြင်း

(က) ပြည်သူ့ညီလာခံအား (၆) လ တစ်ကြိမ် ကျင်းပရမည်။

(ခ) လိုအပ်ပါက အရေးပေါ် ညီလာခံအားလည်း ကျင်းပနိုင်သည်။

(ဂ) ညီလာခံ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းတက်ရောက်မှသာလျှင် ညီလာခံ အထမြောက်သည်။ ပုံမှန်ညီလာခံများတွင် မမျှော်လင့်ထားသည့် အကြောင်းတစ်စုံ တစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခြေအနေများနှင့် အရေးပေါ် ညီလာခံများတွင် ညီလာခံ အထမြောက်မှုကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီက ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

၁၃။ ညီလာခံတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

(က) လုံလောက်သော ဘုံသဘောတူညီမှု (Sufficient Consensus) ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရမည်။

အခန်း (၃)
အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ

ရည်ရွယ်ချက်

၁၄။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(က) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် နိုင်ငံရေးလမ်းပြ မြေပုံများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဦးဆောင်ရန်၊

(ခ) ပြည်သူ့ညီလာခံက ချမှတ်လိုက်သောမူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာများကို တာဝန်ခံ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြည်သူ့ညီလာခံတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား ညှိနှိုင်း လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် မူဝါဒရေးရာများအား စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် ကြီးကြပ်မှုပေးရန်

(ဂ) စစ်အာဏာရှင် ချုပ်ငြိမ်းရေး၊ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး အတွက် ဘုံပန်းတိုင်တူသော အင်အားစုများအားလုံးကို စုစည်းနိုင်ရန်နှင့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်နှင့်အညီ မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် အင်အားစုအားလုံး ပါဝင်လာနိုင်ရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ပေးရန်။

ဖွဲ့စည်းပုံ

၁၅။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီကို အောက်ပါအစုအဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

(က) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ အပါအဝင် ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ

(ခ) နိုင်ငံရေးပါတီများ

(ဂ) သမဂ္ဂများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်နှင့်လူနည်းစုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးတွင် ပါဝင်နေကြသော နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအပါအဝင် CDM လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုသပိတ် လှုပ်ရှားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ

(ဃ) တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ

(င) ကြားကာလ ပြည်နယ်/ ဖက်ဒရယ်ယူနစ်/လူမျိုး ကိုယ်စားပြု အဖွဲ့အစည်း/ ေ

ကာင်စီများ

၁၆။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီတွင်း၌ သဘာပတိအဖွဲ့၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ တို့ကို သင့်လျော်သော လူဦးရေဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ

၁၇။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

(က) ပြည်သူ့ညီလာခံက အပြီးသတ်အတည်ပြုမည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ကို ဦးဆောင် ရေးဆွဲရန်၊

(ခ) အာဏာရှင်စနစ် ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ဘုံပန်းတိုင်တူ အင်အားစုများအားလုံး လက်တွေ့ ပူးပေါင်းပါဝင်လာရေးအတွက် စည်းရုံးစုစည်းရန် နှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရန်၊

(ဂ) ပြည်သူ့ညီလာခံ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား ကာလများတွင် ညီလာခံအား တာဝန်ခံ၍ မူဝါဒရေးရာကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးချမှတ်ရန်၊

(ဃ) စစ်အာဏာရှင်စနစ် အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ်မှန်သမျှ ပပျောက်ရေး၊ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး အတွက် မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲချမှတ်ရန်၊

(င) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်နှင့်အညီ ချမှတ်အတည်ပြုထားသော မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပျက်ပြယ်ပြီးဖြစ်သည့် အခြေခံပေါ်မူတည်၍ မူဝါဒဆိုင်ရာ ဦးဆောင်မှု ပေးရန်၊ ကြီးကြပ်ထိန်းကျောင်းရန်နှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရန်၊

(စ) အသွင်ကူးပြောင်းမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများကို ဆွေးနွေးချမှတ်၍ ပြည်သူ့ညီလာခံသို့ တင်ပြကာ အတည်ပြုချက်ရယူရန်၊

(ဆ) အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (မူကြမ်း) ရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဦးဆောင်ရန်နှင့် အဆိုပါမူကြမ်းကို ပြည်သူ့ညီလာခံ၌ အတည်ပြုချက် ရယူရန်၊

(ဇ) ပြည်သူ့ညီလာခံသို့ တင်ပြကာ အတည်ပြုချက်ရယူထားသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဦးဆောင်ရန်၊

(ဈ) အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီသည် ပြည်သူ့ညီလာခံကို တာဝန်ခံ

ရမည်။

(ည) အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ အစည်းအဝေးများတွင် ဆွေးနွေးမည့် အကြောင်းအရာအလိုက် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီး များကို ဖိတ်ကြားနိုင်သည်။

(ဋ) အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီသည် လုပ်ငန်းများထိရောက် အောင်မြင် စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် နည်းပညာအထောက်အကူပြု အဖွဲ့များကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။

ကော်မတီ၊ ကော်မရှင်များ နှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ

၁၈။ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို ဖော်ဆောင်ရေးအတွက် လိုအပ်မည့် ကဏ္ဍ အလိုက် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများအပြင် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG) ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။ ထိုသို့ဖွဲ့စည်းရာတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ နှင့်အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ တို့မှ အမည်စာရင်း တင်သွင်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် ကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်သည့် ပေါင်းစပ်ညှိ နှိုင်းရေး ကော်မတီများ၊ ကော်မရှင်များနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ (Joint Coordination Committees, Commissions and Working Groups) စသည်တို့ကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းနိုင် သည်။

၁၉။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် ကော်မတီ၊ ကော်မရှင်များ နှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ သည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ ရေးဆွဲပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီတွင် ဆွေးနွေး အတည်ပြုချက်ရယူရမည်။ ကော်မတီ၊ ကော်မရှင်များသည် သက်ဆိုင်ရာ နည်းပညာ အထောက်အကူပြုအဖွဲ့များကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ အတည်ပြုချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးအပ် နိုင်သည်။

အခန်း(၄)
ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ

၂၀။ ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် ဤပဋိညာဉ်ပါ နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်များ၊ ဦးတည်ချက်များနှင့် နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၁။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှ ချမှတ်ထားသော ရေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် မိတ်ဖက်နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်တွဲ လုပ်ဆောင် ရမည်။

၂၂။ အာဏာရှင်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး အတွက် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီမှ ဦးဆောင်ရေးဆွဲထားသော မဟာဗျူဟာများနှင့်အညီ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရက မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(က) ပဋိညာဉ်ပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံတို့နှင့်အညီ □ ကားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ် များကို ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

(ခ) စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် အာဏာရှင်စနစ်မှန်သမျှ ပပျောက်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံခြားရေးနှင့် သံတမန်ရေး၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး စသည့် နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၃။ နိုင်ငံရေး

(က) ပြည်သူလူထုကို အကြမ်းဖက် ဖိနှိပ်လျက်ရှိသည့် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရားများကို ချိန့်ရပ်တန့်စေပြီး၊ ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်း၏ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်မှုများ ခိုင်မာအားကောင်း စေရန် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မည်။

(ခ) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်ရေးအတွက် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (NUCC) ၏ မူဝါဒရေးရာ ဦးဆောင်မှုနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်မည်။

(ဂ) ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးကို ဖိနှိပ်သော ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ပယ်ဖျက်နိုင်ရန်၊ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်သော ဥပဒေကြမ်းများကို ရေးဆွဲအဆိုပြု၍ ကြားကာလဥပဒေပြုရေး အခန်း (၅) နှင့်အညီ အတည်ပြု ချက်ရယူပြီး ပြည်သူတို့၏ လုံခြုံရေး နှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးတို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်မည်။

(ဃ) အကြမ်းမဖက် ပြည်သူ့အာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု (Civil Disobedience Movement) အပါအဝင် လူထုလှုပ်ရှားမှုများ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေ စေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ကူညီပံ့ပိုးမှု၊ စည်းရုံးမှု၊ စုစည်းမှု၊ ညှိနှိုင်းမှု၊ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုများဖြင့် ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော်မည်။

(င) အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ အကြမ်းဖက်ယန္တရားကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည့် စီးပွားရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များကို လျော့ပါးချိနဲ့စေရန် ပြည်တွင်းပြည်ပ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုအား ထောက်ခံသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်မည်။

(စ) ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များကို အလျင်အမြန် ရောက်ရှိရန်ဆောင်ရွက်သော မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် လိုအပ်သော စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးလိုအပ်ချက်များကို ပြည်တွင်းပြည်ပရှိ မြန်မာ့ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုအား ထောက်ခံသော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ ပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်မည်။

(ဆ) နိုင်ငံတကာဖိုရမ်များ၊ အစည်းအဝေးများအားလုံးတွင် စစ်အုပ်စုအား အသိအမှတ် မပြုရေးကို မြန်မာ့ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ အရေးလှုပ်ရှားမှုအား ထောက်ခံသော အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်။

၂၄။ နိုင်ငံခြားရေး

(က) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ အစိုးရ များမှ အသိအမှတ်ပြုရေး၊ ထောက်ခံရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ခ) နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒအရ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အစိုးရများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ ကြားကာလအမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရအား နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုလာ စေရေး ဆော

င်ရွက်မည်။

(ဂ) နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့်အညီ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ ပြည်သူ လူထုအား အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းများအား လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်မည်။

(ဃ) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုအား ထောက်ခံသော မိတ်ဖက်နိုင်ငံများနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များ ကို ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မည်။

(င) အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုအား နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက ထိရောက်စွာ ပိတ်ဆို့အရေးယူနိုင်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာတရားရုံးများတွင် တရားစွဲဆိုအရေးယူနိုင် ရေးအတွက် သံတမန်နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်။

၂၅။ စီးပွားရေး

(က) အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည့် စီးပွားရေးနှင့်ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များကို လျှော့ပါးချိန့်သွားစေရန် နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ ကို လိုက်နာ၍ တာဝန်ခံမှု၊ တာဝန်ယူမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ပြည်တွင်း ပြည်ပရှိ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မည်။

(ခ) ပြည်သူလူထု၏ အခြေခံစီးပွားရေးကောင်းမွန်လာစေရန်၊ ငွေကြေးစီးဆင်း လည်ပတ်မှု အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန်နှင့် ငွေကြေးလိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ဆောင် ရွက်မည်။

(ဂ) အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ လုပ်ရပ်များကြောင့် ပြည်သူလူထုအပေါ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာ မည့် စီးပွားရေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေးနှင့် ဖြေလျှော့ပေး နိုင်ရေးတို့အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်မည်။

(ဃ) ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးကာလနှင့် ကိုက်ညီသည့် စီးပွား ရေး မူဝါဒရေးဆွဲရန် စတင်ဆောင်ရွက်မည်။

၂၆။ လူမှုရေး

(က) အာဏာရှင်စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် ပါဝင်လာခဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် အာဏာရှင်စနစ်၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စစ်ရေးအရဖိနှိပ်ရက်စက်ခြင်းတို့ကြောင့် နိုင်ငံတကာတွင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံတို့အား မြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ် ပြန်လည်လျှောက်ထားလိုပါက အဆင်ပြေချောမွေ့စေရေး ဆောင်ရွက်ပေးရ

မည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အမြဲတမ်းနေထိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ အစီအမံများကိုလည်း စီစဥ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

(ခ) အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု၏ ဖိနှိပ်အကြမ်းဖက်မှုများကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာရသူများ၊ လူမှုစီးပွားနှင့် ဘဝရပ်တည်မှု ထိခိုက်ရသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ပေးနိုင်ရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၊ နိုင်ငံတကာအကူအညီ ပေးရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်။

(ဂ) လက်လုပ်လက်စား အခြေခံလူတန်းစားများ၏ စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေစေရေး အတွက် တတ်နိုင်သမျှ စီစဥ်ဆောင်ရွက်မည်။

(ဃ) နိုင်ငံတကာသို့ ရောက်ရှိနေကြသည့် အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်များ၏ နည်းပညာပံ့ပိုးမှုများအား ရယူနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၇။ လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး

(က) ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီနှင့်ညှိနှိုင်း၍ ပြည်သူ့လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊ ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေးတို့အတွက် အမျိုးသားအဆင့် ကာကွယ်ရေး အစီအမံ များကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

(ခ) ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ပြည်သူများ ၏ လုံခြုံရေးကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး အစီအမံကို အမြန်ဆုံး ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူများအားကာကွယ်ရန် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအစီအမံကို ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ပြည်နယ်အတွင်း အခြေစိုက်လှုပ်ရှားနေသည့် တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုရင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

အခန်း (၅)
ကြားကာလ ဥပဒေပြုရေး

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုရေး

၂၈။ ကြားကာလအတွက် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ ဥပဒေပြုရေးအာဏာသည် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်ခံရပြီး အကြမ်းဖက် အာဏာသိမ်း စစ်အုပ်စုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုသော ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၌ တည်သည်။

၂၉။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး "ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်" ကို လက်ခံသဘောတူ၍ ပူးပေါင်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် သဘောတူညီသော၊ အကြမ်းဖက်အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုသော ပြည်ထောင်စုအဆင့် ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

၃၀။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ ကြားကာလ ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် "ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်" ပါ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံတို့နှင့်အညီ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီက ချမှတ်ထားသော မူဝါဒနှင့်မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သောဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပေး ရမည်။

၃၁။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ဥပဒေပြုရေးကိစ္စရပ်များကို ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်အရ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက ချမှတ်ရေးဆွဲထား သော မဟာဗျူဟာမူဘောင်များနှင့်အညီ မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသဘော တူညီချက် ရယူ၍ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃၂။ ဤပဋိညာဉ်နှင့်အညီ နိုင်ငံရေးလမ်းပြမြေပုံနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေပြုရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကို ခေါ်ယူကျင်းပနိုင်သည်။

၃၃။ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးကို ဖိနှိပ်သော ဥပဒေများအား ပြင်ဆင်၊ ပယ်ဖျက်၍ အခြေခံ လူ့အခွင့် အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်သည့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရမည်။

အခန်း (၆)
ကြားကာလ အုပ်ချုပ်ရေး

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး

၃၄။ ကြားကာလအုပ်ချုပ်ရေးကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

၃၅။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ကြားကာလအမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းရာတွင်အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ ညှိနှိုင်းသဘော တူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

၃၆။ နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတများသည် နိုင်ငံတော်ကို ကိုယ်စားပြုသော နိုင်ငံ့ဥသျှောင် အကြီးအကဲများဖြစ်သည်။

၃၇။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်သည် ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့၏ အကြီး အကဲဖြစ်သည်။

၃၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ကြားကာလအမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီနှင့် ပြည်သူ့ညီလာခံအား တာဝန်ခံရမည်။

၃၉။ ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့အား အောက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။

(က) နိုင်ငံတော်သမ္မတ

(ခ) နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်

(ဂ) ဒုတိယသမ္မတ (၁)

(ဃ) ဒုတိယသမ္မတ (၂)

(င) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်

(စ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ နှင့် ဒုတိယဝန်ကြီးများ

(ဆ) ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်

(ဇ) ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်

၄၀။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ပါ နိုင်ငံရေး လမ်းပြမြေပုံ နှင့် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ဖက် ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်နှင့်အညီ ရေးဆွဲထားသော မဟာဗျူဟာအရ အမျိုးသားညီညွ တ်ရေးအစိုးရကို အကြံပေးရမည်။

၄၁။ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် ကြားကာလအမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ၏ သက်တမ်းနှင့်အညီ ဖြစ်သည်။

၄၂။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးချုပ်သည် ပဋိညာဉ်ပါ ဦးတည်ချက်များနှင့် ကြားကာလ အ မျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များကို ရေးဆွဲအကော င် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းလျက် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်များအားလည်းကောင်း တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပေးအ ပ်နိုင်သည်။

၄၃။ ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရသည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတို င်ပင်ခံ ကောင်စီနှင့်ညှိနှိုင်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ကြားကာလ အုပ်ချုပ်ရေး စီမံချက်ကို ေ ရးဆွဲအတည်ပြု ပြဌာန်းနိုင်သည်။

၄၄။ ပြည်သူ့ညီလာခံက တရားဝင်အတည်ပြုပေးထားသည့် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီ၏ မူဝါဒများနှင့်အညီ ကြားကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကဏ္ဍ အလိုက် ကော်မတီနှင့် ကော်မရှင်များကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးများက ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းပေးပြီး (Facilitate) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေး ပါတီများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အခြားပါဝင်သင့် ပါဝင်ထိုက်သူများဖြင့် လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းရမည်။

၄၅။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိလျှင် ဒုတိယသမ္မတ (၁) က နိုင်ငံတော် သမ္မတ ကိုယ်စား တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည်။ ဒုတိယသမ္မတ (၁) သည် နို င်ငံတော်သမ္မတ တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိလျှင် ဒုတိယသမ္မတ (၂) က ယာယီသမ္မ

အခန်း (၇)
ကြားကာလ တရားစီရင်ရေး

၄၆။ ကြားကာလအတွင်း တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတွင် ရှိရင်းစွဲ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ နယ်မြေများတွင် ၎င်းတို့၏ တရားစီရင်ရေး စနစ်သည် တရားဝင်ဖြစ်သည်။

၄၇။ ကြားကာလအတွင်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ တရားစီရင်မှုအာဏာသည် "အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ" က အသိအမှတ်ပြုထားသော အရပ်ဘက် တရားရုံးများတွင် လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ နယ်မြေများအတွင်း ဖွဲ့စည်း တည်ရှိထားရှိသည့် အဆင့်ဆင့်သော အရပ်ဘက် တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင်လည်းကောင်း တည်ရှိရမည်။ တရားစီရင်ရေးအာဏာကို အဆိုပါ တရားရုံးများနှင့် တရားရေး စနစ်များတွင် ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့်ရှိပြီး လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော တရားစီရင်ရေးစနစ်ဖြစ်ရမည်။

၄၈။ ပြည်နယ်/ဖယ်ဒရယ်ယူနစ်များ[1]အတွင်း တရားစီရင်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားမှု များအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ပါက ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက တရားရေး ဆိုင်ရာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီကို သက်ဆိုင်ရာဒေသများမှ တရားစီရင်ခွင့် အာဏာပိုင်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းပေး ရမည်။

၄၉။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ဖက်ဒရယ်ပြည်နယ်များနှင့် ဖက်ဒရယ်ယူနစ်ရှိ တရားသူကြီး များသည် လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး တရားဥပဒေကိုသာ တာဝန်ခံ ရမည်။ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် မဆန့်ကျင်သော ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများကိုလည်း လေးစား လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။

[1]ယခုလက်ရှိဖြစ်တည်နေသော နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအခြေအနေအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အပိုင်းအခြားများကို ကြားကာလအတွင်းတွင် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

၅၀။ ကြားကာလ တရားသူကြီးများအား တင်ကူးကြံရွယ်ချက်ကြောင့်သော်လည်းေကာင်း၊ အဂတိကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဥပဒေချိုးဖောက်ခြင်းမှတစ်ပါး ၎င်းတို့၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး အရေးယူ တရားစွဲဆိုခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်စေရမည်။

၅၁။ ကြားကာလအတွင်း တရားရုံးတစ်ခု၏ အမိန့်တစ်ရပ် (သို့) ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သက်ဆိုင်သူ အားလုံးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားအားလုံးအပေါ် စည်းနှောင်မှုရှိရမည်။

အခန်း (၈)
ပြည်နယ်/ ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များ၏ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး

၅၂။ ဤပဋိညာဉ်ပါ ဖက်ဒရယ်တည်ဆောက်မှု အခြေခံဖြင့် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များ၏ ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့်အရ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ် ယူနစ်များ၏ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး ယန္တရားများကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။

၅၃။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များအကြား ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မည်။

အခန်း (၉)
အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ ပြင်ဆင်မှု အစီအမံများ

၅၄။ ကြားကာလမှာပင် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်း အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်မည်။

၅၅။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ တွင် ကနဦးအတည်ပြု၍ ပြည်သူ့ ညီလာခံသို့ တင်ပြအတည်ပြုမည်။

၅၆။ ကြားကာလလွန်မြောက်သည်နှင့် အင်အားစုအသီးသီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ပါဝင်သော အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (Transitional National Unity Government – TNUG) ကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက အသွင်ကူးပြောင်း ရေးကာလဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းပေးရမည်။

၅၇။ တဆက်တည်းမှာပင် ကြားကာလအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရက အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရကို လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်လွှဲပြောင်းအပ်နှင်းရမည်။

၅၈။ ဖော်ပြပါပုဒ်မ ၅၆ နှင့် ၅၇ ကို ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် ဆောင်ရွက်ပြီးစီးအတည်ပြုပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ် အစိတ်အပိုင်း (၂) ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံကို ဖျက်သိမ်းပြီးကြောင်း အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီက ကြေညာရမည်။

အခန်း (၁၀)
ပဋိညာဉ်အား ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း

၅၉။ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေများနှင့်အညီ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အစီအမံအား ပြင်ဆင်လိုပါက အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပြီး ပြည်သူ့ညီလာခံသို့ တင်သွင်းအတည်ပြုချက် ရယူရမည်။

အခန်း (၁၁)
အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ (General Provisions)

၆၀။ ဤဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ် အစိတ်အပိုင်း (၂) ၏ သက်တမ်းသည် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီး စတင် အသက်ဝင်သည့် အချိန်အထိ ဖြစ်သည်။

၆၁။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့မှစ၍ အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေ၊ ညွှန်ကြားချက် နှင့် အမိန့်များ အားလုံးသည် တရားဝင်ခြင်းမရှိကြောင်း အမိန့်ထုတ်ပြန်ရမည်။

၆၂။ ဤဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်ကို ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိသေးမီ ကာလအတွင်း ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ဥပဒေ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လက်စွဲများသည် ဤဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါက အတည်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ဤပဋိညာဉ်နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသော ဥပဒေ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက် နှင့် လက်စွဲများကို အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီက ချမှတ်ရေးဆွဲထားသော မဟာဗျူဟာ မူဘောင်များ နှင့်အညီ မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း သဘောတူညီချက်ဖြင့် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

၆၃။ ဤပဋိညာဉ်ပါ ဦးတည်ချက်၊ မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နေချိန်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများကြောင့် မဟာဗျူဟာလုပ်ငန်းစဉ်များကို မဖြစ်မနေ ထပ်မံပေါင်းစပ်ချမှတ်ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်လာပါက အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီက တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် သက်ဆိုင်ရာ အစုအဖွဲ့ကို ရေးဆွဲစေပြီး ပြည်သူ့ညီလာခံတွင် အတည်ပြုသွားရန်ဖြစ်သည်။

၆၄။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းတိုင်းသည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီကို တာဝန်ခံရမည်။

အခန်း (၁၂)
ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ ကတိပြုချက်များ

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ကြားကာလ အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ကြားကာလတွင် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်သည့် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ပဋိညာဉ် အစိတ်အပိုင်း(၁)ပါ ပြည်ထောင်စု မျှော်ရည်ချက်၊ စံတန်ဖိုး၊ ဦးတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ နိုင်ငံရေး လမ်းပြမြေပုံများနှင့် ပဋိညာဉ်အစိတ်အပိုင်း (၂)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှု၊ စုပေါင်းတာဝန်ခံမှုတို့ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားပါမည်ဟု သဘောတူအတည်ပြု (ratify) ကြပါသည်။

ဤပဋိညာဉ်ကို သဘောတူအတည်ပြုထားကြသော အစုအဖွဲ့အားလုံးသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ကတိပြုအပ်ပါသည်။

Federal Democracy Charter

Part - I

Declaration of the Federal Democratic Union

2021

This Charter was declared on 31 March 2021. This Charter was ratified by the First People's Assembly which was convened on 27-29 January 2022.

Table of content

Preamble			
Chapter 1	Goals and Objectives		
Chapter 2	Members of the Charter		
Chapter 3	The Road Map		
Chapter 4	Drafting the Constitution of the Federal Democratic Union		
	Section I The Union Vision and Values		
	Section II	The Guiding Principles for Building the Federal Democratic Union	
	Section III	The Foundational Policies for Building the Federal Democratic Union	
Chapter 5	Pledge		
Conclusion			

Federal Democracy Charter
Preamble

The ethnic nationalities, which historically existed as separate and independent entities, had collaboratively sought independence and built the Federal Democratic Union together. However, given that the constitutions adopted since independence, namely the 1947 Constitution, 1974 Constitution, and 2008 Constitution, failed to fully deliver the promises of democracy, national equality and self-determinations–the rights specified in the Panglong Agreement–the country has been suffering prolonged civil war for more than 70 years, and the people have suffered the woes of military dictatorship and one-party dictatorship which followed multiple military coups.

The 1974 Constitution, drafted and adopted by the military junta with the purpose of establishing one-party dictatorship, was abolished by the 8888 Uprising. Also, the 2008 Constitution, adopted without the consent of the people for the purpose of prolonging military dictatorship, was repealed by the mass movement waged since the beginning on February 1, 2021, against the military coup. The military coup itself spells an end to the 2008 Constitution since the coup breached the constitution the military had created.

The military took advantage of some errors in the electoral rolls of 2020 Elections and staged the coup and on that very day -- February 1, 2021 -- the people responded with different types of non-violent mass activities across the Union. Youths, women, civil service personnel, workers and labor unions, CSOs including women organizations, strike committees, various nationalities, others from all walks of life and political parties that reject the coup launched massive strikes and initiated the Civil Disobedience Movement and established the Committee Representing the Pyidaungsu Hluttaw (Union Parliament).

We believe that the eradication of military dictatorship can only be achieved if all elements collaborating in the movement against the military coup are organized into a single force under the collective leadership of all revolutionary stakeholders.

We also believe that a constitution which guarantees democracy, national equality and self-determination can be adopted and a strong federal democratic union established when all types of dictatorship, including military dictatorship, are uprooted.

The entities which agree and accept this charter, embracing the specified values, will work for eradication of dictatorship and establishment of the Federal Democratic Union step by step. It is pledged that the Federal Democratic Union will be established based on the political road map, the guiding principles and policies for drafting the constitution. This charter is endorsed and adopted with the strong belief that the collective implementation resulting from the collective leadership of those who agree and accept the charter will generate the synergy that would convey us to the envisioned destiny.

Chapter 1
Goals and Objectives

The military coup group, which staged the coup, ignoring the people's aspirations for federal and democratic rights, is committing nation-wide terrorist acts. In this situation, it is necessary to convene a People's Assembly and form the National Unity Government, which are vested with power by entities representing the people. It is intended that those entities which ratify this charter are to collectively pledge to work, with the leadership of those organizations representing the people resisting the dictatorship in accord with the road map stipulated in Chapter Three, for restoration of stability and for development of a new federal constitution for the betterment of the future state and emergence of genuine civilian government based on the constitution. In addition, the members of this charter aim at undertaking the following tasks in order to end the conflicts within the union and their root causes, to achieve the people's cooperation and to develop a Federal Democratic Union of mutual respect, amicability and unity based on the values of democracy, freedom, equality and justice:

1. To eradicate all sorts of dictatorship, including military dictatorship;
2. To completely abrogate the 2008 Constitution;
3.To build the Federal Democratic Union; and
4. To develop a people's civilian government.

Chapter 2
Members of the Charter

The following categories of groups have cooperated in order to collectively deliver the goals and objectives specified in this charter:

1. The elected members of parliament including CRPH;
2. The political parties;
3. The civil society organizations, including unions, women, youths and minorities concerned groups, the CDM organizations against dictatorship, and mass movement strike organizations;
4. The Ethnic Resistance Organizations; and
5. The Interim State/Federal unit representative and Ethnic-based organizations/council

Chapter 3
The Road Map

1. To mobilize, encourage and support the mass movements, including CDM, in order to completely end the military coup and to eradicate all sorts of dictatorship, including military dictatorship, so that the Federal Democratic Union could be established
2. To cooperate in respective sectors through the formation of committees representing parliaments with the elected members of parliaments
3. To develop a platform where allied political parties, Ethnic Resistance Organizations, the civil society organizations including unions, women, youths and minorities concerned groups shall collaborate to deliberate political agreements and implement the action plan
4. To draft and ratify the Federal Democracy Charter
5. To form the Interim National Unity Government, legislative and judiciary institutions in accordance with this Charter
6. To call a People's Assembly with the participation of all forces with common goals of the ultimate end of dictatorship and establishment of the Federal Democratic Union

7. To develop the strategy to end dictatorship, to abrogate the 2008 Constitution and to establish federal democratic union
8. To draft a Transitional Constitution
9. To form a Transitional Government
10. To draft and endorse the Federal Democratic Constitution by convening the Constitutional Assembly
11. To ratify the Federal Democratic Constitution endorsed by the Constitutional Assembly by holding a referendum and holding elections
12. To form legislative, executive and judiciary bodies as per the ratified Federal Democratic Constitution and to practice constitutionalism

Chapter 4
Drafting the Constitution of the Federal Democratic Union

The Constitution essential for building the Federal Democratic Union is to be drafted in accordance with the following guiding principles based on this Charter.

Section I: The Union Vision and Values
Section II: The Guiding Principles for Building the Federal Democratic Union
Section III: The Foundational Policies for Building the Federal Democratic Union

Section I
The Union Vision and Values

Union Vision

The peaceful Federal Democratic Union, which guarantees freedom, justice, and equality, shall be established.

The Union Values

The following values shall be embodied in building the union:

1. Fundamental Human Rights;
2. Democratic Rights;
3. Minority Rights;
4. Equality and Self Determination;
5. Collective Leadership;
6. Pluralism, Mutual Respect and Mutual Recognition;
7. Unity in Diversity;
8. Gender Equality; and
9. Non-Discrimination (race, religion, language, literature, culture, gender, differently abled, sexual orientation)

Section II
The Guiding Principles for Building the Federal Democratic Union

1. The constituting states of the union and people in those states are the original sources of the sovereignty.
2. The Federal Democratic Union is constituted with the member states which retain the full rights of equality and self-determination. All constituting states (all federal units) of the union are politically equal.
3. The constituting states of the union retain rights to draft and ratify respective state constitutions.

4. The power sharing, revenue sharing and fiscal federalism shall be practiced. In doing so, the "subsidiarity principle" that is the essence of power sharing shall be extended to the government closest to the people.
5. All federal security and defense forces shall be under the command of the democratically elected civilian government. The principle of human security shall be practiced.

Section III
The Foundational Policies for Building the Federal Democratic Union

The Form of the Union

1. The Federal Democratic Union imbued with the characteristics of federal ism and committed to practicing full democratic rights, equality and self-de termination shall be established.
2. The Federal Democratic Union is constituted with members states which fully retain democracy, equality and self-determination.
3. Every constituting state of the union retains separate legislative, executive and judicial powers.

The Sovereignty of the Union

4. The member states of the Union and people in these states are the original owners of sovereignty.
5. The three pillars of the sovereignty of the Federal Democratic Union— leg islative, executive and judiciary powers — are exercised independently and provide oversight to each other.
6. The sovereignty of the Federal Democratic Union is divided between the union and the constituting states. In order to implement division of powers between the union and the constituting states systematically, the union powers, the state powers and concurrent powers shall be specified. Only those powers necessary to maintain the common interests of all the constituting states of the federal union shall be vested in the union. The residual powers, not specified as union powers, state powers or concurrent powers, shall be vested in the constituting states.

Legislation of the Union

7. The federal legislature shall be comprised of Federal Upper House and Federal Lower House of equal status. The Upper House shall be constituted with equal number of representatives nominated by respective states. The Lower House shall be constituted with representatives elected based either on townships or on populations. The bicameral legislature shall make the union laws.

The Executive of the Union

8. The executive of the federal union shall be the parliamentary system led by the Prime Minister. The Prime Minister-led cabinet shall be compliment ed with Union Chancellor or Union President.

The Judiciary of the Union and the Constitutional Court

9. The Federal Union Supreme Court and the Federal Courts at different levels are to be formed in order to practice federal judicial power. The federal legislature shall vet and approve the appointment of the Chief Justice of the federal union nominated by the President of the Federal Union.
10. An independent constitutional court shall be formed to settle disputes between the federal union and the states or among the states.
11. The federal constitution is the supreme law of the union.

The Constitutions of the States

12. The constituting states of the union shall retain rights to draft and ratify their own constitutions.
13. The state's constitution shall clearly and precisely specify the powers in the state level as well as the list of taxation it may collect.
14. The political, social, economic, cultural and customary rights of every ethnic nationality within the states shall be preserved and promoted.
15. The official language of each state shall be adopted by each respective state as appropriate.

Independent Commissions

16. The federal union shall form the following independent commissions. In ad dition, other commissions shall also be formed as necessary.
    a. Anti-Corruption Commission
    b. Election Commission
    c. Human Rights and Anti-Discrimination Commission
    d. Right to Information Commission
    e. Commission on Gender-based Violence and Domestic Violence
    f. Transitional Justice and Reconciliation Commission
    g. Commission for Protecting and Preserving the Minority Rights
    h. Commission for the Resettlement of Displaced People
    i. Women Rights Commission
    j. Child Rights Commission
    k. Labor and Farmer Rights Commission
    l. Farmer and Land Rights Commission
    m. Rights of the Differently Abled Commission
    n. Youth Affairs Commission
    o. Gender Equality Commission

Politics and Religion

17. The federal union shall practice secularism.

Fiscal Federalism

18. The list of taxation between federal government and state governments are to be precisely and systematically specified. The taxation mechanism of the union and those of states are to be established separately.
19. The Fiscal Management and Sharing Laws between the union and states are to be stipulated. The equitable fiscal distribution policy shall be adopted to practice equitable development of the constituting states.

Land and Natural Resources

20. The law on the land and natural resources management and sharing between federal union and constituting states shall be drafted and enacted.

21. The original owner of all of land and natural resources within each state is the people of that state. The state shall have the right to independently manage the exploration, extraction, trading, preservation, and protection of the natural resources within the state.

22. The respective states in the federal union shall retain the right to manage and benefit the revenue earned from natural resources.

23. The extraction and production of natural resources shall require obtaining the consent of the people of the respective local communities and, in addition, shall deliver direct benefit to the development of the area. Separate taxes shall be collected, and a fund program shall be developed and enacted to remedy the negative impacts to the communities and natural environment and the damages to the ecosystem due to the extraction of natural resources.

Fundamental Rights

24. Everyone residing in the union shall fully enjoy fundamental human rights.

25. Every ethnic nationality born in the union shall fully enjoy individual rights as an individual and collective rights which respective ethnic nationalities are entitled to.

26. Every citizen of the union shall fully enjoy Fundamental Rights of Citizens and Cultural Self-Determination.

27. Every citizen of the union shall fully enjoy fundamental individual rights regardless of race, religion, gender, differently abled, and sexual orientation.

Economic, Social and Cultural Rights

Economic Rights

28. Every citizen of the union shall have rights to own, transfer, liquidate and inherit all rightly acquired assets.

29. Any citizen's property rights shall be revoked legally only for public interest. The confiscation shall be conducted only after the balancing it against the public interest benefits and only with the decent compensation.

30. Every citizen of the union is entitled to choose work and right to work re gardless of their birthplace, religion, class, gender, differently abled, color, race or age.
31. Every citizen of the union is entitled to conduct economic activities freely for their livelihoods and to establish economic institutions freely.
32. In practicing the above mentioned right as per article 31, the economic policies and plans of the union, state security, public interest and health shall not be compromised.
33. Every citizen of the union is entitled to freedom of innovation and to intel lectual property rights in accord with the laws.
34. A particular social group shall inherently be entitled to preserve, utilize, manage, and transfer the ancestral natural heritage, cultural heritage and customary technical heritage.
35. The migration and movement of a citizen from the home state to another state for the purpose of settlement or economic activities shall be subject to the respective states' laws and regulations.
36. The union powers, the state powers and concurrent powers on foreign in vestment shall be stipulated. The residual powers shall remain with the states.

Social Rights

37. Every citizen of the Federal Democratic Union shall have rights to:
    a. Freedom of education;
    b. Freedom of choice in higher education, technical know-how and vocational education; and
    c. Access to free and compulsory basic education.

38. Ethnic nationalities' mother tongue-based education shall be implemented in accordance with the self-determination of the federal unit. Federal democratic education shall be practiced.
39. The rights to establishment of private schools, universities, and science and vocational schools in accord with the laws shall be guaranteed.
40. Every citizen of the Federal Union shall be entitled to free basic health care. The federal health care system shall be developed and practiced.
41. Everyone living in the union shall be equally entitled to social rights.

Press Freedom

42. The independence of Press and its right to access and disseminate information shall be protected.

Cultural Rights

43. Ethnic nationalities' collective rights such as language, historical heritage, customary practices, and identities shall be protected and preserved.
44. All people living in the Federal Democratic Union shall be entitled to speak, learn and promote their own languages and literature freely.

Special Rights Measures

45. Ethnic nationalities' traditional customs and languages shall be protected, preserved and promoted freely in accord with international human rights standards. National characteristics and cultural rights which are inherent rights of ethnic nationalities shall not be compromised under any situation.
46. Ethnic people shall have equitable socioeconomic and cultural rights. They shall be entitled to the progressive actions and affirmative actions as well.
47. Discrimination, directly or indirectly, against race, faith, gender, physical or mental disability, sexual orientation, skin color and any other type of dis crimination are completely prohibited. In addition, the right to be protected from discrimination shall be promoted, protected and respected.
48. In order to realize equality in the Federal Democratic Union, a quota system of at least 30 percent of women in different levels of decision-making mechanisms shall be practiced.
49. Child Rights
    a. Every child shall be entitled to the protection. Every child shall en joy the support and care of the whole nation.
    b. The children shall not be separated from their family without the consent of parents or guardians. It is the natural rights of parents to nurture and mentor their children. The child rights law which is enacted by the federal union parliament in accordance with the Child Rights Convention of the United Nations, shall be followed. In case of the parents' absence of their duties or the children's lack of refuge for various reasons, the separation of children from their family shall be undertaken in accordance with the laws.

c. Children shall be protected from economic and social abuse. They shall be protected from employment which will damage their morality, health, life, physical development and right to education.

d. The federal union parliament is to enact the child rights law.

50. Labour rights

The international norms and conventions including the following rights are to be abided by when State Parliaments and Federal Union Parliament enact the laws on labour rights:

a. For everyone to be able to make a living in human dignity:

i. The right to proper working conditions;

ii. The right to social security and social protection;

iii. The right to fair working hours;

iv. The right to holidays and leaves; and

v. The right to freely form and associate with unions (ILO Convention 87) and to make collective negotiation and demands (ILO Conven tion 98).

b. Legislation pertaining to local and international migrant labor and foreign workers shall be promulgated.

51. Farmers' Right

a. Every farmer shall be entitled to:

i. Grow, sell and produce crops freely;

ii. Pay taxes in money; and

iii. Form farmers' unions freely.

b. Farmers' rights relating to respective sectors are to be enacted by State Parliaments and the Federal Union Parliament.

Realization of Equality

52. The affirmative action policies enacted by the Federal Union Parliament in order to provide protection and support to the ethnic nationalities and groups who have been suffering from the deprivation of rights and under development in all aspects, the group of citizens with low capacities, or the groups marginalized due to some customary practices shall not be restrained by the principle of equality for every citizen.

53. In order to collaborate and participate in political decision making, opportu nities for political participation of Minorities within Minorities residing within states shall be created. In addition, policies of affirmative action are to be stipulated in all sectors.

54. Environmental Rights
   a. Every citizen of Federal Union shall be free from sufferings result ing from environmental damages and is entitled to a natural and healthy environment.
   b. The Federal Union and respective State Governments shall recognize the rights of indigenous people to protect and preserve the natural environment and their rights to control and limit the excessive extractions of natural resources that will damage the natural environment.

The Fundamental Principle of Federal Security and Defense

55. The security and defense policies of the Federal Union are to be based on human security. All troops for the federal union's security and defense are under the administration of the democratically elected civilian government.

56. The Federal Parliament shall enact the security and defense policies of the Federal Union. The security and defense budgets shall be reviewed and ap proved by the Federal Parliament.

57. The Federal Police Force and State Police Forces shall be formed separately and independently. The forces for States' security shall be formed. States' police forces and States' security forces shall be under the administration of the respective State Governments. The budgets of State Police and State Security Force shall be reviewed and approved by the state parliaments of the respective states.

58. The government of the Federal Union and the governments of respective states shall decide in coordination to effectively use the security forces in times of the emergencies of the Federal Union's security and natural disasters and rescue operations.

59. The National Security and Defense Council of the Federal Union shall be formed. The council shall be formed with at least one member of the Security Councils of each State and federal personnel. The number of federal personnel shall not exceed more than 30 percent of the total council members.

The Security System of the Federal Union

60. The Security System of the Federal Union shall guarantee division of powers among federal, state and local-level civilian governments and the sharing of rights entrusted in groups or persons and separation of decision-making powers; geographically sensitive strategies and security personnel appoint ments that reflect customs, concerns and needs of the local people; the security for the people, the safety of the community and the defense of the union; inclusive organizations, forces and services with the participation of various ethnic groups.

Administration and Public Services

61. The policy on the recruitment and training for the administration and public services shall be precisely stipulated. The government of the Federal Union shall stipulate the curriculum of the civil service training academies. In order to train personnel who will be working in the administrative and public services sectors, the Federal and State Governments shall coordinate and/or cooperate in stipulating policies, setting norms and designing the curricula for the Civil Service Selection and Training Academies. The Curricula shall be reviewed and revised as necessary to keep up with devel opments in the political, socioeconomic and technological fields.
62. The respective states shall open and administer the civil service academies for those who are to serve at states.

Inter-Governmental Relations

63. Joint committees of the heads of the states shall be formed in order to jointly solve disputes or controversies should such issues arise between the Federal Union and the states and among states. The joint ministerial committees shall be formed to cooperate on different sectors. The joint fiscal committee shall be formed in order to manage revenue sharing. The tenure of the committees shall be determined by each issue.
64. The heads of the states rank above the Union Ministers in the Structure of the Federal Union.

Chapter (5)
Pledge

The Charter is ratified before the People's Assembly, as collective pledge for collaboration by all organizations involved in the revolutionary movement for ending military dictatorship and building the Federal Democratic Union. In accordance with the Charter, we will lift the country out of the current crisis and secure a society which guarantees the rule of law, strong democracy, and accountable government with collective de jure and de facto leadership. At present, the country lacks legitimate government, and the people suffer from the violent rule of the terrorist military junta that staged the coup. As a result, the country is experiencing a state of chaos. The situation requires a united government, which will secure a stable country free from military rule. Accordingly, the revolutionary stakeholders who uphold justice and truth, hereby, ratify the Charter with deep trust and solemnity before the People's Assembly.

The duties that we bear as per the roadmap are significant and noble. We mutually make a pledge to work collaboratively to end the chaos and terror and to bring security, stability and peacefulness; to replace military dictatorship with democracy; to end hatred and to nurture sympathy and empathy based on truth; and to eradicate oppression and bring freedom. We will fulfill the pledge with true respect, responsibility, and solemnity.

The Charter is officially binding. In addition, it signifies the mission based on morality. Accordingly, as the duty bearers of the Charter, every member organization is trusted as being accountable to each other; all members of the member organizations; the people of the Union of Myanmar; and the future generations.

- The goal and objectives of this Charter shall be implemented in ac cordance with the collective leadership of the People's Assembly in order to build the Federal Democratic Union, which guarantees freedom, justice, equality and peace.
- When building the Union, the member states of the Union shall have full self-determination and decision-making rights based on the union sovereignty and values as agreed upon and stipulated in provision 1, 2 and 3 under "The Form of the Union" and provision 4 of "The Sovereignty of the Union" of Section III.

- The fundamental rights, gender equality and minority rights shall be secured. To ensure that every citizen achieves social security and human security, the Federal Security and Defense Policies based on the concept of human security shall be enacted and practiced.
- Policies that will support elevating social standards of the citizens, innovation and entrepreneurship will be enacted and practiced.
- Effective policies shall be initiated for Universal Education accessi ble to everyone and Mother-Tongue-Based Education system, Universal Health Coverage relating to persons with disabilities, children, elderly people, and women's rights including pregnant women; as well as the policies the reduction of the misuse and abuse of narcotic drugs and its subsequent harm, treatment and rehabilitation.
- Authority and power not vested by the people shall be revoked. The civilian administration based on elections will be established. The government which does not have accountability and responsibility shall be eliminated by the people's power. It is guaranteed that the original source of the sovereignty is the people. It is ensured that the State's power is only in the hands of people.
- The contents and the policies specified in this Charter are not only the action plans to be implemented as Interim Constitutional Arrangements of the upcoming Interim Government but also the fundamental principles to be applied in drafting the Constitution of the Federal Democratic Union.

Conclusion

The leaders of ethnic nationalities sought independence by signing the Panglong Agreement in 1947 and endeavored to build a federal union of congregating states. They envisaged a federal union with peaceful coexistence that upheld freedom, equality, diversity, collective leadership and self-determination as union values.

Accordingly, the Union's original Charter—the Panglong Principles, Promises, and Spirit—must be revitalized and reclaimed in order to build the peaceful federal union. The Constitution of the Federal Union shall be redrafted. Constitutionalism, the administrative system governed in accordance with the Constitution must be practiced. Necessary legislative, administrative, and judicial reforms shall be carried out. True characteristics of a union shall be built. Building union characteristics, in both form and essence, shall be implemented. Union built in unity with collective leadership shall stand tall in the world.

It is proclaimed that the Federal Democracy Charter is collectively drafted and shall be fulfilled through collective leadership with the purpose of building the Federal Democratic Union where freedom, peace, prosperity, and development are guaranteed, and the Union Values and Principles are well respected.

Federal Democracy Charter

Part – II

Interim Constitutional Arrangements

2021

This Charter was declared on 31 March 2021. This Charter was ratified by the First People's Assembly which was convened on 27-29 January 2022.

Table of Content

Preamble	
Chapter 1	Objective of the Interim Constitutional Arrangement
Chapter 2	People's Assembly
Chapter 3	National Unity Consultative Council (NUCC)
Chapter 4	Roles and Responsibilities of the Interim National Unity Government
Chapter 5	Interim Legislature
Chapter 6	Interim Administration
Chapter 7	Interim Judiciary
Chapter 8	Administration, Legislation and Judiciary of the States/ Federal Units
Chapter 9	Arrangements for the Transitional Period
Chapter 10	Amendment and Addition to the Charter
Chapter 11	General Provisions
Chapter 12	Pledge to Build the Federal Democratic Union

Preamble

The strong desire of all the people including ethnic nationalities living in the Union is for the emergence of a federal democratic union that fully guarantees the rights of democracy, equity and self-determination and that is based on freedom, justice, and equality.

The Federal Democratic Union's "Part One of the Federal Democracy Charter" has already stipulated the standard of values and respect for the inherent rights and human dignity of ethnic nationalities as well as the basic principles, guiding principles and the political roadmap or the implementation process in building the Union. Respective forces which will be building the Federal Democratic Union through their collective strength have already pledged their commitment to that effort.

The "Interim Constitutional Arrangements" are validated and ratified as "Part Two of the Federal Democracy Charter" so that goals and objectives stipulated in "Part One of the Federal Democracy Charter" can be realized and various phases of the political roadmap are implemented step by step when building the Federal Democratic Union. The term of the "Interim Constitutional Arrangements" shall end on the day the Transitional Constitution is enacted and comes into force.

Chapter (1)
Objective of the Interim Constitutional Arrangement

1. To carry out missions aimed at the elimination of all kinds of dictatorship, including military dictatorship, and to undertake any necessary task for the emergence of the Transitional Constitution;
2. To convene a People's Assembly with forces that share the common goals of eliminating all kinds of dictatorships, including military dictatorship, and of building the Federal Democratic Union;

3. To form the National Unity Consultative Council (NUCC) to play a leading role in implementing the goals and objectives specified in Part One of the Federal Democracy Charter as well as the steps of the political roadmap;
4. To enable the Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw to constitute the Interim National Unity Government and stipulate the latter's structure, roles and responsibilities in coordination with and agreement of the NUCC;
5. To institute bodies needed for the federal democracy revolutionary period and to specify their structures, roles and responsibilities; and
6. To enable the NUCC to develop preparatory arrangements for the transitional period

Chapter (2)
People's Assembly

Objective

7. For the sake of eliminating all types of dictatorship, including military dic tatorship, and building the Federal Democratic Union, the People's Assembly shall be convened to enable all federal democratic forces to work together in consulting, deliberating and ratifying the basic principles, policies, strategies and transitional arrangements concerning political, social, economic, security issues and elimination of dictatorship.

Structure and Process for Convening the Assembly

8. The NUCC shall lead the convening of the People's Assembly. It shall develop the Terms of Reference for the successful convening of the People's Assem bly.
9. The following entities which agree with the Federal Democracy Charter, shall participate in the People's Assembly:
    a. Elected members of parliament, including the CRPH;
    b. Political parties;

c. Unions; women's groups;, Civil Society Organizations, includ ing those working on affairs of youth and minorities; civil disobe dience movement groups fighting against dictatorship, including civil servants; and strike groups;

d. The Ethnic Resistance Organizations; and

e. Interim State/Federal unit representative and Ethnic-based organi zations/councils.

10. The members of the People's Assembly are the official representatives of their respective organizations and thus shall stand by the resolutions of the assem bly and cooperate in implementing them.

Roles and Responsibilities

11. The People's Assembly shall:

a. Provide guidance in building the Federal Democratic Union based on the principles of freedom, equality, justice and self-determination; and share collective responsibilities among the member organizations;

b. Undertake deliberations and ratification of basic principles, policies, and strategies relating to political, economic, social, and security affairs; and the elimination of dictatorship;

c. Deliberate on and ratify the Federal Democracy Charter agreed and submitted by the NUCC (temporary);

d. Form the NUCC with representation of all forces participating in the People's Assembly;

e. Approve the formation of the National Unity Government (NUG);

f. Review and ratify the policies of the NUCC and NUG; specify the key tasks and areas; and evaluate the outcome of their performances;

g. Approve the committees, councils, and commissions formed by NUCC;

h. Deliberate and approve the transitional arrangements and implementation plan;

i. Ratify the Transitional Constitution; and

j. Approve the Federal Democratic Constitution drafting process, ini tiated by the NUCC.

12. Convening of the Assembly

a. The People's Assembly shall be convened once every six months.

b. An emergency session of the Assembly shall be convened as necessary.

c. The meeting quorum is 60% of the delegates. The NUCC shall decide the validity of the assembly in times of unexpected situations in regular sessions of the Assembly and in emergency sessions of the Assembly.

13. The decision making of the Assembly

a. The Assembly shall decide by Sufficient Consensus of more than 65%.

Chapter (3)
National Unity Consultative Council (NUCC)

Objectives

14. The objectives of the NUCC are:

a. To play a leading role in implementing the goals and objectives of the Federal Democracy Charter and the Political Roadmap;

b. In implementing the policies and strategies stipulated by the Peo ple's Assembly, to coordinate and give policy guidance based on the principles of collective leadership during the interval between each People's Assembly session; and

c. To unify all forces which share the common goals of eliminating the military dictatorship and building the Federal Democratic Union and to coordinate and bring all the forces together to participate in the implementation of the strategic tasks in accordance with the Federal Democracy Charter.

Composition

15. The NUCC shall be composed of representatives from the following entities:
    a. Elected members of parliament, including the CRPH;
    b. Political parties;
    c. Unions; women's groups; Civil Society Organizations, including those working on affairs of youth and minorities; civil disobedience movement groups fighting against dictatorship, including civil servants; and strike groups;
    d. The Ethnic Resistance Organizations; and
    e. Interim State/Federal unit/Ethnic representative groups/ committees.

16. The Presidium and Technical Secretariat are to be formed within the NUCC with an appropriate number of members.

Roles and Responsibilities

17. The Roles and Responsibilities of the NUCC are:
    a. To lead the drafting of the Federal Democracy Charter, which shall be ratified by People's Assembly;
    b. To mobilize, organize and coordinate so that all forces that share the common goals of eliminating dictatorship and building the Federal Democratic Union shall practically participate in the efforts;
    c. To be accountable to the People's Assembly in deliberating and deciding on policies in the period between People's Assembly sessions;
    d. To develop the strategy for the elimination of all kinds of dictatorship, including military dictatorship, and building the Federal Democratic Union;
    e. To provide policy guidance, oversight and coordination for the implementation of strategies stipulated by the Federal Democracy Charter in the context that the 2008 Constitution has been abrogated;
    f. To deliberate on transitional arrangements and submit them to the People's Assembly for approval;

g. To lead the drafting of the Transitional Constitution and to submit it to the People's Assembly for ratification;
h. To lead the implementation of the Federal Democratic Constitution drafting process approved by the People's Assembly;
i. To be accountable to the People's Assembly;
j. To invite relevant ministers of the National Unity Government to the Council's meetings, depending on the subject of discussion; and
k. To form technical support teams as necessary for the effectiveness and success of its missions.

Committees and Commissions

18. To facilitate sectoral coordination for the purpose of building the Federal Democratic Union, NUCC member organizations and NUG representatives shall form the bodies needed. In doing so, the NUCC and the NUG shall nominate sectoral experts with whom Joint Coordination Committees, Commissions and Working Groups shall be formed and givenassignments as necessary.

19. Committees, Commissions and Working Groups formed by the NUCC shall prepare their TORs and work plans clearly and precisely, which shall be approved by the NUCC. The committees and commissions can form their technical support teams with the approval of the NUCC.

Chapter (4)
Roles and Responsibilities of the Interim National Unity Government

20. The Interim National Unity Government shall implement the political ob jectives, goals and political roadmap as specified in this Federal Democracy Charter.

21. In the implementation of the action plans stipulated by the NUCC, the Interim National Unity Government shall work in cooperation with allied political parties, Ethnic Resistance Organizations, and Civil Society Organizations.

22. In order to end military dictatorship and to build federal democracy, the Interim National Unity Government shall develop and implement policies and strategies in accordance with the strategic goals specified by the NUCC.
    a. In accordance with the goals and objectives of the Charter and the Political Roadmap, ministries under the Interim National Unity Government shall develop policies and strategic programs for implementation.
    b. With the purpose of eliminating all kinds of dictatorship including military dictatorship, the Interim National Unity Government shall employ political, economic, social, foreign affairs, diplomatic, security, defense and all other means available.

23. Political Affairs
    a. The Interim National Unity Government shall work in coordination with National Unity Consultative Council in order to weaken the terrorist military coup group's administrative and bureaucratic mechanisms and to strengthen the Interim National Unity Government's capabilities in the implementation of its tasks.
    b. It shall work to build the Federal Democratic Union in accordance with the policy guidance of the National Unity Consultative Council.

c. It shall work to amend and abolish the oppressive laws, draft the bills protecting basic human rights in order to provide the people with security and rule of law, and enact them into laws in line with Chapter (5) Interim legislature.

d. It shall extend all necessary assistance and carry out organizational mobilization and coordination tasks through collective leadership to ensure that non-violent mass movements, including the Civil Disobedience Movement, continue unabated.

e. It shall work in collaboration with the people as well as internal and external organizations which support federal democratic activities with the aim of waning or weakening the economic and financial sources which are contributing to the perpetration of terrorist acts by the military coup clique.

f. It shall fulfill the economic and financial needs necessary to expeditiously carry out the strategic actions for accomplishing the political goals of the Interim National Unity Government in collaboration with the people and local and international individuals supporting Myanmar's federal democratic movement.

g. It shall work to deny the military clique any representation at international fora and meetings in collaboration with all organizations and groups that support Myanmar's federal democratic movement.

24. Foreign Affairs

a. The Interim National Unity Government shall work to gain the recognition, support and cooperation from governments internationally in building of the Federal Democratic Union.

b. In accordance with its foreign policy, the Interim National Unity Government shall seek official recognition from the international community in collaboration with international governments and organizations, including the United Nations.

c. In accordance with international laws, the Interim National Unity Government shall sign international conventions and treaties which will protect the Union and its people.

d. In implementing its strategic plans, the Interim National Unity Government shall collaborate with friendly countries that support the federal democracy movement.

e. The Interim National Unity Government shall apply diplomatic means to increase the efficacy of sanctions imposed on the military coup clique by the international community and also to file criminal charges against the clique in international courts of justice.

25. Economic Affairs

a. The Interim National Unity Government shall work in collaboration with responsible, accountable and transparent national and international organizations that observe international norms so as to weaken and undermine the economic and financial resources which are enabling the military coup group to commit acts of terrorism.

b. The Interim National Unity Government shall endeavor to boost money circulation, to meet cash requirements and to improve the basic economy of the people.

c. The Interim National Unity Government shall develop programs to shield the people and lessen the impact of the economic burden arising from acts committed by the military coup group.

d. The Interim National Unity Government shall commence drafting the economic policy relevant to the period of building the Federal Democratic Union.

26. Social Affairs

a. The Interim National Unity Government shall facilitate the appli cations for Myanmar citizenship by the people of various ethnic nationalities in exile living overseas because of economic, social, or military oppression under the dictatorship or because of their participation in the efforts to eliminate dictatorship in different eras. In addition, it shall undertake arrangements for their permanent residency in Myanmar.

b. The Interim National Unity Government shall work in collaboration with the United Nations and international aid organizations to provide support to the displaced people and those who are experiencing socioeconomic and livelihood difficulties due to the violence and brutality practiced by the military coup clique.

c. The Interim National Unity Government shall do its best to support the basic living needs of the common people.

d. The Interim National Unity Government shall seek technical support of scholars and experts who are living overseas.

27. Security and Defense

a. The Interim National Unity Government, in coordination with National Unity Consultative Council, shall develop national-level defense arrangements to provide security and protection to the people, and defend the union

b. The Interim National Unity Government shall immediately develop people's protection measures to ensure that people are secure and rule of law prevails.

c. The Interim National Unity Government shall recognize the role of and coordinate with the respective Ethnic Resistance Organizations based in the state concerned when it carries out security and defense arrangements to protect the people of that state.

Chapter (5)
Interim Legislature

Legislature of the Federal Union

28. The legislative power of the Federal Democratic Union for the interim periodis vested with the Union-level members of parliament elected in the 2020 multi-party general elections who are not cooperating with the terrorist military coup clique.

29. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw shall be formed with Union-level members of parliament elected in the 2020 multi-party general election who accept the Federal Democracy Charter and agree to cooperate in its implementation and who do not cooperate with military coup clique.

30. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw, when it performs the interim legislative tasks of the union shall enact laws to implement policies and strategies stipulated by the National Unity Consultative Council in accordance with the goals, objectives, and roadmap specified in the Federal Democracy Charter.

31. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw shall hold policy deliberations and reach agreement with the National Unity Consultative Council before amending, repealing, and promulgating laws and when working on legislative matters in accordance with the Federal Democracy Charter and the strategic framework stipulated by the NUCC.

32. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw may convene the Pyidaungsu Hluttaw to initiate legislative processes for the implementation of the political roadmap and strategic plan.

33. The oppressive laws shall be amended or abrogated, and laws to protect fundamental human rights shall be enacted.

Chapter (6)
Interim Administration

The Administration of the Federal Union

34. The Interim National Unity Government shall be formed in order to implement the interim administration.

35. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw shall form the Interim National Unity Government in coordination and agreement with the NUCC.

36. The President and the Vice-Presidents are the Heads of State representing the Union.

37. The Prime Minister is the Head of the Interim National Unity Government.

38. The Prime Minister and the Interim National Unity Government shall be accountable to the National Unity Consultative Council and the People's Assembly.

39. The Interim National Unity Government shall be formed with the following positions:
    a. President;
    b. State Counsellor;
    c. Vice-President (1);
    d. Vice-President (2);
    e. Prime Minister of the Union;
    f. Union Ministers and Deputy Ministers;
    g. Attorney-General of the Union; and
    h. Auditor-General of the Union.

40. The State Counsellor shall advise the Interim National Unity Government in accordance with the strategy set up to implement the roadmap and political goals of the Federal Democracy Charter.

41. The tenure of the State Counsellor shall be the same as that of the Interim National Unity Government.

42. The Prime Minister of the Union, in consultation with the National Unity Consultative Council, shall assign and empower a certain authoritative organization, or an individual, or a number of individuals with responsibil ities to develop and implement the objectives of the Federal Democracy Charter and the policies and strategic plan of the Interim National Unity Government.

43. The Interim National Unity Government, in coordination with National Unity Consultative Council, shall prepare and stipulate the Union-level Interim Administrative Action Plan.

44. Ministers concerned shall facilitate the formation of sectoral committees and commissions comprising members of parliament, Ethnic Resistance Organizations, political parties, CSO representatives and other suitable individuals to implement the policies and strategic plan of the Interim National Unity Government in accordance with the policies of the National Unity Consultative Council ratified by the People's Assembly.

45. Vice-President (1) shall serve as Acting President in the event that the President cannot perform his presidential duties. Vice-President (2) shall officiate as Acting President if the Vice-President (1) is unable to assume the responsibilities of the President.

Chapter (7)
Interim Judiciary

46. The judicial system in effect in the territories of the Federal Union under the existing Ethnic Resistance Organizations shall be deemed legitimate during the interim period.

47. The judicial power of the federal union during the interim period is vested with the civilian courts recognized by the "National Unity Government" and with the judicial system established by Ethnic Resistance Organizations at different levels within their territories. The said civilian courts and the judicial system shall have the right to exercise the judicial power and the judicial system shall be independent and fair.

48. When a need arises to settle disputes over judicial matters within the States and Federal Units, the National Unity Consultative Council shall form the judicial coordination joint committee with judicial authority representatives from the States/Federal Units concerned.

49. The judges of the federal states and federal units of the federal union shall adjudicate independently and be accountable only to the laws. The customary laws that do not conflict with human rights shall be recognized and practiced.

50. The interim judges shall be exempted from being prosecuted for their judicial decisions, except in the case of violations of laws because of premeditation or corruption.

51. Any decree or decision of the courts shall have binding authority over all persons concerned and administrative mechanisms of the interim period.

Chapter (8)
Administration, Legislation and Judiciary of the States/Federal Units

52. In accordance with the principle of self-determination in the context of building the federal union enshrined in the Charter, the administrative, legislative and judicial mechanisms of the respective States/Federal Units shall be established as necessary.

53. The legislative, administrative, and judicial matters between the Union and the States/Federal Units shall be coordinated at the National Unity Consultative Council.

Chapter (9)
Arrangements for the Transitional Period

54. The NUCC shall form the working committee for drafting the Transitional Constitution during the interim period.

55. The Transitional Constitution shall be initially approved by the National Unity Consultative Council and then submitted to and enacted by the People's Assembly.

56. The Transitional National Unity Government (TNUG) shall be formed extensively with various forces by the National Unity Consultative Council in accordance with the Transitional Constitution once the interim period is over.

57. Consecutively, the Interim National Unity Government shall hand over power to the Transitional National Unity Government in accordance with the Transitional Constitution.

58. The NUCC shall declare that the Federal Democracy Charter Part Two is repealed once the steps mentioned in articles 56 and 57 are completed.

Chapter (10)
Amendment and Addition to the Charter

59. Should the Interim Constitutional Arrangements need to be amended be cause of developing political conditions, such amendments and additions shall be done in accordance with the procedures of the National Unity Consultative Council and submitted to the People's Assembly for approval.

Chapter (11)

General Provisions

60. The term of this Federal Democracy Charter Part Two shall end on the day the Transitional Constitution comes into force.
61. The laws, orders, directives and decrees promulgated by the military coup clique since February 1, 2021 shall be declared null and void.
62. The laws, orders, directives and manuals promulgated by the Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw before the enactment of this Federal Democracy Charter shall remain valid provided they do not conflict with this Charter. The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw shall amend and repeal those laws, orders, directives and manuals that are incompatible with this Charter through policy deliberations and agreement in accordance with the strategic framework stipulated by the National Unity Consultative Council.
63. Due to the changing political situations, while implementing the goals and strategic plan of this Charter, if it is necessary to make additions to the strategic plan, the NUCC shall mandate the relevant working group to draft and ratify it at the People's Assembly.
64. Each and every member organization of the National Unity Consultative Council shall be accountable to the Council.

Chapter (12)
Pledge to Build the Federal Democratic Union

We ratify the federal vision, values, goals, objectives and the roadmap stipulated in the Federal Democracy Charter Part One and the provisions of the Federal Democracy Charter Part Two under which the undertakings of the National Unity Consultative Council, the Interim National Unity Government, and the legislative and judicial works during the interim period shall be carried out in accordance with the principles of collective leadership and accountability.

All the member organizations which ratify this Charter make the pledge to uphold the interests of the people and the federal union in implementing political, economic, social, foreign, defence and security matters.